Dziennik Urzędowy C 485
Unii Europejskiej

Wydanie polskie

Informacje i zawiadomienia

Rocznik 65

21 grudnia 2022

Spis treści

II *Komunikaty*

KOMUNIKATY INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH UNII EUROPEJSKIEJ

Komisja Europejska

2022/C 485/01 Komunikat Komisji – Wytyczne w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich 1

2022/C 485/02 Brak sprzeciwu wobec zgłoszonej koncentracji (Sprawa M.10949 – GONVARRI / MAJORITY SHAREHOLDERS / HIDRIA) ([1]) 91

2022/C 485/03 Brak sprzeciwu wobec zgłoszonej koncentracji (Sprawa M.10932 – ZF / HELLA / NGK / CLARIOS / AHEAD JV) ([1]) 92

IV *Informacje*

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH UNII EUROPEJSKIEJ

Komisja Europejska

2022/C 485/04 Kursy walutowe euro – 20 grudnia 2022 r. 93

INFORMACJE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

2022/C 485/05 Nota informacyjna Komisji na podstawie art. 16 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty – Obowiązek użyteczności publicznej w zakresie wykonywania regularnych przewozów lotniczych ([1]) 94

2022/C 485/06 Ogłoszenie Komisji na podstawie art. 17 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty – Zaproszenie do składania ofert w zakresie wykonywania regularnych przewozów lotniczych zgodnie z obowiązkiem użyteczności publicznej ([1]) 95

PL

([1]) Tekst mający znaczenie dla EOG.

Sprostowania

2022/C 485/07 Sprostowanie do zaproszenia do składania wniosków 2023 – EAC/A10/2022 – program Erasmus+ (Dz.U. C 444 z 23.11.2022) 96

II

(Komunikaty)

KOMUNIKATY INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

KOMUNIKAT KOMISJI

Wytyczne w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich

(2022/C 485/01)

Spis treści

CZĘŚĆ I. PRZEPISY WSPÓLNE 4
Rozdział 1. Wprowadzenie 4
Rozdział 2. Zakres stosowania i definicje 4
2.1. Wpływ WPR na zakres stosowania 6
2.2. Zakres stosowania 7
2.3. Zasady horyzontalne i instrumenty pomocy mające zastosowanie do sektorów rolnego i leśnego oraz do obszarów wiejskich 9
2.4. Definicje 10
ROZDZIAŁ 3. Ocena zgodności na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu 15
3.1. Pierwsza przesłanka: pomoc ułatwia rozwój działalności gospodarczej 16
3.1.1. Działalność gospodarcza objęta pomocą 16
3.1.2. Efekt zachęty 17
3.1.3. Brak naruszenia właściwych przepisów i ogólnych zasad prawa Unii 19
3.2. Druga przesłanka: pomoc nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem 20
3.2.1. Potrzeba interwencji państwa 20
3.2.2. Odpowiedniość pomocy 21
3.2.3. Proporcjonalność pomocy 22
3.2.4. Przejrzystość 25
3.2.5. Unikanie niekorzystnego, nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i wymianę handlową 26
3.2.6. Wyważenie pozytywnych skutków pomocy ze skutkami negatywnymi (test bilansujący) 28
CZĘŚĆ II KATEGORIE POMOCY 30
ROZDZIAŁ 1. Pomoc na rzecz przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze produkcji podstawowej, przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych 30
1.1. Inne podobne środki rozwoju obszarów wiejskich 30
1.1.1. Pomoc na inwestycje 30

1.1.1.1. Pomoc na inwestycje w gospodarstwach rolnych związane z produkcją podstawową produktów rolnych 30
1.1.1.2. Pomoc na inwestycje na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego w gospodarstwach rolnych 34
1.1.1.3. Pomoc na inwestycje związane z przetwarzaniem lub wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych 35
1.1.2. Pomoc na rozpoczęcie działalności dla młodych rolników i pomoc na rozpoczęcie działalności rolniczej 36
1.1.3. Pomoc na rozpoczęcie działalności dla grup i organizacji producentów w sektorze rolnym 36
1.1.4. Pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne 38
1.1.5. Pomoc na zobowiązania dotyczące dobrostanu zwierząt 40
1.1.6. Pomoc na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów 42
1.1.7. Pomoc na rzecz obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami szczególnymi dla danego obszaru 43
1.1.8. Pomoc na rzecz rolnictwa ekologicznego 43
1.1.9. Pomoc na uczestnictwo producentów produktów rolnych w systemach jakości ...45
1.1.10. Pomoc na rzecz wsparcia technicznego w sektorze rolnym 46
1.1.10.1. Pomoc na wymianę wiedzy i działania informacyjne 46
1.1.10.2. Pomoc na usługi doradcze 47
1.1.10.3. Pomoc na usługi zastępowania rolników 49
1.1.11. Pomoc na współpracę w sektorze rolnym 49
1.2. Zarządzanie ryzykiem i zarządzanie kryzysowe 51
1.2.1. Pomoc z tytułu wyrównania szkód w produkcji rolnej lub w środkach produkcji rolnej oraz w celu zapobiegania stratom 51
1.2.1.1. Pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub zdarzeniami nadzwyczajnymi 51
1.2.1.2. Pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową 54
1.2.1.3. Pomoc na pokrycie kosztów zapobiegania chorobom zwierząt, agrofagom roślin i zarażeniu inwazyjnymi gatunkami obcymi oraz kontroli, zwalczania i likwidacji chorób zwierząt, agrofagów roślin i inwazyjnych gatunków obcych, a także pomoc mająca na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez choroby zwierząt, agrofagi roślin oraz inwazyjne gatunki obce 56
1.2.1.4. Pomoc dotycząca padłych zwierząt gospodarskich 58
1.2.1.5. Pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione 59
1.2.1.6. Pomoc na opłacenie składek ubezpieczeniowych 61
1.2.1.7. Pomoc na wkład finansowy na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych 61
1.3. Inne rodzaje pomocy w sektorze rolnym 62
1.3.1. Pomoc na likwidację zdolności produkcyjnych 62
1.3.1.1. Likwidacja zdolności produkcyjnych ze względów związanych ze zdrowiem ludzi, zwierząt lub roślin bądź z przyczyn sanitarnych, etycznych lub środowiskowych 62
1.3.1.2. Likwidacja zdolności produkcyjnych z innych powodów 64
1.3.2. Pomoc na przeniesienie działalności rolniczej 64
1.3.3. Pomoc dla sektora produkcji zwierzęcej 65
1.3.4. Pomoc na działania promocyjne dotyczące produktów rolnych 66
1.3.5. Pomoc dla regionów najbardziej oddalonych i mniejszych wysp Morza Egejskiego 69

1.3.6. Pomoc na scalanie gruntów rolnych 70
1.3.7. Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze rolnym 70
Rozdział 2. Pomoc dla sektora leśnego 71
2.1. Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę rentowności lasów 72
2.1.1. Pomoc na zalesianie i tworzenie terenu zalesionego 72
2.1.2. Pomoc na zakładanie, odtwarzanie lub odnowę systemów rolno-leśnych 74
2.1.3. Pomoc na zapobieganie zniszczeniom lasów i odtwarzanie zniszczonych lasów ...74
2.1.4. Pomoc na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiskowa 75
2.1.5. Pomoc na inwestycje w technologie w dziedzinie leśnictwa oraz w przetwarzanie, transport i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych 76
2.1.6. Pomoc na inwestycje w infrastrukturę związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem leśnictwa 76
2.1.7. Pomoc na inwestycje na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego znajdującego się w lasach 76
2.1.8. Pomoc na wkład finansowy na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych w leśnictwie 77
2.2. Pomoc na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów na obszarach leśnych 78
2.3. Pomoc na usługi leśno-środowiskowe i klimatyczne oraz ochronę lasów 78
2.4. Pomoc na wymianę wiedzy i działania informacyjne w sektorze leśnym 79
2.5. Pomoc na usługi doradcze w sektorze leśnym 80
2.6. Pomoc na współpracę w sektorze leśnym 80
2.7. Pomoc na rozpoczęcie działalności dla grup i organizacji producentów w sektorze leśnym 82
2.8. Inne rodzaje pomocy dla sektora leśnego na rzecz realizacji celów w zakresie ekologii, ochrony i rekreacji 83
2.8.1. Pomoc na szczególne działania i interwencje w sektorze leśnym, której głównym celem jest utrzymanie lub przywrócenie ekosystemu leśnego i bioróżnorodności lub tradycyjnego krajobrazu 83
2.8.2. Pomoc na utrzymanie i poprawę jakości gleby oraz zapewnienie równomiernego i zdrowego wzrostu drzew w sektorze leśnym 83
2.8.3. Przywracanie i utrzymanie naturalnych ścieżek, elementów i cech krajobrazu oraz siedlisk przyrodniczych zwierząt w sektorze leśnym 84
2.8.4. Pomoc na utrzymanie dróg w celu zapobiegania pożarom lasów 84
2.8.5. Pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych w lasach przez zwierzęta chronione 84
2.9. Pomoc w sektorze leśnym dostosowana do środków pomocy dla rolnictwa 85
2.9.1. Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze leśnym 85
2.9.2. Pomoc na scalanie gruntów leśnych 87
ROZDZIAŁ 3. Pomoc na obszarach wiejskich współfinansowana przez EFRROW lub przyznana jako dodatkowe finansowanie krajowe na takie współfinansowane interwencje 87
CZĘŚĆ III KWESTIE PROCEDURALNE 87
1. Czas trwania programów pomocy i ocena 88
2. Klauzula przeglądowa 89
3. Sprawozdania i monitorowanie 89
4. Stosowanie wytycznych 90
5. Propozycje stosownych środków 90

CZĘŚĆ I.

PRZEPISY WSPÓLNE

ROZDZIAŁ 1.

Wprowadzenie

(1) Art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („Traktat") stanowi, że: zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi". Chociaż w Traktacie ustanowiono zasadę, że pomoc państwa jest zakazana, w niektórych przypadkach taka pomoc może być zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 2 i 3 Traktatu.

(2) Zgodnie z art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu pomoc państwa mająca na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe lub zdarzenia nadzwyczajne w sektorach rolnym i leśnym jest zgodna z rynkiem wewnętrznym.

(3) Zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu Komisja może uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc państwa przeznaczoną na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu sektorów rolnego i leśnego i obszarów wiejskich, o ile taka pomoc nie zmienia warunków wymiany handlowej w stopniu, który narusza wspólny interes.

(4) Zgodnie z art. 42 Traktatu reguły konkurencji, które obejmują zasady dotyczące pomocy państwa, stosują się do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi jedynie w zakresie ustalonym przez Parlament Europejski i Radę, z uwzględnieniem celów wspólnej polityki rolnej określonych w art. 39 Traktatu.

(5) W niniejszych wytycznych Komisja ustala kryteria określania pomocy, która spełnia warunki określone w art. 107 ust. 3 Traktatu i może być uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Jeżeli chodzi o pomoc przyznaną zgodnie z art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu, w niniejszych wytycznych określono warunki, na jakich środek stanowiący pomoc mającą na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe lub inne zdarzenia nadzwyczajne jest zgodny z rynkiem wewnętrznym.

(6) Pomoc państwa na wspieranie rozwoju gospodarczego w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich wpisuje się w szerszy kontekst wspólnej polityki rolnej („WPR"). W ramach WPR Unia wspiera finansowo rolnictwo, sektor leśny oraz obszary wiejskie. Zważywszy że skutki gospodarcze pomocy państwa są niezależne od tego, czy jest ona (nawet częściowo) finansowana przez Unię, czy tylko przez państwo członkowskie, Komisja stoi na stanowisku, że jej polityka dotycząca kontroli pomocy państwa powinna być spójna ze wsparciem udzielanym bezpośrednio w ramach unijnej wspólnej polityki rolnej. W związku z tym Komisja, stosując i interpretując przepisy zawarte w tych wytycznych w odniesieniu do konkretnych programów pomocy i pomocy indywidualnej, uwzględnia przepisy w zakresie WPR.

(7) W odniesieniu do pomocy państwa dotyczącej WPR szczególne znaczenie mają następujące akty Unii:

a) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 1144/2014 ([1]);

([1]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 1144/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych wdrażanych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 3/2008 (Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 56).

b) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013 ([2]) i (UE) nr 229/2013 ([3]);

c) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 ([4]);

d) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 ([5]);

e) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 ([6]).

(8) WPR opiera się na dwóch filarach (Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji – EFRG i Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – EFRROW), które łącznie stanowią fundament wsparcia dla rolników i obszarów wiejskich w Unii i stwarzają warunki dla utrzymania w całej Unii zrównoważonej gospodarki rolnej.

(9) Zgodnie z art. 39 ust. 1 Traktatu celami WPR są: zwiększenie wydajności rolnictwa i zapewnienie odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, stabilizacja rynków, zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw i zapewnienie rozsądnych cen dostaw dla konsumentów. Zgodnie z art. 39 ust. 2 Traktatu przy ustalaniu WPR i specjalnych środków służących jej realizacji uwzględnia się:

a) szczególny charakter działalności rolniczej, wynikający ze struktury społecznej rolnictwa oraz z różnic strukturalnych i przyrodniczych między poszczególnymi regionami rolniczymi;

b) potrzebę stopniowego wprowadzania odpowiednich środków dostosowawczych;

c) fakt, że w państwach członkowskich rolnictwo jest sektorem ściśle powiązanym z całą gospodarką.

(10) W celu dalszej poprawy zrównoważonego rozwoju sektorów rolnego i spożywczego oraz obszarów wiejskich cele WPR na okres po 2020 r. obejmują przede wszystkim: wspieranie inteligentnego, konkurencyjnego, odpornego i zróżnicowanego sektora rolnictwa zapewniającego długoterminowe bezpieczeństwo żywnościowe; wspieranie i wzmacnianie ochrony środowiska oraz działań w dziedzinie klimatu oraz przyczynianie się do realizacji unijnych celów związanych ze środowiskiem i klimatem; a także umacnianie struktury społeczno-ekonomicznej obszarów wiejskich. Uzupełnieniem tych celów ogólnych jest przekrojowy cel polegający na modernizacji sektora poprzez sprzyjanie rozwojowi wiedzy, innowacji i cyfryzacji oraz ich upowszechnianie w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania. Cele ogólne WPR osiąga się, realizując następujące cele szczegółowe:

a) wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i odporności sektora rolnego w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego i różnorodności rolnej, jak również zapewnienie zrównoważenia gospodarczego produkcji rolnej w Unii;

b) zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację;

c) poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości;

([2]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013 z dnia 13 marca 2013 r. ustanawiające szczególne środki w dziedzinie rolnictwa na rzecz regionów najbardziej oddalonych w Unii Europejskiej i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 247/2006 (Dz.U. L 78 z 20.3.2013, s. 23).

([3]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 229/2013 z dnia 13 marca 2013 r. ustanawiające szczególne środki dotyczące rolnictwa dla mniejszych wysp Morza Egejskiego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1405/2006 (Dz.U. L 78 z 20.3.2013, s. 41).

([4]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 (Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1).

([5]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) 1306/2013 (Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 187).

([6]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) 922/72, (EWG) 234/79, (WE) 1037/2001 i (WE) 1234/2007 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671).

d) przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji dwutlenku węgla, a także promowanie zrównoważonej energii;

e) wspieranie zrównoważonego rozwoju zasobów naturalnych, takich jak woda, gleba i powietrze, i wydajnego gospodarowania nimi, w tym poprzez ograniczanie zależności od substancji chemicznych;

f) przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów;

g) przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwianie rozwoju zrównoważonej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich;

h) promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa;

i) poprawa reagowania rolnictwa Unii na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym w zakresie żywności wysokiej jakości, bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i produkowanej w zrównoważony sposób oraz w zakresie zmniejszenia marnowania żywności, a także zwiększenie dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.

ROZDZIAŁ 2.

Zakres stosowania i definicje

2.1. **Wpływ WPR na zakres stosowania**

(11) Zgodnie z art. 42 Traktatu w odniesieniu do produktów rolnych wymienionych w załączniku I do Traktatu przepisy dotyczące pomocy państwa określone w art. 107, 108 i 109 Traktatu mają zastosowanie jedynie w zakresie ustalonym przez Parlament Europejski i Radę, z uwzględnieniem celów wspólnej polityki rolnej określonych w art. 39 Traktatu.

(12) Zgodnie z art. 145 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2115 oraz art. 211 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 zasady pomocy państwa stosuje się do produkcji produktów rolnych i handlu nimi. Istnieją jednak liczne odstępstwa od tej ogólnej zasady, które zostały ustanowione, między innymi, w art. 23 rozporządzenia (UE) nr 228/2013, art. 17 rozporządzenia (UE) nr 229/2013, art. 145 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115, art. 211 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 i art. 27 rozporządzenia (UE) nr 1144/2014.

(13) Jeżeli chodzi o wsparcie przyznane na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/2115, art. 145 ust. 2 tego rozporządzenia stanowi, że zasady pomocy państwa nie mają zastosowania do wsparcia udzielanego przez państwa członkowskie na podstawie tego rozporządzenia i zgodnie z nim ani do dodatkowego finansowania krajowego, jeśli wchodzą one w zakres stosowania art. 42 Traktatu.

(14) Dlatego też zasad pomocy państwa nie stosuje się ani do współfinansowania pomocy na rzecz rozwoju obszarów wiejskich (ani części z EFRROW, ani części krajowej), ani na potrzeby dodatkowego finansowania krajowego, pod warunkiem że dana interwencja dotyczy działalności rolniczej wchodzącej w zakres stosowania art. 42 Traktatu i stanowi część planu strategicznego WPR.

(15) Zasady pomocy państwa mają jednak zastosowanie w pełnym zakresie do wszystkich współfinansowanych interwencji (zarówno do części współfinansowanej z EFRROW, jak i do części krajowej) oraz do dodatkowego krajowego finansowania takich interwencji, które nie wchodzą w zakres stosowania art. 42 Traktatu, ale wchodzą w zakres stosowania rozporządzenia (UE) 2021/2115, czyli w następujących przypadkach: a) interwencje wspierające działalność na obszarach wiejskich oraz b) interwencje w sektorze leśnym.

(16) Jeżeli państwo członkowskie zamierza finansować wyłącznie ze środków krajowych (tj. bez współfinansowania z EFRROW) środek, który został zaplanowany zgodnie z warunkami danej interwencji związanej z rozwojem obszarów wiejskich („inne podobne środki rozwoju obszarów wiejskich"), zasady pomocy państwa mają zastosowanie bez względu na to, czy dany środek wchodzi w zakres stosowania art. 42 Traktatu, czy nie.

2.2. **Zakres stosowania**

(17) Komisja będzie stosować niniejsze wytyczne do programów pomocy oraz pomocy indywidualnej.

(18) Komisja będzie stosować niniejsze wytyczne do pomocy państwa na rzecz produkcji podstawowej produktów rolnych, przetwarzania produktów rolnych, w wyniku którego powstają inne produkty rolne, oraz do wprowadzania do obrotu produktów rolnych.

(19) W oparciu o uwagi ogólne opisane w sekcji 2.1 niniejszej części w celu zapewnienia spójności z polityką rozwoju obszarów wiejskich i wsparcia pod kątem zgodności z zasadami pomocy państwa należy również uwzględnić niektóre interwencje związane z rozwojem obszarów wiejskich niewchodzące w zakres stosowania art. 42 Traktatu, bez względu na to, czy są współfinansowane w ramach EFRROW czy poprzez dodatkowe finansowanie krajowe, a także inne podobne środki rozwoju obszarów wiejskich finansowane wyłącznie z funduszy krajowych. W związku z tym niniejsze wytyczne określają kryteria zgodności w odniesieniu do pomocy państwa nie tylko dla sektora rolnego, lecz także dla sektora leśnego i pomocy dla przedsiębiorstw działających na obszarach wiejskich, które nie wchodzą w zakres art. 42 Traktatu.

(20) Analizując pomoc państwa i jej zgodność z rynkiem wewnętrznym zgodnie z ogólnymi zasadami dotyczącymi pomocy państwa określonymi w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych, Komisja weźmie pod uwagę, w miarę możliwości, warunki ustanowione w rozporządzeniu (UE) 2021/2115 oraz w powiązanych z nim aktach delegowanych i wykonawczych.

(21) Niniejsze wytyczne obejmują następujące kategorie pomocy:

a) środki w sektorze rolniczym, finansowane wyłącznie z funduszy krajowych, które obejmują jedne z poniższych:

   (i) inne podobne środki rozwoju obszarów wiejskich na rozwój obszarów wiejskich niewchodzące w zakres planów strategicznych WPR (część II sekcja 1.1);

   (ii) środki inne niż środki, o których mowa w pkt (i), niewchodzące w zakres stosowania rozporządzenia (UE) 2021/2115, takie jak niektóre środki zarządzania ryzykiem i zarządzania kryzysowego oraz pomoc na rzecz sektora produkcji zwierzęcej i na określone działania promocyjne (część II sekcja 1.2 i 1.3);

b) pomoc dla sektora leśnego (część II rozdział 2), która obejmuje jeden z poniższych rodzajów pomocy:

   (i) przyznana jako część planu strategicznego WPR lub jako dodatkowe finansowanie krajowe do takiej interwencji związanej z rozwojem obszarów wiejskich;

   (ii) finansowana wyłącznie ze środków krajowych;

c) pomoc dla przedsiębiorstw działających na obszarach wiejskich, którą przyznaje się w jednej z poniższych form:

   (i) interwencja uwzględniona w planie strategicznym WPR, współfinansowana w ramach EFRROW na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/2115 i zgodnie z tym rozporządzeniem, w przypadku gdy środek pomocy państwa podlegający obowiązkowi zgłoszenia jest identyczny z interwencją uwzględnioną w planie strategicznym WPR (część II rozdział 3);

   (ii) dodatkowe finansowanie krajowe związane z interwencją w ramach planu strategicznego WPR (część II rozdział 3).

(22) Niniejsze wytyczne mają zastosowanie do pomocy dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) i zasadniczo również do dużych przedsiębiorstw. Duże przedsiębiorstwa są jednak zwykle mniej narażone na niedoskonałości rynku niż MŚP. Ponadto w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich duże przedsiębiorstwa częściej są liczącymi się uczestnikami danego rynku, a w konsekwencji pomoc przyznana w poszczególnych przypadkach dużym przedsiębiorstwom może szczególnie zakłócać konkurencję i handel na rynku wewnętrznym. Ponieważ pomoc przyznana dużym przedsiębiorstwom w sektorach rolnym, leśnym i na obszarach wiejskich oraz innym dużym przedsiębiorstwom może potencjalnie powodować podobne zakłócenia konkurencji, przepisy niniejszych wytycznych dotyczące pomocy państwa dla dużych przedsiębiorstw zostają zharmonizowane z ogólnymi przepisami w zakresie pomocy państwa i podlegają ocenie zgodności na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, zgodnie z rozdziałem 3 niniejszej części. W odniesieniu do środków pomocy na rzecz sektora produkcji zwierzęcej – zgodnie z częścią II sekcja 1.3.1. niniejszych wytycznych – które nie wchodzą w zakres rozporządzenia (UE) 2021/2115, Komisja podtrzymuje swoje wcześniejsze stanowisko, że duże przedsiębiorstwa powinny być w stanie same pokrywać koszty takich środków. W związku z tym pomoc w sektorze produkcji zwierzęcej powinna pozostać ograniczona do MŚP.

(23) Przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji są wyłączone z zakresu niniejszych wytycznych, z zastrzeżeniem wyjątków określonych w niniejszym punkcie. Komisja uważa, że ze względu na fakt, że samo ich dalsze istnienie jest zagrożone, przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej nie można uznawać za podmioty odpowiednie do realizacji innych celów polityki publicznej aż do czasu zagwarantowania ich rentowności. Dlatego też jeżeli beneficjentem pomocy jest przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji zgodnie z definicją zawartą w pkt (33) ppkt 63, pomoc będzie oceniana zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji ([7]). Zasada nieudzielania pomocy państwa przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej nie ma jednak zastosowania do pomocy wyrównawczej dotyczącej szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi i zdarzeniami nadzwyczajnymi, o której mowa w części II sekcje 1.2.1.1 i 2.1.3, zgodnej z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu. Jeżeli trudności finansowe przedsiębiorstwa prowadzącego działalność w sektorach rolnym i leśnym wynikają z niekorzystnych zdarzeń, o których mowa w części II sekcja 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.5, 2.1.3, 2.8.1 lub 2.8.5, pomoc na wyrównanie skutków szkód lub strat spowodowanych takimi zdarzeniami i pokrycie kosztów zwalczania agrofagów roślin można przyznać zgodnie z niniejszymi wytycznymi jako zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu. Ze względu na ochronę zdrowia publicznego i sytuację nadzwyczajną związaną z tymi rodzajami pomocy sytuacja ekonomiczna przedsiębiorstwa nie powinna być brana pod uwagę w przypadku pomocy na wywóz i usuwanie padłych zwierząt gospodarskich zgodnie z częścią II sekcja 1.2.1.4 oraz pomocy na środki zwalczania i likwidacji chorób zwierząt i agrofagów roślin oraz zapobiegania im, o której to pomocy mowa w części II sekcja 1.2.1.3 pkt (370) i (371). Ponadto zasady tej nie stosuje się do działań informacyjnych, o których mowa w części II sekcje 1.1.10.1 i 2.4, ani do działań promocyjnych, które mają charakter ogólny, określonych w części II sekcja 1.3.4.

(24) Z zakresu stosowania niniejszych wytycznych wyłącza się pomoc na produkty rolne w rozumieniu załącznika 1 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa, która stanowi subsydium eksportowe zdefiniowane w tym porozumieniu. Podobnie zakres stosowania niniejszych wytycznych nie obejmuje pomocy na tego typu produkty stanowiącej wsparcie na finansowanie eksportu przyznawane przez rząd lub dowolny podmiot publiczny w ramach stosowania decyzji ministerialnej WTO z dnia 19 grudnia 2015 r. dotyczącej konkurencji eksportowej ([8]), jeżeli taka pomoc nie spełnia odpowiednich wymogów pkt 15 tej decyzji dotyczących maksymalnego okresu spłaty i samofinansowania.

(25) Oceniając pomoc przyznaną przedsiębiorstwu, na którym ciąży niezrealizowany nakaz zwrotu pomocy wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji uznającej pomoc za niezgodną z prawem i rynkiem wewnętrznym, Komisja uwzględni kwotę nieodzyskanej pomocy ([9]). Nie ma to zastosowania do pomocy państwa mającej na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe i zdarzenia nadzwyczajne zgodnie z art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu oraz pomocy na środki zwalczania i likwidacji chorób zwierząt i zapobiegania takim chorobom, o której to pomocy mowa w części II sekcja 1.2.1.3 pkt (370) i (371).

(26) Państwom członkowskim przypomina się, że należy powiadomić o systemie finansowania, np. w ramach opłat parafiskalnych, jeśli taki system stanowi integralną część środka pomocy ([10]).

(27) Komisja oceni środki pomocy, których nie uwzględniono w niniejszych wytycznych lub w innych odpowiednich zbiorach zasad dotyczących pomocy państwa, rozpatrując indywidualnie każdy przypadek bezpośrednio na podstawie art. 107 ust. 2 lit. b) i art. 107 ust. 3 Traktatu, uwzględniając przy tym zasady określone w art. 107, 108 i 109 Traktatu, WPR oraz – w miarę możliwości – niniejsze wytyczne na zasadzie analogii. Państwa członkowskie zgłaszające pomoc państwa, której nie obejmują niniejsze wytyczne, zobowiązane będą do wykazania, że przedmiotowa pomoc państwa jest zgodna z art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jak określono w rozdziale 3 niniejszej części wytycznych. Komisja zatwierdzi takie środki tylko w przypadkach, gdy pozytywny wkład w rozwój sektora będzie wyraźnie przeważał nad niebezpieczeństwem zakłócenia konkurencji na rynku wewnętrznym i wpływem na handel między państwami członkowskimi.

([7]) Komunikat Komisji – Wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji (Dz.U. C 249 z 31.7.2014, s. 1).

([8]) WT/MIN(15)/45 — WT/L/980.

([9]) Zob. wyrok z dnia 13 września 1995 r., TWD/Komisja, sprawy połączone T-244/93 i T-486/93, EU:T:1995:160, pkt 56.

([10]) Zob. wyrok z dnia 13 stycznia 2005 r., Streekgewest, C-174/02, EU:C:2005:10, pkt 26; wyrok z dnia 17 lipca 2008 r., Essent Netwerk Noord i in., C-206/06, EU:C:2008:413, pkt 90; wyrok z dnia 16 października 2013 r., TF1/Komisja, T-275/11, EU:T:2013:535, pkt 41–44; i wyrok z dnia 11 lipca 2014 r., DTS Distribuidora de Televisión Digital/Komisja, T-533/10, EU:T:2014:629, pkt 50–52.

(28) W przypadku pomocy, która ma zostać przyznana w Irlandii Północnej, jeżeli środek musi być zgodny z warunkami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2021/2115, należy przedstawić równoważne informacje w zgłoszeniu przekazywanym Komisji zgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu.

2.3. Zasady horyzontalne i instrumenty pomocy mające zastosowanie do sektorów rolnego i leśnego oraz do obszarów wiejskich

(29) Zasadniczo, aby uprościć zasady dotyczące pomocy państwa i ze względu na podobieństwa między przedsiębiorstwami prowadzącymi działalność w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich a pozostałymi przedsiębiorstwami, do sektorów objętych niniejszymi wytycznymi zastosowanie mają ogólne instrumenty pomocy państwa, w których ustanowiono kryteria zgodności pomocy. Dotyczy to w szczególności Wytycznych dotyczących pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji ([11]), Zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną ([12]), Wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r ([13])., komunikatu Komisji – Wytyczne UE w sprawie stosowania reguł pomocy państwa w odniesieniu do szybkiej budowy/rozbudowy sieci szerokopasmowych ([14]), Wytycznych Unii w sprawie pomocy państwa na rzecz promowania inwestycji w zakresie finansowania ryzyka ([15]), komunikatu Komisji – Kryteria analizy zgodności pomocy państwa na szkolenia w sprawach podlegających zgłoszeniu indywidualnemu ([16]), komunikatu Komisji – Kryteria analizy zgodności pomocy państwa przeznaczonej na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz pracowników niepełnosprawnych, podlegającej obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego ([17]) oraz instrumentów związanych z usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym ([18]).

(30) Instrumenty horyzontalne, o których mowa w pkt (29), mają zastosowanie do produkcji, przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, chyba że niniejsze wytyczne zawierają zasady szczególne. W niniejszych wytycznych przedstawiono szczególne zasady dotyczące środków pomocy w zakresie środowiska, takie jak pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne oraz zobowiązania dotyczące dobrostanu zwierząt (część II sekcje 1.1.4 i 1.1.5), pomoc na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów (część II sekcja 1.1.6) oraz pomoc dla rolnictwa ekologicznego (część II sekcja 1.1.8). Pomoc na inwestycje ukierunkowane na cele środowiskowe w dziedzinie produkcji podstawowej produktów rolnych jest oceniana na podstawie zasad określonych w części II sekcja 1.1.1.1. Pomoc na rzecz ochrony środowiska dla przedsiębiorstw zajmujących się przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wszystkie odpowiednie warunki Wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r. Pomoc na inwestycje w zakresie efektywności energetycznej, biopaliwa i energii ze źródeł odnawialnych jest wyłączona z zakresu stosowania części II rozdziały 2 i 3, gdyż pomoc taka powinna być zgodna z Wytycznymi w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r., chyba że jest ona zwolniona z obowiązku zgłoszenia. Jednak pomoc na inwestycje związane z produkcją podstawową produktów rolnych związaną z produkcją energii ze źródeł odnawialnych lub produkcją biopaliw w gospodarstwach może wchodzić w zakres niniejszych wytycznych pod warunkiem, że taka produkcja nie przekracza średniego rocznego zużycia energii lub paliwa w danym gospodarstwie rolnym (część II, sekcja 1.1.1.1).

(31) Z uwagi na specyfikę sektora wytyczne w sprawie pomocy regionalnej ([19]) nie mają zastosowania do pomocy na rzecz podstawowej produkcji rolnej. W zakresie określonym w niniejszych wytycznych stosuje się je jednak do przetwarzania produktów rolnych i ich wprowadzania do obrotu.

([11]) Dz.U. C 249 z 31.7.2014, s. 1.
([12]) Dz.U. C 198 z 27.6.2014, s. 1.
([13]) Dz.U. C 80 z 18.2.2022, s. 1.
([14]) Dz.U. C 25 z 26.1.2013, s. 1.
([15]) Dz.U. C 508 z 16.12.2021, s. 1.
([16]) Dz.U. C 188 z 11.8.2009, s. 1.
([17]) Dz.U. C 188 z 11.8.2009, s. 6.
([18]) Zob. decyzja Komisji z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz.U. L 7 z 11.1.2012 r., s. 3) oraz komunikat Komisji – Zasady ramowe Unii Europejskiej dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (Dz.U. C 8 z 11.1.2012 r., s. 15).
([19]) Dz.U. C 153 z 29.4.2021, s. 1.

(32) Zarówno ogólne przepisy dotyczące pomocy państwa, jak i bardziej szczegółowe przepisy niniejszych wytycznych mogą dotyczyć przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze leśnym lub na obszarach wiejskich. W stosownych przypadkach pomoc dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze leśnym lub na obszarach wiejskich może również zostać uznana za zgodną z warunkami i ogólnymi zasadami Unii dotyczącymi pomocy państwa (w szczególności z wytycznymi w sprawie pomocy regionalnej, zasadami ramowymi dotyczącymi pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną oraz z Wytycznymi w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r.).

2.4. **Definicje**

(33) Do celów niniejszych wytycznych:

(1) „rolnik aktywny zawodowo" oznacza rolnika określonego przez państwo członkowskie w planie strategicznym WPR ([20]) zgodnie z art. 4 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/2115;

(2) „pomoc *ad hoc*" oznacza pomoc przyznaną poza programem pomocy;

(3) „niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową" oznacza niekorzystne warunki pogodowe, takie jak mróz, burza i grad, lód, ulewny lub długotrwały deszcz lub dotkliwa susza, które niszczą, w przypadku rolnictwa, ponad 30 % średniej rocznej produkcji danego rolnika wyliczonej na podstawie produkcji z poprzednich trzech lub czterech lat lub średniej z trzech lat wyliczonej na podstawie pięciu lub ośmiu ubiegłych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej; w przypadku sektora leśnego: ponad 20 % potencjału leśnego;

(4) „doradztwo" oznacza udzielenie kompletnych usług doradczych w ramach jednej i tej samej umowy;

(5) „działalność rolnicza" oznacza działalność określoną przez państwo członkowskie w planie strategicznym WPR zgodnie z art. 4 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115;

(6) „użytki rolne" oznaczają obszary określone przez państwo członkowskie w planie strategicznym WPR zgodnie z art. 4 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/2115;

(7) „gospodarstwo rolne" oznacza jednostkę obejmującą grunty, obiekty i urządzenia wykorzystywane na potrzeby produkcji podstawowej produktów rolnych;

(8) „produkty rolne" oznaczają produkty wymienione w załączniku I do Traktatu, z wyjątkiem produktów rybołówstwa i akwakultury wymienionych w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 ([21]);

(9) „sektor rolny" oznacza wszystkie przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją podstawową, przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych;

(10) „systemy rolno-leśne" oznaczają systemy użytkowania gruntów, w których drzewa uprawia się w połączeniu z rolnictwem na tym samym gruncie;

(11) „pomoc" oznacza każdy środek spełniający wszystkie kryteria ustanowione w art. 107 ust. 1 Traktatu;

(12) „intensywność pomocy" oznacza kwotę pomocy brutto wyrażoną jako odsetek kosztów kwalifikowalnych, przed wszystkimi potrąceniami podatku lub innych opłat;

(13) „program pomocy" oznacza każdy akt prawny, na podstawie którego, bez dodatkowych środków wykonawczych, można przyznać pomoc indywidualną przedsiębiorstwom określonym w sposób ogólny i abstrakcyjny w tym akcie, oraz każdy akt prawny, na którego podstawie przedsiębiorstwu lub przedsiębiorstwom można przyznać pomoc niezwiązaną z konkretnym projektem na czas nieokreślony lub o nieokreślonej wysokości;

([20]) Do celów niniejszych wytycznych, jeżeli państwa członkowskie muszą zdefiniować niektóre terminy (jak np. „rolnik aktywny zawodowo") w swoich planach strategicznych WPR, Irlandia Północna musi je zdefiniować, zgodnie z odpowiednimi przepisami niniejszych wytycznych, w zgłoszeniu skierowanym do Komisji zgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu.

([21]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1184/2006 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000 (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 1).

(14) „w warunkach pełnej konkurencji" oznacza, że warunki transakcji między umawiającymi się stronami nie różnią się od tych, jakie stosowałyby niezależne przedsiębiorstwa, i nie zawierają jakiegokolwiek elementu porozumienia. Każda transakcja, która wynika z otwartej, przejrzystej i bezwarunkowej procedury, uznawana jest za spełniającą warunki pełnej konkurencji;

(15) „środki bioasekuracji" oznaczają środki zarządzania i środki fizyczne mające na celu obniżenie ryzyka wprowadzenia, rozwoju i rozprzestrzeniania się chorób do, z lub wśród: a) populacji zwierząt, lub b) zakładów, stref, kompartmentów, środków transportu lub innych obiektów, pomieszczeń lub miejsc;

(16) „księga hodowlana" oznacza księgę hodowlaną zdefiniowaną w art. 2 pkt 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 ([22]);

(17) „plan strategiczny WPR" oznacza plan strategiczny WPR w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE) 2021/2115;

(18) „prace remontowo-budowlane" oznaczają prace w gospodarstwie podjęte przez samego rolnika lub jego pracowników, prowadzące do powstania aktywów;

(19) „programy rolnictwa regeneratywnego" oznaczają programy pomocy dotyczące praktyk w zakresie gospodarowania gruntami skutkujących większym składowaniem dwutlenku węgla w biomasie, martwej materii organicznej i glebach dzięki zwiększonemu wychwytywaniu dwutlenku węgla lub ograniczeniu uwalniania dwutlenku węgla do atmosfery;

(20) „katastrofa" oznacza nieprzewidziane zdarzenie o charakterze biotycznym lub abiotycznym, spowodowane przez działalność człowieka, które prowadzi do istotnych zakłóceń w strukturach leśnych, powodując w wyniku tego znaczące szkody gospodarcze w sektorach leśnych;

(21) „klaster" oznacza zgrupowanie niezależnych przedsiębiorstw, w tym nowych przedsiębiorstw, małych, średnich i dużych przedsiębiorstw, a także organów doradczych lub organizacji badawczych, założone w celu stymulowania działalności gospodarczej/innowacyjnej poprzez promowanie intensywnych interakcji, wspólne korzystanie z urządzeń i wymianę wiedzy teoretycznej i fachowej, a także w celu skutecznego transferu wiedzy, tworzenia sieci i rozpowszechniania informacji między przedsiębiorstwami w klastrze;

(22) „środki kontroli, zwalczania i likwidacji" oznaczają środki odnoszące się do tych chorób zwierząt, których ognisko zostało formalnie uznane przez właściwy organ państwa członkowskiego, lub odnoszące się do agrofagów roślin lub inwazyjnych gatunków obcych, których obecność została formalnie uznana przez właściwy organ państwa członkowskiego;

(23) „data przyznania pomocy" oznacza dzień, w którym beneficjent nabył prawo do otrzymania pomocy zgodnie z obowiązującym krajowym systemem prawnym;

(24) „incydent środowiskowy" oznacza konkretny przypadek zanieczyszczenia, skażenia lub degradacji stanu środowiska związany z konkretnym zdarzeniem oraz mający ograniczony zakres geograficzny, który niszczy więcej niż 30 % średniej rocznej produkcji przedsiębiorstwa prowadzącego działalność w sektorze rolnym z ubiegłych trzech lat lub średniej za trzy lata obliczonej na podstawie pięciu ubiegłych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej; w przypadku sektora leśnego: ponad 20 % potencjału leśnego; pojęcie to nie obejmuje ogólnych zagrożeń dla środowiska niezwiązanych z konkretnym zdarzeniem, takich jak zmiana klimatu lub zanieczyszczenia atmosferyczne;

(25) „plan oceny" oznacza dokument obejmujący co najmniej jeden program pomocy i zawierający przynajmniej następujące elementy: cele, które będą podlegały ocenie; pytania służące ocenie, wskaźniki rezultatu, przewidywaną metodę przeprowadzania oceny, wymogi w zakresie gromadzenia danych, proponowany harmonogram oceny, w tym termin przedłożenia okresowego i końcowego sprawozdania z oceny, opis niezależnego podmiotu przeprowadzającego ocenę lub opis kryteriów wyboru takiego podmiotu oraz procedury zapewniające publiczne udostępnienie oceny;

([22]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie zootechnicznych i genealogicznych warunków dotyczących hodowli zwierząt hodowlanych czystorasowych i mieszańców świni, handlu nimi i wprowadzania ich na terytorium Unii oraz handlu ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu i jego wprowadzania na terytorium Unii oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 652/2014, dyrektywy Rady 89/608/EWG i 90/425/EWG i uchylające niektóre akty w dziedzinie hodowli zwierząt („rozporządzenie w sprawie hodowli zwierząt") (Dz.U. L 171 z 29.6.2016, s. 66).

(26) „padłe zwierzęta gospodarskie" oznaczają zwierzęta, które zostały poddane eutanazji (z diagnozą lub bez) lub padły – w tym zwierzęta martwo urodzone lub nienarodzone – na terenie gospodarstwa lub jego zabudowań lub podczas transportu, ale które nie zostały poddane ubojowi z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi;

(27) „szybko rosnące drzewa" oznaczają las o krótkiej rotacji, w którym minimalny okres przed ścinką określa się na 8 lat, a maksymalny okres przed ścinką – na nie więcej niż 20 lat;

(28) „kolejna wersja programu pomocy fiskalnej" oznacza program w formie korzyści podatkowych, który stanowi zmienioną wersję uprzednio istniejącego programu w formie korzyści podatkowych i który go zastępuje;

(29) „biopaliwo produkowane z roślin spożywczych i pastewnych" oznacza biopaliwo produkowane z roślin spożywczych i pastewnych zgodnie z definicją zawartą w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 ([23]);

(30) „środki spożywcze" oznaczają środki spożywcze, które nie są produktami rolnymi, a które są wymienione w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 ([24]);

(31) „las" oznacza obszar gruntu obejmujący ponad 0,5 ha z drzewami o wysokości powyżej 5 metrów wysokości, o zwarciu drzewostanu ponad 10 %, lub z drzewami, które są w stanie osiągnąć te progi in situ, i nie obejmuje gruntu, który jest użytkowany przede wszystkim w celach rolniczych lub urbanistycznych, lub las zgodnie z definicją przyjętą i stosowaną przez państwo członkowskie lub region na podstawie obowiązującego prawodawstwa krajowego lub systemu inwentaryzacji i przedstawioną Komisji w zgłoszeniu; oraz, jeśli chodzi o interwencję związaną z rozwojem obszarów wiejskich, zgodnie z planem strategicznym WPR;

(32) „ekwiwalent dotacji brutto" oznacza kwotę pomocy, jeżeli została ona udzielona w formie dotacji beneficjentowi, przed potrąceniem podatku lub innych opłat;

(33) „pomoc indywidualna" oznacza pomoc *ad hoc* oraz pomoc przyznaną beneficjentom indywidualnym na podstawie programu pomocy;

(34) „wartości niematerialne i prawne" oznaczają aktywa nieposiadające postaci fizycznej ani finansowej, takie jak patenty, licencje, wiedza fachowa lub inna własność intelektualna;

(35) „inwazyjny gatunek obcy" oznacza inwazyjny gatunek obcy stwarzający zagrożenie dla Unii oraz inwazyjny gatunek obcy stwarzający zagrożenie dla państwa członkowskiego zgodnie z definicją w art. 3 ust. 3 i art. 3 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 ([25]).

(36) „duże przedsiębiorstwa" oznaczają przedsiębiorstwa niespełniające kryteriów ustanowionych w załączniku I do rozporządzenia Komisji (UE) 2022/2472 ([26]);

(37) „rynki lokalne" oznaczają jedno z poniższych:

(a) rynki na obszarze o promieniu 75 km od gospodarstwa pochodzenia produktu, na którym muszą się odbywać czynności związane z przetwarzaniem i sprzedażą konsumentowi końcowemu;

(b) rynki, w odniesieniu do których państwa członkowskie określają przekonujące alternatywne definicje, na obszarze o promieniu maksymalnie 100 km;

(38) „wprowadzanie do obrotu produktów rolnych" oznacza posiadanie lub wystawianie produktu w celu sprzedaży, oferowanie go na sprzedaż, dostawę lub każdy inny sposób wprowadzania produktu na rynek, z wyjątkiem jego pierwszej sprzedaży przez rolnika na rzecz podmiotów zajmujących się odsprzedażą lub przetwórstwem i czynności przygotowujących produkt do takiej pierwszej sprzedaży; sprzedaż produktów przez producenta produktów pierwotnych konsumentom końcowym uznaje się za wprowadzanie do obrotu produktów rolnych, jeśli następuje w odpowiednio wydzielonym do tego celu miejscu lub obiekcie;

([23]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

([24]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz.U. L 343 z 14.12.2012, s. 1).

([25]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych (Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 35).

([26]) Rozporządzenie Komisji (UE) nr 2022/2472 z dnia 14 grudnia 2022 r. uznające niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 327 z 21.12.2022, s. 1).

(39) „fundusz ubezpieczeń wzajemnych" oznacza system akredytowany przez państwo członkowskie zgodnie z prawem krajowym tego państwa, który umożliwia stowarzyszonym rolnikom, posiadaczom lasów i zarządcom lasów ubezpieczanie się i za pomocą którego stowarzyszonym rolnikom, posiadaczom lasów i zarządcom lasów, którzy ponoszą straty gospodarcze, wypłacane są rekompensaty;

(40) „inwestycja nieprodukcyjna" oznacza inwestycję, która nie prowadzi do znaczącego wzrostu wartości ani rentowności gospodarstwa rolnego;

(41) „prace poprzedzające przetwórstwo przemysłowe" oznaczają ścinkę, rozczłonkowywanie, okorowanie, cięcie, przechowywanie, obróbkę ochronną i suszenie drewna oraz wszelkie inne czynności robocze poprzedzające przemysłowe piłowanie drewna w tartaku; jak również obróbkę tartaczną, w ramach której maksymalne zdolności obróbki tartacznej wynoszą 20 000 m^3 drewna okrągłego stanowiącego materiał wsadowy na potrzeby obróbki tartacznej rocznie;

(42) „inne niekorzystne zjawisko klimatyczne" oznacza niekorzystne warunki pogodowe, które nie są „niekorzystnym zjawiskiem klimatycznym porównywalnym z klęską żywiołową";

(43) „regiony najbardziej oddalone" oznaczają regiony, o których mowa w art. 349 akapit pierwszy Traktatu;

(44) „agrofag roślin" oznacza wszelkie gatunki, szczepy lub biotypy roślin, zwierząt lub patogenów szkodliwych dla roślin lub produktów roślinnych;

(45) „środki zapobiegania" oznaczają środki podjęte w odniesieniu do choroby zwierząt, agrofaga roślin lub inwazyjnego gatunku obcego, których wystąpienia jeszcze nie stwierdzono;

(46) „produkcja podstawowa produktów rolnych" oznacza wytwarzanie płodów ziemi i produktów pochodzących z chowu zwierząt wymienionych w załączniku I do Traktatu, bez poddawania ich jakimkolwiek dalszym czynnościom zmieniającym właściwości tych produktów;

(47) „przetwarzanie produktów rolnych" oznacza wszelkie czynności dokonywane na produkcie rolnym, w wyniku których powstaje produkt będący również produktem rolnym, z wyjątkiem przeprowadzanych w gospodarstwie czynności niezbędnych do przygotowania produktów zwierzęcych lub roślinnych do pierwszej sprzedaży;

(48) „grupa lub organizacja producentów" oznacza grupę lub organizację utworzoną w co najmniej jednym z następujących celów:

(a) dostosowania do wymogów rynkowych procesu produkcyjnego i produktów producentów będących członkami grupy lub organizacji;

(b) wspólnego wprowadzania towarów do obrotu, w tym przygotowania do sprzedaży, centralizacji sprzedaży i dostawy do odbiorców hurtowych;

(c) ustanowienia wspólnych zasad dotyczących informacji o produkcji, ze szczególnym uwzględnieniem zbiorów i dostępności;

(d) innych działań, które mogą być przeprowadzane przez grupy lub organizacje producentów, takich jak: rozwijanie umiejętności biznesowych i marketingowych, organizowanie i ułatwianie procesów wprowadzania innowacji, wspólne zarządzanie ziemią należącą do członków grupy lub organizacji producentów oraz stosowanie przyjaznych dla środowiska metod uprawy i technik produkcji oraz odpowiedzialnych praktyk i technik w odniesieniu do dobrostanu zwierząt;

(49) „zwierzę chronione" oznacza każde zwierzę chronione przepisami unijnymi albo krajowymi, w tym gatunki zwierząt, wobec których w ustawodawstwie krajowym określono przepisy szczegółowe w celu ochrony danej populacji;

(50) „zaliczka zwrotna" oznacza pożyczkę na realizację projektu, wypłacaną w jednej lub kilku ratach, której warunki spłaty zależą od wyniku projektu;

(51) „organizacja prowadząca badania i upowszechniająca wiedzę" oznacza podmiot (taki jak uniwersytet lub instytut badawczy, agencja zajmującą się transferem technologii, pośrednik w dziedzinie innowacji, wirtualny lub fizyczny podmiot prowadzący współpracę w dziedzinie badań i rozwoju) niezależnie od jego statusu prawnego lub sposobu finansowania, którego podstawowym celem jest samodzielne prowadzenie badań podstawowych, badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych, określonych w zasadach ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną lub rozpowszechnianie na szeroką skalę wyników takich działań poprzez nauczanie, publikowanie lub transfer wiedzy. W przypadku gdy tego rodzaju jednostka prowadzi również działalność gospodarczą, finansowanie, koszty i dochody związane z tą działalnością gospodarczą należy rozliczać oddzielnie. Przedsiębiorstwa mogące wywierać decydujący wpływ na taki podmiot np. jako jego udziałowcy/akcjonariusze lub członkowie, nie mogą mieć preferencyjnego dostępu do wyników prowadzonych przez niego badań;

(52) „krótki łańcuch dostaw" oznacza łańcuch dostaw obejmujący ograniczoną liczbę podmiotów gospodarczych zaangażowanych we współpracę, którego celem jest wspieranie lokalnego rozwoju gospodarczego oraz ścisłych związków geograficznych i społecznych między producentami, podmiotami zajmującymi się przetwórstwem i konsumentami;

(53) „mała infrastruktura" oznacza infrastrukturę, której koszty kwalifikowalne ograniczone są do 2 mln EUR;

(54) „mały podmiot" oznacza mikroprzedsiębiorstwo w rozumieniu zalecenia Komisji 2003/361 ([27]) lub osobę fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej w momencie ubiegania się o pomoc;

(55) „mniejsze wyspy Morza Egejskiego" oznaczają mniejsze wyspy, o których mowa w art. 1 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 229/2013;

(56) „MŚP" lub „mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa" oznacza przedsiębiorstwa spełniające kryteria ustanowione w załączniku I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 2022/2472;

(57) „rozpoczęcie realizacji projektu lub działania" oznacza rozpoczęcie działań lub prac budowlanych związanych z inwestycją lub pierwsze prawnie wiążące zobowiązanie do zamówienia urządzeń lub usług lub wszelkie inne zobowiązanie, które sprawia, że projekt lub działanie jest nieodwracalne, w zależności od tego, które z wymienionych zdarzeń nastąpiło wcześniej. Zakupu gruntów i prac przygotowawczych, takich jak uzyskanie zezwoleń i przeprowadzenie analiz wykonalności, nie uznaje się za rozpoczęcie realizacji projektu lub działania. Zakup gruntów, o którym mowa w pkt (153) lit. a) i pkt (502) lit. c), uznaje się za rozpoczęcie realizacji projektu lub działania, jeżeli koszty kwalifikowalne zakupu gruntów odpowiadają 100 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji;

(58) „zrównoważona gospodarka leśna" oznacza działalność zmierzającą do ukształtowania odpowiedniej struktury lasów i wykorzystania ich w taki sposób i w takim tempie, które zapewnią trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produkcyjności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności do wypełniania, teraz i w przyszłości, funkcji ochronnych, gospodarczych i socjalnych, na poziomie lokalnym, narodowym i globalnym, bez szkody dla innych ekosystemów;

(59) „rzeczowe aktywa trwałe" oznaczają aktywa w postaci gruntów, budynków, zakładu, urządzeń i wyposażenia;

(60) „koszt transakcyjny" oznacza dodatkowy koszt związany z wypełnieniem zobowiązania, ale niezwiązany bezpośrednio z jego realizacją lub nieujęty w kosztach lub utraconych dochodach, które są wyrównywane bezpośrednio. Koszt ten może być obliczany na podstawie kosztu standardowego;

(61) „koszty testów na obecność TSE (przenośne encefalopatie gąbczaste) i BSE (gąbczasta encefalopatia bydła)" oznaczają wszystkie koszty, obejmujące koszty zestawów do testów, pobierania próbek niezbędnych do badań, ich transportu, przeprowadzania testów, przechowywania i niszczenia próbek koniecznych do przeprowadzania testów laboratoryjnych zgodnie z rozdziałem C załącznika X do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 ([28]);

(62) „zagajnik o krótkiej rotacji" oznacza drzewa gatunków określonych przez państwa członkowskie, objęte kodem CN 06 02 9041, które obejmują zdrewniałe uprawy wieloletnie, sadzonki lub podstawy łodyg pozostałe w glebie po zbiorach, wraz z nowymi pędami wschodzącymi w następnej porze roku, o maksymalnym cyklu zbiorów określanym przez państwa członkowskie;

(63) „przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji" oznacza przedsiębiorstwo spełniające kryteria określone w sekcji 2.2 Wytycznych Komisji dotyczących pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji;

(64) „norma Unii" oznacza wiążącą normę ustanowioną w przepisach Unii i ustanawiającą poziom, który muszą osiągnąć poszczególne przedsiębiorstwa, w szczególności odnośnie do środowiska, higieny i dobrostanu zwierząt; w związku z tym za normy Unii nie uważa się norm ani celów ustanowionych na szczeblu UE, które są obowiązujące dla państw członkowskich, a nie dla poszczególnych przedsiębiorstw;

([27]) Zalecenie Komisji z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

([28]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiające zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych pasażowalnych gąbczastych encefalopatii (Dz.U. L 147 z 31.5.2001, s. 1).

(65) „młody rolnik" oznacza rolnika określonego przez państwo członkowskie w planie strategicznym WPR zgodnie z art. 4 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/2115;

(66) do celów ochrony zasobów genetycznych w rolnictwie i w leśnictwie:

a) „ochrona *in situ*" w rolnictwie oznacza ochronę materiału genetycznego w ekosystemach i w siedliskach przyrodniczych, a także zachowanie oraz odtworzenie żyjących populacji gatunków lub ras zdziczałych w ich naturalnym otoczeniu oraz, w przypadku ras udomowionych lub gatunków roślin uprawnych, w środowisku gospodarstwa rolnego, w którym wykształciły one swoje cechy wyróżniające;

b) „ochrona *in situ*" w leśnictwie oznacza ochronę materiału genetycznego w ekosystemach i w siedliskach przyrodniczych, a także zachowanie oraz odtworzenie żyjących populacji gatunków w ich naturalnym otoczeniu;

c) „ochrona w gospodarstwie rolnym lub leśnym" oznacza ochronę i udoskonalenie in situ na poziomie gospodarstwa rolnego lub gospodarstwa leśnego;

d) „ochrona *ex situ*" oznacza ochronę materiału genetycznego na potrzeby rolnictwa lub leśnictwa poza jego siedliskiem przyrodniczym;

e) „zbiór *ex situ*" oznacza zbieranie materiału genetycznego na potrzeby rolnictwa lub leśnictwa poza jego siedliskiem przyrodniczym.

2.5. **Pomoc podlegająca zgłoszeniu**

(34) Jeżeli warunki określone w art. 107 ust. 1 Traktatu są spełnione, państwa członkowskie muszą powiadomić Komisję o przyznaniu pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich na podstawie art. 108 ust. 3 Traktatu. Państwa członkowskie nie mogą wdrożyć proponowanego środka, dopóki procedura zgłoszenia, o której mowa w art. 108 ust. 2 Traktatu, nie doprowadzi do decyzji końcowej, z wyjątkiem środków spełniających warunki określone w rozporządzeniu Komisji (UE) z dnia 2022/2472 uznającym niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

(35) Pomoc indywidualna przyznawana na podstawie programu pomocy nadal podlega obowiązkowi zgłoszenia na podstawie art. 108 ust. 3 Traktatu, jeśli wysokość pomocy przekracza następujące progi powodujące obowiązek zgłoszenia:

a) w przypadku indywidualnej pomocy inwestycyjnej na przetwarzanie produktów rolnych i na ich wprowadzanie do obrotu na podstawie części II sekcja 1.1.1.3: koszty kwalifikowalne przekraczające 25 milionów EUR lub ekwiwalent dotacji brutto przekraczający 12 milionów EUR;

b) w przypadku pomocy na rzecz kampanii promocyjnych na podstawie części II sekcja 1.3.4: kampanie promocyjne, których roczny budżet przekracza 5 milionów EUR.

ROZDZIAŁ 3.

Ocena zgodności na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu

(36) Na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu Komisja może uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc państwa przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.

(37) W związku z tym, aby ocenić, czy pomoc państwa dla rolnictwa, leśnictwa i obszarów wiejskich można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, Komisja będzie ustalać, czy środek pomocy ułatwia rozwój określonej działalności gospodarczej (pierwsza przesłanka) i czy wpływa niekorzystnie na warunki wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem (druga przesłanka).

(38) W niniejszej sekcji Komisja wyjaśnia, w jaki sposób będzie przeprowadzać ocenę zgodności. Określa ogólne warunki zgodności z rynkiem wewnętrznym, oraz – w stosownych przypadkach – ustala szczególne warunki dotyczące programów pomocy i dodatkowe warunki dotyczące pomocy indywidualnej objętej obowiązkiem zgłoszenia.

(39) W celu dokonania oceny, o której mowa w pkt (37), Komisja weźmie pod uwagę następujące aspekty:

a) *Pierwsza przesłanka: pomoc ułatwia rozwój działalności gospodarczej:*

(i) określenie przedmiotowej działalności gospodarczej (sekcja 3.1.1);

(ii) efekt zachęty: pomoc musi zmienić zachowanie przedmiotowego przedsiębiorstwa (przedsiębiorstw) w taki sposób, aby zaangażowało się ono w dodatkową działalność, której nie podjęłoby bez przyznanej pomocy lub którą podjęłoby w ograniczonym zakresie lub w inny sposób (sekcja 3.1.2);

(iii) pomoc nie jest sprzeczna z odpowiednimi przepisami i ogólnymi zasadami prawa Unii (sekcja 3.1.3).

b) *Druga przesłanka: pomoc nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem:*

(i) potrzeba interwencji państwa: środek pomocy musi spowodować istotną poprawę, która nie może nastąpić w wyniku działania rynku, np. poprzez usunięcie niedoskonałości rynku lub rozwiązanie problemu związanego z kapitałem własnym lub spójnością, stosownie do przypadku (sekcja 3.2.1);

(ii) odpowiedniość środka pomocy: proponowany środek pomocy musi być odpowiednim instrumentem polityki do ułatwienia rozwoju działalności gospodarczej (sekcja 3.2.2);

(iii) proporcjonalność pomocy (pomoc ograniczona do niezbędnego minimum): kwota i intensywność pomocy muszą być ograniczone do minimum niezbędnego do pobudzenia dodatkowych inwestycji lub działań danego przedsiębiorstwa (sekcja 3.2.3);

(iv) przejrzystość pomocy: państwom członkowskim, Komisji, podmiotom gospodarczym oraz opinii publicznej należy zapewnić łatwy dostęp do wszystkich stosownych przepisów oraz do informacji na temat pomocy przyznawanej na ich podstawie (sekcja 3.2.4);

(v) unikanie niekorzystnego, negatywnego wpływu pomocy na konkurencję i wymianę handlową (sekcja 3.2.5);

(vi) wyważenie pozytywnego i negatywnego wpływu pomocy na konkurencję i wymianę handlową między państwami członkowskimi (test bilansujący) (sekcja 3.2.6).

(40) Ogólna równowaga niektórych kategorii programów pomocy może również zostać objęta wymogiem przeprowadzenia oceny *ex post*, o której mowa w pkt (639)–(645). W takich przypadkach Komisja może ograniczyć czas trwania takich programów (zazwyczaj do okresu wynoszącego cztery lata lub mniej) z możliwością ponownego zgłoszenia ich przedłużenia w późniejszym terminie.

(41) Te ogólne kryteria zgodności stosuje się do wszystkich rodzajów pomocy objętych niniejszymi wytycznymi, chyba że w niniejszej części sekcje 3.1 i 3.2 przewidziano odstępstwa ze względu na szczególne uwarunkowania dotyczące sektora rolnego.

3.1. **Pierwsza przesłanka: pomoc ułatwia rozwój działalności gospodarczej**

3.1.1. *Działalność gospodarcza objęta pomocą*

(42) Na podstawie informacji dostarczonych przez państwo członkowskie Komisja określi, jaki rodzaj działalności gospodarczej będzie wspierany przez zgłoszony środek.

(43) Państwo członkowskie musi wykazać, że celem pomocy jest ułatwienie rozwoju określonej działalności gospodarczej.

(44) Państwa członkowskie muszą również opisać, czy i ewentualnie jak pomoc przyczyni się do osiągnięcia celów WPR oraz, w ramach tej polityki, celów rozporządzenia (UE) 2021/2115, a także opisać bardziej szczegółowo spodziewane korzyści pomocy.

(45) Komisja uważa, że pomoc na rzecz środków zarządzania ryzykiem i zarządzania kryzysowego przyznana zgodnie z częścią II sekcja 1.2 niniejszych wytycznych może ułatwić rozwój określonej działalności gospodarczej lub określonego regionu, ponieważ bez pomocy taki rozwój nie może nastąpić w takim samym zakresie.

Dodatkowe warunki dotyczące pomocy podlegającej obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego w ramach programu pomocy

(46) Przyznając pomoc, o której mowa w pkt (35), w ramach programu dla projektów inwestycyjnych podlegających obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego, organ przyznający musi udowodnić, że wybrany projekt przyczyni się do realizacji celu programu i tym samym do realizacji celów pomocy w sektorze rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich. W tym celu państwa członkowskie powinny oprzeć się na informacjach przedłożonych przez wnioskodawcę ubiegającego się o pomoc, w których muszą być opisane pozytywne skutki inwestycji.

3.1.2. *Efekt zachęty*

(47) Pomoc w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich może być uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeżeli przynosi efekt zachęty. Efekt zachęty ma miejsce wtedy, gdy pomoc zmienia zachowanie przedsiębiorstwa w taki sposób, że angażuje się ono w dodatkową działalność przyczyniającą się do rozwoju sektora, której nie podjęłoby bez przyznanej pomocy lub którą podjęłoby wyłącznie w ograniczonym zakresie lub w inny sposób. Pomoc nie może jednak subsydiować kosztów działalności, które przedsiębiorstwo i tak by poniosło, i nie może rekompensować zwykłego ryzyka związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej.

(48) O ile przepisy unijne i niniejsze wytyczne nie przewidują wyraźnie wyjątków, środki pomocy państwa przeznaczone na poprawę sytuacji finansowej producentów, które jednak w żaden sposób nie przyczyniają się do rozwoju sektora, a szczególnie pomoc przyznaną wyłącznie na podstawie ceny, ilości, jednostki produkcyjnej lub jednostki środków produkcji, uznaje się za pomoc z tytułu prowadzenia działalności niezgodną z rynkiem wewnętrznym. Ponadto istnieje duże prawdopodobieństwo, że ze względu na swój charakter pomoc taka zakłóci mechanizmy regulujące organizację rynku wewnętrznego.

(49) Pomoc przyznana na podstawie części II sekcje 1.2 i 2.8.5 należy ograniczyć do pomocy przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorach rolnym i leśnym i mającym różnego rodzaju problemy, mimo że podjęły racjonalne wysiłki, aby zminimalizować określone rodzaje ryzyka. Pomoc państwa nie powinna zachęcać przedsiębiorstw do podejmowania niepotrzebnego ryzyka. Konsekwencje nieroztropnych wyborów metod produkcji lub produktów powinny ponosić same przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorach rolnym i leśnym.

(50) Z powodów wyjaśnionych w pkt (47) powyżej Komisja uznaje, że pomoc nie stanowi zachęty dla beneficjenta, jeżeli prace nad danym projektem lub odpowiednie działania rozpoczęły się przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o przyznanie pomocy do władz krajowych.

(51) Wniosek o przyznanie pomocy musi zawierać przynajmniej następujące dane: nazwę i wielkość przedsiębiorstwa, opis projektu lub działania, w tym miejsce oraz termin jego rozpoczęcia i zakończenia, kwotę pomocy niezbędną do przeprowadzenia projektu i koszty kwalifikowalne.

(52) Ponadto duże przedsiębiorstwa muszą opisać we wniosku sytuację, jaka nastąpiłaby w razie nieotrzymania pomocy, i przedstawić odpowiednie dokumenty uzasadniające opisaną we wniosku sytuację alternatywną, którą określa się jako scenariusz alternatywny lub projekt alternatywny lub działanie alternatywne. Wymóg ten nie ma zastosowania do gmin, które są niezależnymi władzami lokalnymi z rocznym budżetem wynoszącym poniżej 10 mln EUR i liczbą mieszkańców poniżej 5 000.

(53) W momencie przyjęcia wniosku organ przyznający pomoc musi skontrolować wiarygodność scenariusza alternatywnego i potwierdzić, że pomoc przynosi wymagany efekt zachęty. Scenariusz alternatywny jest wiarygodny, jeśli opiera się na faktach i odwołuje się do czynników decyzyjnych, które przeważały w momencie podejmowania przez beneficjenta decyzji o danym projekcie lub działaniu.

(54) Uznaje się, że pomoc w formie korzyści podatkowych przynosi efekt zachęty, jeżeli program pomocy wprowadza prawo do uzyskania pomocy zgodnie z obiektywnymi kryteriami i bez dalszej ingerencji ze strony państwa członkowskiego oraz pod warunkiem, że dany program pomocy został przyjęty i wszedł w życie przed rozpoczęciem jakichkolwiek prac nad realizacją projektu lub działań objętych pomocą. Ten ostatni wymóg nie ma jednak zastosowania w przypadku kolejnych wersji programu pomocy fiskalnej pod warunkiem, że dana działalność była już objęta poprzednimi programami pomocy w formie korzyści podatkowych.

(55) Na zasadzie odstępstwa od pkt (50)–(54) w odniesieniu do następujących kategorii pomocy nie obowiązuje wymóg wywoływania efektu zachęty lub przyjmuje się, że wywołują one taki efekt:

a) programy pomocy na scalanie gruntów zgodnie z częścią II sekcje 1.3.6 i 2.9.2 oraz programy pomocy służące osiągnięciu celów w zakresie ekologii, ochrony i rekreacji zgodnie z częścią II sekcja 2.8 oraz jeżeli spełnione są następujące warunki:

(i) program pomocy daje uprawnienia do uzyskania pomocy zgodnie z obiektywnymi kryteriami i bez dalszej ingerencji ze strony państwa członkowskiego;

(ii) program pomocy został przyjęty i wszedł w życie, zanim beneficjent poniósł koszty kwalifikowalne zgodnie z częścią II sekcja 1.3.6, 2.8 i 2.9.2;

(iii) program pomocy obejmuje wyłącznie MŚP;

b) pomoc na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów zgodnie z częścią II sekcja 1.1.6;

c) pomoc na rzecz obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami zgodnie z częścią II sekcja 1.1.7;

d) pomoc na działania informacyjne w sektorze rolnym zgodnie z częścią II sekcja 1.1.10.1 polegające na udostępnianiu informacji nieokreślonej liczbie beneficjentów;

e) pomoc mająca na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe lub zdarzenia nadzwyczajne zgodnie z częścią II sekcja 1.2.1.1;

f) pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową zgodnie z częścią II sekcja 1.2.1.2;

g) pomoc mająca na celu wyrównanie kosztów zapobiegania chorobom zwierząt i agrofagom roślin, zwalczania i likwidacji chorób zwierząt oraz kontroli i zwalczania agrofagów roślin oraz pomoc na wyrównanie strat spowodowanych tymi chorobami zwierząt lub działaniem agrofagów roślin zgodnie z częścią II sekcja 1.2.1.3;

h) pomoc na pokrycie kosztów wywozu i usunięcia padłych zwierząt gospodarskich zgodnie z częścią II sekcja 1.2.1.4;

i) pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione zgodnie z częścią II sekcja 1.2.1.5;

j) pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych w lasach przez zwierzęta o statusie regulowanym przez prawo zgodnie z częścią II sekcja 2.8.5;

k) pomoc na działania informacyjne w sektorze leśnym zgodnie z częścią II sekcja 2.4 polegające na udostępnianiu informacji nieokreślonej liczbie beneficjentów;

l) pomoc na inwestycje na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego w gospodarstwach rolnych zgodna z częścią II sekcja 1.1.1.2, z wyjątkiem pomocy indywidualnej przekraczającej 500 000 EUR dla jednego przedsiębiorstwa na jeden projekt inwestycyjny;

m) pomoc na działania promocyjne zgodnie z pkt (468) lit. b), c) i d);

n) pomoc na wyrównanie dodatkowych kosztów transportu zgodnie z pkt (480) i (481);

o) pomoc na badania i rozwój w sektorach rolnym i leśnym zgodnie z częścią II sekcja 1.3.7 i sekcja 2.9.1;

p) pomoc na naprawę szkód w lasach, które to szkody zostały spowodowane pożarami, klęskami żywiołowymi, niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi, agrofagami roślin, chorobami zwierząt, katastrofami oraz zjawiskami związanymi ze zmianą klimatu zgodnie z częścią II sekcja 2.1.3;

q) pomoc na pokrycie kosztów leczenia oraz zapobieganie rozprzestrzenianiu się agrofagów i chorób drzew w celu wyrównania szkód spowodowanych przez agrofagi i choroby drzew zgodnie z częścią II sekcja 2.8.1.

Warunki dodatkowe dotyczące pomocy inwestycyjnej podlegającej obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego

(56) Oprócz wymogów określonych w niniejszej sekcji, w odniesieniu do pomocy inwestycyjnej podlegającej obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego państwo członkowskie musi dostarczyć jasne dowody na to, że pomoc rzeczywiście ma wpływ na wybór inwestycji. Aby umożliwić kompleksową ocenę, państwo członkowskie musi dostarczyć nie tylko informacje dotyczące projektu objętego pomocą, lecz również wyczerpujący opis scenariusza alternatywnego, zgodnie z którym beneficjent nie otrzymałby pomocy od żadnego organu publicznego.

(57) Państwa członkowskie zachęca się, aby opierały się na oryginalnych i oficjalnych dokumentach organów przedsiębiorstwa, ocenach ryzyka, w tym ocenach ryzyka związanego z daną lokalizacją, sprawozdaniach finansowych, wewnętrznych biznes planach, opiniach ekspertów oraz innych badaniach powiązanych z projektem inwestycyjnym podlegającym ocenie. Dokumenty te muszą być aktualne w okresie przeprowadzania procesu podejmowania decyzji dotyczącej inwestycji lub jej lokalizacji. W wykazaniu występowania efektu zachęty państwu członkowskiemu pomóc mogą również dokumenty zawierające prognozy popytu, prognozy kosztów, prognozy finansowe, dokumenty przedkładane komitetowi inwestycyjnemu dotyczące różnych scenariuszy inwestycyjnych lub dokumenty przedkładane instytucjom finansowym.

(58) W tym kontekście poziom rentowności można ocenić poprzez wykorzystanie metod stanowiących standardową praktykę w danym sektorze, które mogą obejmować metody oceny wartości bieżącej netto ([29]) projektu, wewnętrznej stopy zwrotu ([30]) lub średniej stopy zwrotu zainwestowanego kapitału. Rentowność projektu należy porównać ze zwykłymi stopami zwrotu stosowanymi przez beneficjenta w innych podobnych projektach inwestycyjnych. Jeżeli nie są one dostępne, rentowność projektu należy porównać z kosztem kapitału przedsiębiorstwa jako całości lub zyskami zwykle odnotowywanymi w danym sektorze.

(59) Jeśli nie jest znany żaden konkretny scenariusz alternatywny, istnienie efektu zachęty można zakładać, jeśli występuje luka w finansowaniu. Ma to miejsce, kiedy koszty inwestycji przekraczają wartość bieżącą netto zysków z działalności operacyjnej zapewnionych przez inwestycję zgodnie z oczekiwaniami opartymi na biznesplanie ex ante.

(60) Jeżeli pomoc nie zmienia zachowania beneficjenta pomocy poprzez pobudzanie dodatkowych inwestycji, to nie ma ona pozytywnego wpływu na rozwój danego sektora. Pomoc nie będzie zatem uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeżeli wydaje się, że ta sama inwestycja zostałaby przeprowadzona, nawet gdyby pomoc nie została przyznana.

3.1.3. *Brak naruszenia właściwych przepisów i ogólnych zasad prawa Unii*

(61) Jeżeli środek pomocy państwa lub warunki z nim związane (w tym model finansowania środka, jeśli stanowi on jego nieodłączny element), lub aktywność finansowana tym środkiem, wiążą się z naruszeniem odpowiednich przepisów prawa Unii, pomoc nie może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym ([31]).

(62) Z uwagi na specyfikę sektora rolnego ([32]), mimo że ogólnie mają do niego zastosowanie zasady pomocy państwa, to ich stosowanie podlega jednak przepisom ustanowionym w rozporządzeniach pierwszego filaru WPR. Innymi słowy, stosowanie środków pomocy państwa przez państwa członkowskie nie może być nadrzędne wobec rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 ([33]). W związku z tym Komisja nie będzie zatwierdzać pomocy, która jest niezgodna z przepisami regulującymi wspólną organizację rynku, lub która zakłócałaby prawidłowe funkcjonowanie wspólnej organizacji.

([29]) Wartość bieżąca netto projektu stanowi różnicę pomiędzy dodatnimi i ujemnymi przepływami środków pieniężnych w okresie istnienia inwestycji, zdyskontowanymi do ich wartości bieżącej (zazwyczaj z wykorzystaniem kosztów kapitału).

([30]) Wewnętrzna stopa zwrotu nie jest oparta na przychodach księgowych w danym roku, ale uwzględnia strumień przyszłych przepływów pieniężnych, które inwestor spodziewa się otrzymać przez cały okres istnienia inwestycji. Jest ona definiowana jako stopa dyskontowa, dla której wartość bieżąca netto strumienia przepływów pieniężnych wynosi zero.

([31]) Zob. wyrok z dnia 19 września 2000 r., Niemcy/Komisja, C-156/98, EU:C:2000:467, pkt 78, wyrok z dnia 12 grudnia 2002 r., Francja/Komisja, EU:C:2002:753, C-456/00, pkt 30, wyrok z dnia 22 grudnia 2008 r., Regie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, pkt 94–116; wyrok z dnia 14 października 2010 r., Nuova Agricast/Komisja, C-67/09 P, EU:C:2010:607, pkt 51, wyrok z dnia 22 września 2020 r., Austria/Komisja, C-594/18 P, EU:C:2020:742, pkt 44.

([32]) Zob. pkt 6–10 niniejszych wytycznych.

([33]) Wyrok z dnia 26 czerwca 1979 r., Pigs and Bacon Commission/ McCarren, sprawa 177/78, EU:C:1979:164, pkt 11; wyrok z dnia 12 grudnia 2002 r., Francja/Komisja, EU:C:2002:753, C-456/00, pkt 30; wyrok z dnia 14 listopada 2017 r., *Président de l'Autorité de la concurrence/ Association des producteurs vendeurs d'endives (APVE) i in.*, C-671/15, EU:C:2017:860, pkt 37.

(63) Ponadto, pomoc nie może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeśli jej przyznanie uwarunkowane jest zobowiązaniem przedsiębiorstwa będącego beneficjentem do korzystania z produktów lub usług krajowych, ani w przypadku pomocy ograniczającej możliwości przedsiębiorstwa będącego beneficjentem w zakresie wykorzystania wyników działalności badawczej, rozwojowej i innowacyjnej w innych państwach członkowskich.

(64) Komisja nie zatwierdza pomocy na działalność związaną z wywozem do państw trzecich ani do państw członkowskich, która byłaby bezpośrednio związana z ilościami wywożonymi, pomocy uwarunkowanej pierwszeństwem użycia towarów produkcji krajowej w stosunku do towarów importowanych, pomocy na tworzenie i obsługę sieci dystrybucji, ani pomocy na pokrycie jakichkolwiek innych wydatków związanych z działalnością wywozową. Pomoc na pokrycie kosztów uczestnictwa w targach handlowych, kosztów badań bądź też kosztów usług doradczych potrzebnych do wprowadzenia nowego lub już istniejącego produktu na nowy rynek nie stanowi zwykle pomocy wywozowej.

3.2. **Druga przesłanka: pomoc nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem**

(65) Zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, „o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem".

(66) W niniejszej sekcji określono sposób wykonywania uprawnień dyskrecjonalnych Komisji w zakresie przeprowadzania oceny na podstawie drugiej przesłanki oceny zgodności, o której mowa w pkt (39) lit. b).

(67) Każdy środek pomocy z samej swojej natury powoduje zakłócenie konkurencji i wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Aby jednak ustalić, czy zakłócające skutki pomocy są ograniczone do minimum, Komisja sprawdzi, czy pomoc jest konieczna, odpowiednia, proporcjonalna i przejrzysta.

(68) Następnie Komisja oceni skutki powodujące zakłócenie konkurencji i zmianę warunków wymiany handlowej wywołane przez przedmiotową pomoc. Komisja dokona następnie zestawienia pozytywnych skutków pomocy z jej negatywnymi skutkami dla konkurencji i wymiany handlowej. Jeżeli pozytywne skutki przeważają nad skutkami negatywnymi, Komisja uzna pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym.

(69) Zgodność pomocy z warunkami określonymi w niniejszym rozdziale sekcje 3.2.1–3.2.5 należy oceniać w szczególnym kontekście WPR.

3.2.1. *Potrzeba interwencji państwa*

(70) Aby ocenić, czy pomoc państwa jest niezbędna do osiągnięcia zamierzonego celu, konieczne jest uprzednie zdiagnozowanie zaistniałego problemu. Pomoc państwa musi być ukierunkowana na sytuacje, w których pomoc może spowodować istotną zmianę w odniesieniu do danego działania objętego pomocą lub danej inwestycji objętej pomocą, która to zmiana nie może nastąpić w wyniku działania rynku, np. poprzez usunięcie niedoskonałości rynku. Środki pomocy państwa faktycznie mogą, przy spełnieniu pewnych warunków, korygować niedoskonałości rynku, przyczyniając się tym samym do usprawnienia rynków oraz zwiększenia konkurencyjności.

(71) Do celów niniejszych wytycznych Komisja uważa, że rynek nie pozwala na osiągnięcie zakładanych celów bez interwencji państwa dotyczącej środków pomocy spełniających szczególne warunki ustanowione w części I. W związku z tym, tego rodzaju pomoc powinna zostać uznana za niezbędną.

3.2.2. *Odpowiedniość pomocy*

(72) Proponowany środek pomocy musi być odpowiednim instrumentem polityki do realizacji danego celu politycznego. Ważne jest, aby pamiętać, że mogą istnieć inne, bardziej odpowiednie instrumenty, takie jak: rozporządzenia, instrumenty rynkowe, rozwój infrastruktury oraz poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej. W tym celu państwo członkowskie musi wykazać, że pomoc i sposób, w jaki jest ona zaprojektowana, są odpowiednie do osiągnięcia celu środka, którego realizacji pomoc ma służyć.

Odpowiedniość poszczególnych alternatywnych instrumentów polityki

(73) Komisja uznaje, że pomoc przyznawana w sektorach rolnym i leśnym, która spełnia szczególne warunki określone w odpowiednich sekcjach części II, jest odpowiednim instrumentem polityki.

(74) Jeżeli państwo członkowskie zdecyduje się na wprowadzenie środków pomocy zbliżonych do środków pomocy na rozwój obszarów wiejskich, ale finansowanych wyłącznie z funduszy krajowych, gdy jednocześnie identyczna interwencja przewidziana w odpowiednim planie strategicznym WPR, państwo członkowskie powinno wykazać przewagę takiego instrumentu pomocy krajowej w porównaniu z przedmiotową interwencją przewidzianą w planie strategicznym WPR.

Odpowiedniość różnych instrumentów pomocy

(75) Pomoc można przyznawać w różnych formach. Państwo członkowskie powinno jednak zapewnić przyznanie pomocy w takiej formie, jaka prawdopodobnie spowoduje najmniejsze zakłócenia handlu i konkurencji.

(76) Jeżeli dla środka pomocy opisanego w części II przewidziano specjalną formę, taką formę uznaje się za odpowiedni instrument pomocy do celu niniejszych wytycznych.

(77) Jeżeli pomoc jest przyznawana beneficjentowi końcowemu w formie usług dotowanych, tj. pośrednio, w naturze, i jest wypłacana podmiotom świadczącym dane usługi lub realizującym działania, ocena zgodności na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu zgodnie z niniejszą częścią oraz szczególnymi warunkami niniejszych wytycznych mają zastosowanie do beneficjenta końcowego.

(78) Komisja uważa, że pomoc przyznana w formie przewidzianej w ramach odpowiednich interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, współfinansowanej z EFRROW lub przyznanej jako dodatkowe finansowanie dla takich współfinansowanych interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, jest odpowiednim instrumentem pomocy.

(79) W przypadku pomocy inwestycyjnej nieuwzględnionej w planie strategicznym WPR ani nieuwzględnionej jako dodatkowe finansowanie na potrzeby takiej interwencji związanej z rozwojem obszarów wiejskich, jeśli pomoc jest przyznawana w formie, która przynosi bezpośrednią korzyść majątkową (np. dotacje bezpośrednie, zwolnienia lub ulgi w zakresie podatków, składek na ubezpieczenie społeczne lub innych obowiązkowych opłat itp.) państwo członkowskie musi wykazać, dlaczego nieodpowiednie są w tym przypadku inne, potencjalnie mniej zakłócające formy pomocy, takie jak zaliczki zwrotne lub formy pomocy oparte na instrumentach dłużnych lub kapitałowych (np. niskooprocentowane pożyczki lub dotacje na spłatę odsetek, gwarancje państwowe lub alternatywne zastrzyki kapitałowe na preferencyjnych warunkach).

(80) W przypadku środków w zakresie leśnictwa, o których mowa w części II sekcja 2.8, państwa członkowskie muszą wykazać, że obranych przez nie celów w zakresie ekologii, ochrony i rekreacji nie można osiągnąć, stosując inne podobne środki rozwoju obszarów wiejskich w zakresie leśnictwa, o których mowa w części II rozdziały 2.1–2.7.

(81) W przypadku kilku kategorii pomocy, takich jak: pomoc na pokrycie kosztów działalności w zakresie badań rynkowych, koncepcji i projektowania produktu i na przygotowanie wniosków o uznanie systemów zapewniania jakości, pomoc na przekazywanie wiedzy i działania informacyjne, pomoc na usługi doradcze, pomoc na usługi zastępowania rolników, pomoc na działania promocyjne, pomoc na wyrównanie kosztów zapobiegania chorobom zwierząt, agrofagom roślin i inwazyjnym gatunkom obcym oraz kosztów ich zwalczania oraz pomoc dla sektora produkcji zwierzęcej, pomoc musi być przyznawana końcowym beneficjentom pomocy pośrednio, w naturze, w formie usług dotowanych. W takich przypadkach pomoc wypłacana jest podmiotom świadczącym dane usługi lub realizującym działania.

(82) Ocena zgodności środka pomocy z rynkiem wewnętrznym pozostaje bez uszczerbku dla obowiązujących przepisów dotyczących zamówień publicznych oraz zasad przejrzystości, otwartości i niedyskryminacji w procesie wyboru usługodawcy.

3.2.3. *Proporcjonalność pomocy*

(83) Pomoc uważa się za proporcjonalną, jeśli kwota pomocy przypadająca na beneficjenta jest ograniczona do minimum niezbędnego do przeprowadzenia działania objętego pomocą.

Maksymalna intensywność pomocy i maksymalne kwoty pomocy

(84) Komisja uważa, że co do zasady pomoc jest proporcjonalna, jeżeli kwota pomocy nie przekracza kosztów kwalifikowalnych. Powyższe pozostaje bez uszczerbku dla zasad dotyczących zachęt w dziedzinie środowiska lub innych zachęt publicznych, które szczegółowo określono w części II sekcje 1.2.2, 2.1.4 i 2.3.

(85) Aby zapewnić przewidywalność i równe szanse, w Komisja nadal maksymalne poziomy intensywności pomocy. Aby zapewnić proporcjonalność pomocy w przypadkach, gdy nie można ustalić maksymalnej intensywności pomocy, np. w przypadku rozpoczynania działalności przez młodych rolników lub rozwoju małych gospodarstw, określono maksymalne kwoty pomocy wyrażone w wartościach nominalnych.

(86) Kryterium proporcjonalności uważa się za spełnione, jeżeli prawidłowo obliczono koszty kwalifikowalne i zachowano zgodność z maksymalnymi poziomami intensywności pomocy lub maksymalnymi kwotami pomocy określonymi w części II.

(87) Przyznając pomoc, organ przyznający musi obliczyć maksymalną intensywność pomocy i kwotę pomocy. Koszty kwalifikowalne należy uzasadnić, przedstawiając jasną, szczegółową i aktualną dokumentację. Obliczając intensywność pomocy i koszty kwalifikowalne, należy uwzględnić kwoty przed potrąceniem podatku lub innych opłat.

(88) Podatek od wartości dodanej (VAT) nie kwalifikuje się do objęcia pomocą, z wyjątkiem przypadków, gdy nie istnieje możliwość odzyskania go na mocy krajowych przepisów dotyczących VAT.

(89) Jeżeli pomoc przyznaje się w formie innej niż dotacja, kwotę pomocy wyraża się jako ekwiwalent dotacji brutto.

(90) Pomoc wypłacana w kilku ratach jest dyskontowana do jej wartości w momencie przyznania pomocy. Wartość kosztów kwalifikowalnych jest dyskontowana do wartości na dzień przyznania pomocy. Jako stopę procentową stosowaną do dyskontowania stosuje się stopę dyskontową obowiązującą w dniu przyznania pomocy.

(91) Pomoc wypłacana w przyszłości, w tym pomoc wypłacana w kilku ratach, jest dyskontowana do wartości w momencie jej przyznania.

(92) W przypadku gdy pomoc jest przyznawana w formie korzyści podatkowych, dyskontowanie rat pomocy następuje na podstawie stóp referencyjnych obowiązujących w momencie realizacji korzyści podatkowej.

(93) Państwa członkowskie mogą ustalić kwotę pomocy w odniesieniu do środków lub rodzajów operacji, o których mowa w części II sekcje 1.1.4, 1.1.5, 1.1.6, 1.1.7, 1.1.8, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.4, 2.2 i 2.3 na podstawie standardowych założeń dotyczących dodatkowych kosztów i utraconych dochodów. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby obliczenia i odpowiadająca im pomoc spełniały wszystkie następujące warunki, tj. gwarantują, że obliczenia i odpowiadająca im pomoc:

a) obejmują jedynie elementy dające się zweryfikować;

b) opierają się na danych liczbowych opracowanych na podstawie odpowiedniej wiedzy fachowej;

c) zawierają jasne informacje o źródle zastosowanych danych liczbowych;

d) są zróżnicowane w celu uwzględnienia, zależnie od okoliczności, uwarunkowań regionalnych lub lokalnych oraz rzeczywistego użytkowania gruntów;

e) nie zawierają elementów związanych z kosztami inwestycji.

(94) Bez uszczerbku dla pkt (93), z wyjątkiem pomocy uwzględnionej w części II sekcje 1.2 i 2.8.5, pomoc może zostać przyznana zgodnie z następującymi uproszczonymi metodami rozliczania kosztów:

a) stawki jednostkowe;

b) kwoty ryczałtowe;

c) finansowanie według stawek zryczałtowanych.

(95) Kwotę pomocy, o której mowa w pkt (94) powyżej, należy ustalić w jeden z następujących sposobów:

a) rzetelna, sprawiedliwa i weryfikowalna metoda obliczania w oparciu o co najmniej jeden z następujących elementów:

(i) dane statystyczne, inne obiektywne informacje lub ocena ekspercka;

(ii) zweryfikowane dane historyczne poszczególnych beneficjentów;

(iii) zastosowanie zwyczajowej praktyki księgowania kosztów poszczególnych beneficjentów;

b) zgodnie z zasadami stosowania odpowiednich stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych i stawek ryczałtowych mających zastosowanie w ramach polityk Unii w odniesieniu do podobnego rodzaju operacji.

(96) W przypadku środków współfinansowanych kwoty kosztów kwalifikowalnych można obliczać zgodnie z uproszczonymi metodami rozliczania kosztów określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 ([34]) i w rozporządzeniu (UE) 2021/2115.

(97) Przy ocenie zgodności pomocy Komisja uwzględni ponadto wszelkie ubezpieczenia, które beneficjent pomocy wykupił bądź mógł wykupić. W zakresie pomocy na wyrównanie strat spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi porównywalnymi z klęską żywiołową, w celu uniknięcia ryzyka zakłócenia konkurencji, pomoc o maksymalnej intensywności przyznaje się tylko przedsiębiorstwom, które nie mogą zostać objęte ubezpieczeniem od tego rodzaju strat. Dlatego też, aby jeszcze bardziej udoskonalić proces zarządzania ryzykiem, beneficjentów należy zachęcać do wykupienia ubezpieczenia zawsze, kiedy istnieje taka możliwość.

Dodatkowe warunki dotyczące pomocy inwestycyjnej objętej obowiązkiem indywidualnego zgłoszenia oraz pomocy inwestycyjnej dla dużych przedsiębiorstw w ramach zgłoszonych programów

(98) Ogólnie rzecz biorąc, pomoc inwestycyjna podlegająca obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego zostanie uznana za ograniczoną do minimum, jeśli kwota pomocy będzie odpowiadała dodatkowym kosztom netto realizacji inwestycji w danym obszarze, wynikającym z porównania z alternatywnym scenariuszem braku pomocy ([35]), a maksymalne poziomy intensywności pomocy będą traktowane jako górny pułap. Również w przypadku pomocy inwestycyjnej przyznawanej dużym przedsiębiorstwom w ramach zgłoszonych programów państwo członkowskie musi zagwarantować, by kwota pomocy była ograniczona do minimum zgodnie z podejściem opierającym się na dodatkowych kosztach netto, traktując maksymalne poziomy intensywności pomocy jako górny pułap.

(99) Kwota pomocy nie powinna przekraczać minimum niezbędnego do zapewnienia, by projekt był wystarczająco rentowny. Na przykład kwota pomocy nie powinna przekraczać minimum niezbędnego do zapewnienia by projekt był wystarczająco rentowny, np. nie powinna prowadzić do podniesienia jego wewnętrznej stopy zwrotu powyżej zwykłej stopy zwrotu stosowanej przez przedsiębiorstwo w innych podobnych projektach inwestycyjnych lub, jeśli takie stopy nie są dostępne, do zwiększenia wewnętrznej stopy zwrotu powyżej kosztu kapitału przedsiębiorstwa jako całości lub zysków zwykle odnotowywanych w danym sektorze.

([34]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159).

([35]) Przy porównywaniu scenariuszy alternatywnych pomoc należy dyskontować w takim samym stopniu jak odpowiednią inwestycję i odpowiednie scenariusze alternatywne.

(100) W przypadku pomocy inwestycyjnej na rzecz dużych przedsiębiorstw w ramach zgłoszonych programów państwo członkowskie musi zapewnić, aby kwota pomocy odpowiadała dodatkowym kosztom netto realizacji inwestycji w danym obszarze wynikającym z porównania z alternatywnym scenariuszem braku pomocy. Metodę określoną w pkt (99) należy stosować, przyjmując maksymalną intensywność pomocy za wartość maksymalną.

(101) W odniesieniu do pomocy inwestycyjnej podlegającej obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego Komisja sprawdzi, czy kwota pomocy przekracza minimum konieczne do zapewnienia by projekt był wystarczająco rentowny, korzystając z metody, o której mowa w pkt (99). Obliczenia stosowane podczas analizy efektu zachęty można wykorzystać również do oceny proporcjonalności pomocy. Państwo członkowskie musi wykazać proporcjonalność na podstawie dokumentacji, o której mowa w pkt (57).

(102) Pkt (98)–(101) nie mają zastosowania do gmin, które są niezależnymi władzami lokalnymi z rocznym budżetem wynoszącym poniżej 10 mln EUR i liczbą mieszkańców poniżej 5 000.

Kumulacja pomocy

(103) Pomoc można przyznawać równolegle w ramach kilku programów lub łączyć z pomocą ad hoc, pod warunkiem że łączna kwota pomocy państwa na działanie lub projekt nie przekracza pułapów pomocy ustanowionych w niniejszych wytycznych.

(104) Pomoc, w przypadku której można wyodrębnić koszty kwalifikowalne, można kumulować z wszelką inną pomocą państwa, pod warunkiem, że pomoc ta dotyczy różnych, możliwych do wyodrębnienia, kosztów kwalifikowalnych. Pomoc, w przypadku której można wyodrębnić koszty kwalifikowalne, można kumulować z wszelką inną pomocą państwa w odniesieniu do tych samych – pokrywających się częściowo lub w całości – kosztów kwalifikowalnych, jedynie wtedy, gdy taka kumulacja nie powoduje przekroczenia najwyższego poziomu intensywności pomocy lub najwyższej kwoty pomocy, mających zastosowanie do danego typu pomocy na podstawie niniejszych wytycznych.

(105) Pomoc, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych na podstawie części II sekcja 1.1.2, można kumulować z każdym innym środkiem pomocy państwa, w przypadku którego można wyodrębnić koszty kwalifikowalne. Pomoc, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, można kumulować z inną pomocą państwa, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, do najwyższego odpowiedniego łącznego progu finansowania ustalonego pod kątem specyficznych uwarunkowań każdego przypadku w niniejszych wytycznych lub w innych wytycznych dotyczących pomocy państwa lub w rozporządzeniu o wyłączeniach grupowych lub w decyzji przyjętej przez Komisję.

(106) Pomocy państwa dla sektora rolnego nie powinno się kumulować z płatnościami, o których mowa w art. 145 i 146 rozporządzenia (UE) 2021/2115, w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeżeli w wyniku takiej kumulacji intensywność pomocy lub kwota pomocy przekroczyłyby pułapy określone w niniejszych wytycznych.

(107) Pomocy państwa przyznanej na mocy części II sekcje 1.1.4, 1.1.5 i 1.1.8 nie powinno się kumulować z płatnościami, o których mowa w art. 31 rozporządzenia (UE) 2021/2115, w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeżeli w wyniku takiej kumulacji intensywność pomocy lub kwota pomocy przekroczyłyby pułapy określone w niniejszych wytycznych.

(108) W przypadku gdy finansowanie unijne zarządzane centralnie przez instytucje, agencje, wspólne przedsięwzięcia lub inne organy Unii, które nie jest bezpośrednio ani pośrednio pod kontrolą państwa członkowskiego, jest połączone z pomocą państwa, przy ustalaniu, czy przestrzegane są progi powodujące obowiązek zgłoszenia, maksymalne poziomy intensywności pomocy i jej pułapy, uwzględniana będzie wyłącznie pomoc państwa, pod warunkiem że łączna kwota finansowania publicznego przyznanego w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych nie przekracza najkorzystniejszej(-ych) stopy(stóp) finansowania określonej(-ych) w obowiązujących przepisach prawa Unii.

(109) Pomocy dopuszczonej na mocy niniejszych wytycznych nie należy kumulować z pomocą *de minimis* w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeśli w wyniku takiej kumulacji intensywność pomocy lub kwota pomocy przekroczyłaby pułap określony w niniejszych wytycznych.

(110) Pomocy na inwestycje zmierzające do przywrócenia potencjału produkcji rolnej, o którym mowa w pkt (152) lit. d), nie można kumulować z pomocą na wyrównanie szkód materialnych, o której mowa w części II sekcje 1.2.1.1, 1.2.1.2 i 1.2.1.3.

(111) Pomocy na rozpoczęcie działalności przez grupy i organizacje producentów w sektorze rolnym, o której mowa w części II sekcja 1.1.3, nie można kumulować z powiązanym wsparciem dla grup i organizacji producentów w sektorze rolnym, o którym mowa w art. 77 rozporządzenia (UE) 2021/2115. Pomocy na rozpoczęcie działalności dla młodych rolników, pomocy na rozpoczęcie działalności na rozwój małych gospodarstw rolnych i pomocy na rozpoczęcie działalności rolniczej, o której mowa w części II sekcja 1.1.2, nie można kumulować z powiązanym wsparciem, o którym mowa w art. 75 rozporządzenia (UE) 2021/2115, jeżeli w wyniku takiej kumulacji kwota pomocy przekroczyłaby kwoty określone w niniejszych wytycznych.

3.2.4. *Przejrzystość*

(112) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby w prowadzonym przez Komisję Europejską module dotyczącym przejrzystości ([36]) przyznawania pomocy państwa lub na ogólnej stronie internetowej dotyczącej pomocy państwa na szczeblu krajowym lub regionalnym opublikowano następujące informacje:

a) pełny tekst programu pomocy oraz jego przepisów wykonawczych lub podstawę prawną w przypadku pomocy indywidualnej, lub link do odpowiedniej strony internetowej;

b) nazwy organu przyznającego pomoc lub organów przyznających pomoc;

c) tożsamość poszczególnych beneficjentów ([37]), forma i wysokość pomocy dla każdego beneficjenta, data przyznania pomocy, rodzaj przedsiębiorstwa (MŚP/duże przedsiębiorstwo), region, w którym beneficjent ma swoją siedzibę (poziom NUTS II) i główny sektor gospodarczy, w którym beneficjent prowadzi swoją działalność (na poziomie grupy NACE). Wymóg ten może zostać uchylony w odniesieniu do pomocy indywidualnej, która nie przekracza następujących progów:

(i) 10 000 EUR dla beneficjentów zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych;

(ii) 100 000 EUR dla beneficjentów w sektorach przetwarzania produktów rolnych, wprowadzania do obrotu produktów rolnych, leśnictwa lub prowadzących działalność wykraczającą poza art. 42 Traktatu.

(113) W przypadku programów pomocy w formie korzyści podatkowych, informacje dotyczące kwot pomocy indywidualnej można podawać w następujących przedziałach (w mln EUR): 0,01–0,1 jedynie na rzecz produkcji podstawowej produktów rolnych; 0,1-0,5; 0,5-1; 1–2; 2–5; 5–10; 10–30 oraz 30 i więcej.

(114) Takie informacje należy opublikować po podjęciu decyzji o przyznaniu pomocy i przechowywać przez co najmniej 10 lat, zapewniając do nich powszechny i nieograniczony dostęp ([38]).

(115) W celu zapewnienia przejrzystości państwa członkowskie muszą prowadzić sprawozdawczość i dokonywać przeglądów zgodnie z wymogami określonymi w części III rozdział 2.

([36]) „Baza danych dotycząca przejrzystości pomocy państwa. Wyszukiwanie publiczne" dostępna pod adresem: https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=pl

([37]) Uwzględniając uzasadniony interes dotyczący przejrzystości w kontekście publicznego udostępniania informacji i zestawiając potrzebę przejrzystości z prawami wynikającymi z przepisów o ochronie danych, Komisja uznaje, że publikacja imienia i nazwiska beneficjenta pomocy, w przypadku gdy jest on osobą fizyczną lub osobą prawną posługującą się imieniem i nazwiskiem osoby fizycznej, jest uzasadniona (zob. sprawa C-92/09, Volker und Markus Schecke oraz Eifert, pkt 53), z uwzględnieniem art. 49 ust. 1 lit. g) rozporządzenia 2016/679. Celem zasad dotyczących przejrzystości jest poprawa zgodności z zasadami, zwiększenie poczucia odpowiedzialności, wzajemna ocena oraz efektywniejsze wykorzystanie wydatków publicznych. Ten cel ma pierwszeństwo nad prawem do ochrony danych osobowych osób fizycznych otrzymujących wsparcie publiczne.

([38]) Informacje te muszą zostać opublikowane w terminie sześciu miesięcy od daty przyznania pomocy (lub, w przypadku pomocy w formie korzyści podatkowej, w ciągu jednego roku od daty złożenia deklaracji podatkowej). W przypadku pomocy niezgodnej z prawem, państwa członkowskie będą zobowiązane do zapewnienia publikacji tych informacji *ex post*, najpóźniej w ciągu sześciu miesięcy od daty decyzji Komisji. Informacje muszą być dostępne w formacie umożliwiającym wyszukiwanie i pozyskiwanie danych oraz ich łatwe publikowanie w internecie, na przykład w formacie CSV lub XML.

3.2.5. *Unikanie niekorzystnego, nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i wymianę handlową*

(116) Pomoc dla sektorów rolnego i leśnego oraz dla obszarów wiejskich może potencjalnie powodować zakłócenia związane z rynkiem produktowym. Aby pomoc można było uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, należy zminimalizować negatywny wpływ środka pomocy polegający na zakłócaniu konkurencji oraz wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

(117) Komisja określi rynek lub rynki, na które wpływ ma pomoc, uwzględniając informacje przedstawione przez państwo członkowskie w odniesieniu do odpowiednich rynków produktowych, tj. rynków, na które wpływ ma zmiana zachowania beneficjenta pomocy. Przy ocenie negatywnych skutków środka pomocy prowadzona przez Komisję analiza zakłóceń konkurencji będzie ukierunkowana na przewidywalny wpływ pomocy na konkurencję między przedsiębiorstwami na odnośnym(-ych) rynku(-ach) produktowym(-ych) w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich ([39]).

(118) Przyjmuje się, że jeśli pomoc jest dobrze ukierunkowana, proporcjonalna i ograniczona do dodatkowych kosztów netto, jej negatywny wpływ jest zredukowany, a ryzyko, że niekorzystnie zakłóci konkurencję, ograniczone. Po drugie, Komisja ustala maksymalne poziomy intensywności pomocy lub kwoty pomocy. Celem jest zapobieganie stosowaniu pomocy państwa w przypadku projektów, w których stosunek kwoty pomocy do kosztów kwalifikowalnych uznaje się za wysoki, i w związku z tym prawdopodobnie zakłócający. Ogólnie rzecz biorąc, im większe są pozytywne skutki, które prawdopodobnie przyniesie projekt objęty pomocą, i im większe jest prawdopodobieństwo, że pomoc jest potrzebna, tym wyższy jest limit intensywności pomocy.

(119) Nawet proporcjonalna i konieczna pomoc może jednak doprowadzić do zmian zachowania beneficjentów, które zakłócą konkurencję. Jest to bardziej prawdopodobne w sektorze rolnym, który różni się od innych rynków szczególną strukturą produkcji podstawowej produktów rolnych, charakteryzującą się dużą liczbą małych przedsiębiorstw. Na takich rynkach ryzyko zakłócenia konkurencji jest wysokie, nawet jeżeli przyznaje się tylko niewielkie kwoty pomocy.

Programy pomocy inwestycyjnej na przetwarzanie produktów rolnych i na ich wprowadzanie do obrotu oraz w sektorze leśnym

(120) Ponieważ pomoc inwestycyjna dla przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych oraz dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w innych sektorach, np. w sektorze przetwórstwa spożywczego, powoduje zazwyczaj podobne zakłócenia konkurencji i handlu, ogólne zasady polityki konkurencji dotyczące wpływu na konkurencję i wymianę handlową powinny obowiązywać w równym stopniu we wszystkich powyższych sektorach. W związku z tym warunków określonych w pkt (121)–(133) należy przestrzegać w odniesieniu do pomocy inwestycyjnej na przetwarzanie produktów rolnych i na ich wprowadzanie do obrotu oraz w sektorze leśnym.

(121) Programy pomocy nie mogą prowadzić do znacznych zakłóceń konkurencji ani handlu. W szczególności, nawet jeśli zakłócenia można uznać za ograniczone na poziomie indywidualnym (pod warunkiem że spełnione są wszystkie warunki pomocy inwestycyjnej), programy pomocy inwestycyjnej mogą mimo wszystko prowadzić łącznie do dużych zakłóceń. W przypadku programu pomocy inwestycyjnej adresowanego do wybranych sektorów, ryzyko takich zakłóceń jest jeszcze większe.

(122) Dlatego też dane państwo członkowskie musi wykazać, że wszelkie negatywne skutki będą ograniczone do minimum, uwzględniając np. wielkość danego projektu, indywidualne i całkowite kwoty pomocy, spodziewanych beneficjentów oraz charakterystyczne cechy danych sektorów. Aby umożliwić Komisji ocenę spodziewanych negatywnych skutków, państwa członkowskie zachęca się do przedstawiania dowolnej oceny skutków, jaką dysponują, jak również ocen ex post przeprowadzonych dla podobnych programów.

Pomoc inwestycyjna na przetwarzanie produktów rolnych i na ich wprowadzanie do obrotu oraz w sektorze leśnym, podlegająca obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego

([39]) Pomoc może oddziaływać na szereg rynków, ponieważ jej wpływ może wykraczać poza rynek odpowiadający wspieranej działalności i dotyczyć także innych rynków, które są z nim powiązane z uwagi na to, że stanowią kolejne, poprzednie lub uzupełniające ogniwo procesu produkcji/dystrybucji lub na których beneficjent jest już obecny lub może zaistnieć w niedalekiej przyszłości.

(123) Oceniając negatywne skutki indywidualnej pomocy inwestycyjnej, Komisja przykłada szczególną wagę do negatywnych skutków związanych ze wzrostem nadwyżki produkcyjnej na kurczących się rynkach, zapobiegania wycofywaniu się przedsiębiorstw z rynku oraz kwestii znaczącej pozycji rynkowej. Powyższe negatywne skutki opisano w pkt (124)–(133) i muszą one zostać zrównoważone pozytywnymi skutkami pomocy.

(124) Aby ustalić i ocenić potencjalne zakłócenia konkurencji i wymiany handlowej, państwa członkowskie powinny przedłożyć dowody umożliwiające Komisji ustalenie właściwych rynków produktowych (tj. produktów dotkniętych zmianą w zachowaniu beneficjenta pomocy) oraz dotkniętych konkurentów i klientów/konsumentów. Dany produkt oznacza z reguły produkt, którego dotyczy projekt inwestycyjny ([40]). Jeśli projekt odnosi się do produktu pośredniego, a znacząca część produkcji nie jest sprzedawana na rynku, dany produkt obejmować może produkty stanowiące kolejne ogniwo w procesie produkcji. Właściwy rynek produktowy obejmuje dany produkt i jego substytuty uznawane za takie przez konsumentów (na podstawie cech charakterystycznych, cen lub przeznaczenia produktu) lub przez producenta (ze względu na elastyczność linii produkcyjnych).

(125) Przy ocenie takich potencjalnych zakłóceń Komisja stosuje różne kryteria, takie jak struktura rynku danego produktu, kondycja rynku (rynek kurczący się lub rozwijający się), procedura wyboru beneficjenta pomocy, bariery wejścia i wyjścia, różnicowanie produktów.

(126) Systematyczne korzystanie z pomocy państwa przez dane przedsiębiorstwo może wskazywać na to, że nie jest ono w stanie samodzielnie przeciwstawić się konkurencji lub że odnosi nienależne korzyści w porównaniu ze swoimi konkurentami.

(127) Komisja wyróżnia dwa główne źródła potencjalnych negatywnych skutków dla rynków produktowych:

a) przypadki znacznego zwiększenia mocy produkcyjnych, które prowadzi do powstania nadwyżki produkcyjnej lub do zwiększenia już istniejącej nadwyżki produkcyjnej, szczególnie na kurczącym się rynku;

b) przypadki, w których beneficjent pomocy posiada znaczącą pozycję rynkową.

(128) Aby ocenić, czy pomoc prowadzi do stworzenia lub utrzymania nieefektywnych struktur rynkowych, Komisja weźmie pod uwagę dodatkową zdolność produkcyjną wygenerowaną przez projekt oraz sprawdzi rentowność rynku.

(129) Jeżeli dany rynek jest w okresie wzrostu, zwykle oznacza to mniej powodów do obaw o negatywny wpływ pomocy na dynamiczne zachęty lub nadmierne utrudnienie wycofywania się z rynku lub wejścia na niego.

(130) Większe obawy mogą rodzić rynki kurczące się. Komisja rozróżnia dwie sytuacje: kiedy w długoterminowej perspektywie rynek znajduje się w fazie spadku strukturalnego (tj. zmniejsza się) oraz kiedy rynek jest w fazie spadku względnego (tj. wciąż rośnie, ale nie przekracza wartości referencyjnej dla stopy wzrostu).

(131) Nierentowność rynku jest zwykle mierzona w stosunku do produktu krajowego brutto Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) przez okres trzech lat przed rozpoczęciem projektu (stopa referencyjna). Można ją również ustalić na podstawie spodziewanej stopy wzrostu w nadchodzących trzech-pięciu latach. Wskaźniki mogą obejmować przewidywalny przyszły wzrost danego rynku oraz wynikające z tego oczekiwane wskaźniki wykorzystania mocy produkcyjnych, jak również możliwy wpływ zwiększenia mocy produkcyjnej na konkurentów poprzez jego wpływ na ceny i marże zysków.

([40]) W przypadku projektów inwestycyjnych obejmujących produkcję kilku różnych produktów konieczna jest ocena każdego z nich.

(132) W niektórych przypadkach ocena wzrostu rynku produktowego w EOG może nie być odpowiednim narzędziem do łącznej oceny wszystkich skutków pomocy, szczególnie jeśli rynek geograficzny jest globalny. W takiej sytuacji Komisja uwzględni wpływ pomocy na przedmiotowe struktury rynku, a szczególnie jej potencjał wyparcia producentów z EOG.

(133) Aby dokonać oceny istnienia znaczącej pozycji rynkowej, Komisja weźmie pod uwagę pozycję beneficjenta w okresie przed otrzymaniem pomocy oraz jego spodziewaną pozycję rynkową po ukończeniu inwestycji. Komisja rozważy udziały w rynku beneficjenta, a także udziały w rynku jego konkurentów oraz inne stosowne czynniki. Na przykład oceni strukturę rynku poprzez zbadanie koncentracji na rynku, potencjalnych barier utrudniających wejście na rynek ([41]), siły nabywczej ([42]) oraz barier utrudniających ekspansję lub wycofanie się z rynku.

3.2.6. *Wyważenie pozytywnych skutków pomocy ze skutkami negatywnymi (test bilansujący)*

(134) Komisja ocenia, czy pozytywny wpływ środka pomocy przewyższa stwierdzony negatywny wpływ na konkurencję i warunki wymiany handlowej. Komisja może stwierdzić zgodność środka pomocy z rynkiem wewnętrznym wyłącznie wówczas, gdy pozytywne skutki przeważają nad skutkami negatywnymi.

(135) W przypadku gdy proponowany środek pomocy nie przyczynia się do usunięcia odpowiednio rozpoznanej niedoskonałości rynku we właściwy i proporcjonalny sposób, negatywne skutki powodujące zakłócenia konkurencji zwykle przewyższą pozytywne skutki osiągane za pomocą środka, w związku z czym Komisja prawdopodobnie stwierdzi, że proponowany środek pomocy jest niezgodny z rynkiem wewnętrznym.

(136) W ramach oceny pozytywnych i negatywnych skutków pomocy Komisja uwzględni wpływ pomocy na osiągnięcie ogólnych i szczegółowych celów WPR określonych w art. 5 i 6 rozporządzenia (UE) 2021/2115, które obejmują wspieranie inteligentnego, konkurencyjnego, odpornego i zróżnicowanego sektora rolnictwa, wspieranie i wzmacnianie ochrony środowiska, w tym różnorodności biologicznej i działań w dziedzinie klimatu oraz przyczynianie się do realizacji unijnych celów związanych ze środowiskiem i klimatem, a także umacnianie struktury społeczno-ekonomicznej obszarów wiejskich.

(137) Z zasady, z uwagi na pozytywny wpływ pomocy na rozwój sektora, Komisja uważa, że jeżeli pomoc spełnia warunki i nie przekracza odpowiednich maksymalnych poziomów intensywności pomocy lub maksymalnych kwot pomocy określonych w odpowiednich sekcjach części II, jej negatywny wpływ na konkurencję i handel jest ograniczony do minimum.

(138) W odniesieniu do pomocy państwa współfinansowanej na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/2115 lub finansowanej przez Unię Komisja uzna, że powiązane pozytywne skutki zostały ustalone.

([41]) Bariery wejścia obejmują bariery prawne (w szczególności prawa własności intelektualnej), korzyści skali i zakresu, bariery dostępu do sieci i infrastruktury. Jeśli pomoc dotyczy rynku, na którym beneficjent jest już obecny, istniejące bariery wejścia mogą wzmocnić potencjalną znaczącą pozycję rynkową beneficjenta pomocy i jednocześnie wzmocnić potencjalne negatywne skutki pomocy.

([42]) Jeśli na rynku obecni są silni nabywcy, prawdopodobieństwo, że beneficjent pomocy dysponujący silną pozycją rynkową podniesie ceny, jest mniejsze.

(139) Wszystkie zgłoszenia pomocy państwa powinny zawierać ocenę tego, czy oczekuje się, że działanie objęte pomocą będzie miało wpływ na środowisko lub klimat, czy też nie, z uwzględnieniem przepisów w dziedzinie ochrony środowiska ([43]) i norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/2115. Jeżeli zostanie wykazane, że pomoc pozytywnie oddziałuje na środowisko lub klimat, Komisja uzna, że ustalono pozytywne skutki takiej pomocy. Art. 11 Traktatu stanowi, że: „[p]rzy ustalaniu i realizacji polityk i działań Unii, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, muszą być brane pod uwagę wymogi ochrony środowiska". Wspierając cel ochrony środowiska, zgodnie z wspomnianym art. 11 Traktatu, Unia uwzględnia także zasadę „zanieczyszczający płaci". Szczególną uwagę należy zatem zwrócić na kwestie środowiskowe i klimatyczne poruszane w zgłoszeniach pomocy państwa.

(140) Ponadto Komisja może również wziąć pod uwagę, w stosownych przypadkach, czy pomoc wywołuje inne pozytywne lub negatywne skutki. W przypadku gdy takie inne pozytywne skutki odzwierciedlają skutki zawarte w politykach Unii, takich jak Europejski Zielony Ład ([44]), strategia „Od pola do stołu" ([45]), Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu ([46]), komunikat dotyczący przywrócenia zrównoważonego obiegu węgla ([47]), strategia leśna ([48]) oraz strategia na rzecz bioróżnorodności ([49]), można wówczas uznać, że pomoc zgodna z takimi politykami Unii także przynosi szersze pozytywne skutki.

([43]) W szczególności [*pod warunkiem, że poniższy wykaz ma charakter orientacyjny i nie jest wyczerpujący*] dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1); dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7); dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1); w stosownych przypadkach dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. L 197 z 21.7.2001, s. 30); dyrektywa 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu (Dz.U. L 372 z 27.12.2006, s. 19); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 71); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7); rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 1); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1); oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) (Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1).

([44]) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Europejski Zielony Ład, (COM/2019/640 final).

([45]) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Strategia „od pola do stołu" na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego, (COM/2020/381 final).

([46]) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, (COM/2013/0216 final).

([47]) Komunikat Komisji z dnia 15 grudnia 2021 r. – Zrównoważony obieg węgla, (COM(2021)800 final).

([48]) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Nowa strategia leśna UE 2030 (COM/2021/572 final).

([49]) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 Przywracanie przyrody do naszego życia, (COM/2020/380 final).

(141) Jeżeli pomoc przyznaje się na podstawie niniejszych wytycznych na potrzeby inwestycji, Komisja zwróci również uwagę na art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 ([50]), w tym na zasadę „nie czyń poważnych szkód", lub inne porównywalne metody.

CZĘŚĆ II

KATEGORIE POMOCY

ROZDZIAŁ 1.

Pomoc na rzecz przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze produkcji podstawowej, przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych

1.1. Inne podobne środki rozwoju obszarów wiejskich

1.1.1. *Pomoc na inwestycje*

(142) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do inwestycji w gospodarstwach rolnych związanych z produkcją podstawową produktów rolnych, inwestycji związanych z przetwarzaniem produktów rolnych oraz z ich wprowadzaniem do obrotu.

(143) Żadnej pomocy na inwestycje, o której mowa w niniejszej części sekcje 1.1.1.1, 1.1.1.2 i 1.1.1.3, nie można przyznać w przypadku naruszenia jakiegokolwiek zakazu lub ograniczenia określonego w rozporządzeniu (UE) nr 1308/2013, nawet jeśli takie zakazy i ograniczenia dotyczą jedynie wsparcia unijnego przewidzianego w tym rozporządzeniu.

1.1.1.1. Pomoc na inwestycje w gospodarstwach rolnych związane z produkcją podstawową produktów rolnych

(144) Komisja uzna pomoc na inwestycje w gospodarstwach rolnych związane z produkcją podstawową produktów rolnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych, ogólny warunek dotyczący pomocy inwestycyjnej określony w pkt 134 oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(145) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do pomocy na inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne w gospodarstwach rolnych związane z produkcją podstawową produktów rolnych. Inwestycje realizowane są przez jednego beneficjenta lub wielu beneficjentów albo dotyczą rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych wykorzystywanych przez jednego lub wielu beneficjentów.

(146) Niniejsza sekcja ma również zastosowanie do inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne związanych z produkcją biopaliw lub z produkcją energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwach rolnych, które to inwestycje spełniają jeden z następujących warunków:

a) w przypadku inwestycji w produkcję biopaliw zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 33 dyrektywy (UE) 2018/2001 w gospodarstwach rolnych, instalacje produkcji energii ze źródeł odnawialnych kwalifikują się do objęcia pomocą, tylko jeśli ich roczne zdolności produkcyjne nie przekraczają równowartości średniego rocznego zużycia paliwa w gospodarstwie rolnym; wytwarzane biopaliwo nie powinno być zbywane na rynku;

b) w przypadku inwestycji w produkcję energii termicznej lub elektrycznej ze źródeł odnawialnych w gospodarstwach rolnych, instalacje produkcji energii odnawialnej kwalifikują się do objęcia pomocą, wyłącznie jeżeli celem jest zaspokajanie własnych potrzeb w zakresie energii, a ich roczne zdolności produkcyjne nie przekraczają ekwiwalentu łącznego średniego rocznego zużycia energii termicznej i elektrycznej w danym gospodarstwie rolnym, łącznie z gospodarstwem domowym rolnika; jeśli chodzi o energię elektryczną, sprzedaż do sieci jest dozwolona, o ile przestrzegany jest limit średniego rocznego zużycia na własne potrzeby.

([50]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13).

(147) W przypadku gdy więcej niż jedno gospodarstwo rolne przeprowadza inwestycje w wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych w celu zaspokajania własnych potrzeb w zakresie energii lub w produkcję biopaliw w gospodarstwach, średnie roczne zużycie jest równe sumie średniego rocznego zużycia wszystkich beneficjentów.

(148) Państwa członkowskie muszą wymagać przestrzegania minimalnych norm dotyczących efektywności energetycznej inwestycji w infrastrukturę energii odnawialnej, które zużywają lub produkują energię, w przypadku gdy takie normy istnieją na szczeblu krajowym.

(149) Inwestycje w instalacje, których głównym celem jest produkcja energii elektrycznej z biomasy, nie kwalifikują się do objęcia pomocą, chyba że wykorzystywany jest minimalny odsetek wytwarzanej energii cieplnej, który określają państwa członkowskie.

(150) Państwa członkowskie muszą ustanowić progi maksymalnej proporcji zbóż i innych upraw roślin wysokoskrobiowych, upraw cukrowych i upraw roślin oleistych wykorzystywanych do produkcji bioenergii, w tym biopaliw, dla różnych typów instalacji, zgodnie z art. 26 dyrektywy (UE) 2018/2001. Pomoc na projekty w zakresie bioenergii musi być ograniczona do bioenergii, która spełnia odpowiednie kryteria zrównoważonego rozwoju i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych ustanowione w prawodawstwie Unii, w tym w art. 29 dyrektywy (UE) 2018/2001.

(151) Jeżeli zdolność produkcyjna instalacji przekracza średnie roczne zużycie beneficjenta lub beneficjentów, o których mowa w pkt (146) i (147), państwa członkowskie muszą spełniać warunki określone w Wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r., chyba że pomoc taka jest zwolniona z obowiązku zgłoszenia.

(152) Inwestycje muszą być środkiem realizacji co najmniej jednego z następujących celów:

a) poprawa ogólnej efektywności i trwałości gospodarstwa rolnego, w szczególności przez zmniejszenie kosztów produkcji lub udoskonalenie i przestawienie produkcji;

b) poprawa stanu środowiska naturalnego, higieny lub norm dobrostanu zwierząt;

c) tworzenie i doskonalenie infrastruktury związanej z rozwojem, dostosowaniem i modernizacją rolnictwa, w tym dostępem do gruntów rolnych, scalaniem gruntów i poprawą ich stanu, dostawą zrównoważonej energii, efektywnością energetyczną, dostawą i oszczędnością wody;

d) przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, zdarzeń nadzwyczajnych lub niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęską żywiołową, chorób zwierząt i działania agrofagów roślin lub przez zwierzęta chronione oraz zapobieganie szkodom powodowanym przez ww. zdarzenia i czynniki;

e) przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, w tym poprzez ograniczanie emisji gazów cieplarnianych i zwiększanie sekwestracji dwutlenku węgla, a także promowanie zrównoważonej energii i efektywności energetycznej;

f) przyczynianie się do zrównoważonej biogospodarki o obiegu zamkniętym oraz wspieranie zrównoważonego rozwoju zasobów naturalnych, takich jak woda, gleba i powietrze, i wydajnego gospodarowania nimi, w tym poprzez ograniczanie zależności od substancji chemicznych;

g) przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów.

Koszty kwalifikowalne

(153) Pomoc obejmuje następujące koszty kwalifikowalne:

a) koszty budowy, nabycia, w tym leasingu, lub modernizacji nieruchomości, w tym inwestycje w instalację pasywną wewnątrz budynku lub okablowanie strukturalne w celu utworzenia sieci danych oraz, w razie potrzeby, w część pomocniczą pasywnej sieci na terenie prywatnym poza budynkiem, przy czym zakupione grunty kwalifikują się jedynie w zakresie nieprzekraczającym 10 % łącznych kosztów kwalifikowalnych danej operacji; w wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach można dopuścić wyższy odsetek w odniesieniu do operacji związanych z ochroną środowiska i zachowania gleb zasobnych w węgiel, lub gruntów nabytych przez młodych rolników z wykorzystaniem instrumentów finansowych;

b) zakup lub leasing maszyn, urządzeń i wyposażenia do wartości rynkowej danych aktywów;

c) ogólne koszty związane z wydatkami, o których mowa w lit. a) i b), takie jak honoraria architektów, inżynierów, opłaty za konsultacje, opłaty za doradztwo w zakresie zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego, w tym studia wykonalności; studia wykonalności pozostają kosztami kwalifikowalnymi, nawet jeśli na podstawie ich rezultatów nie dokonuje się żadnych wydatków, o których mowa w lit. a) i b);

d) zakup lub opracowanie oprogramowania komputerowego, chmur i podobnych rozwiązań lub opłaty za korzystanie z nich i zakup patentów, licencji, praw autorskich i znaków towarowych;

e) wydatki na inwestycje nieprodukcyjne związane z wypełnianiem celów, o których mowa w pkt (152) lit. e), f) i g);

f) w przypadku inwestycji mających na celu przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, zdarzeń nadzwyczajnych lub niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęską żywiołową, chorób zwierząt lub działania agrofagów roślin i przez zwierzęta chronione koszty kwalifikowalne mogą obejmować wydatki poniesione na przywrócenie potencjału produkcji, w tym prace remontowo-budowlane, do poziomu sprzed wystąpienia tych zdarzeń; w stosownych przypadkach beneficjenci powinni uwzględnić w procesie naprawiania szkód środki na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu;

g) w przypadku inwestycji mających na celu zapobieganie szkodom powodowanym przez klęski żywiołowe, zdarzenia nadzwyczajne, niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową, choroby zwierząt, agrofagi roślin i zwierzęta chronione koszty kwalifikowalne mogą obejmować koszty określonych działań zapobiegawczych, których celem jest ograniczanie skutków tego typu prawdopodobnych zdarzeń. W odniesieniu do szkód spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi porównywalnymi z klęską żywiołową lub agrofagami roślin, w stosownych przypadkach beneficjenci powinni uwzględnić w procesie naprawiania szkód środki na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu w celu zminimalizowania szkód i strat spowodowanych podobnymi zdarzeniami w przyszłości.

(154) Nie przyznaje się pomocy w następujących przypadkach:

a) zakup praw do produkcji rolnej i uprawnień do płatności;

b) zakup i sadzenie roślin jednorocznych;

c) zakup zwierząt;

d) inwestycje służące wypełnieniu obowiązujących norm krajowych lub norm Unii;

e) inne niż wymienione w pkt (153) koszty związane z umowami leasingu, takie jak marża leasingodawcy, koszty refinansowania odsetek, koszty ogólne i koszty ubezpieczenia;

f) kapitał obrotowy;

g) montaż instalacji lub okablowanie na potrzeby sieci danych poza terenem prywatnym.

(155) Na zasadzie odstępstwa od pkt (154) lit. b) pomoc można przyznać na zakup i sadzenie roślin jednorocznych do celów określonych w pkt (152) lit. d) oraz na zakup i sadzenie roślin jednorocznych do celów zachowania odmian roślin zagrożonych erozją genetyczną w wyniku podjęcia zobowiązań, o których mowa w pkt (210).

(156) Na zasadzie odstępstwa od pkt (154) lit. c) pomoc można przyznać na pokrycie następujących kosztów:

(a) zakup zwierząt do celów pkt (152) lit. d);

(b) zakup zwierząt należących do ras zagrożonych zgodnie z definicją w art. 2 pkt 24 rozporządzenia (UE) 2016/1012 w wyniku podjęcia zobowiązań, o których mowa w pkt (207);

(c) zakup psów stróżujących wykorzystywanych do ochrony zwierząt gospodarskich przed dużymi drapieżnikami.

(157) W odniesieniu do nawadniania na nowych i istniejących obszarach nawadnianych za koszty kwalifikowalne uznaje się wyłącznie inwestycje, które spełniają poniższe warunki:

a) Komisja otrzymała plan gospodarowania wodami w dorzeczu, zgodny z wymogami dyrektywy 2000/60/WE, dotyczący całego obszaru, na którym realizowana będzie inwestycja, oraz wszelkich innych obszarów, na które dana inwestycja może mieć wpływ; środki wchodzące w życie na mocy planu gospodarowania wodami w dorzeczu zgodnie z art. 11 tej dyrektywy i mające znaczenie dla sektora rolniczego musiały zostać określone w odnośnym programie środków;

b) w ramach inwestycji konieczne jest stosowanie lub wdrożenie systemu pomiaru wody umożliwiającego pomiar zużycia wody na poziomie wspieranej inwestycji;

c) inwestycja na rzecz usprawnienia istniejącej instalacji nawadniającej lub elementu infrastruktury nawadniającej jest kwalifikowalna wyłącznie wówczas, gdy:

(i) w wyniku oceny *ex ante* uznaje się, że przynosi ona potencjalne oszczędności wody odzwierciedlające parametry techniczne istniejącej instalacji lub infrastruktury;

(ii) jeżeli dana inwestycja ma wpływ na jednolite części wód podziemnych lub powierzchniowych, których stan został w odnośnym planie gospodarowania wodami w dorzeczu określony jako gorszy niż dobry z przyczyn związanych z ilością wody, lub jeżeli w wyniku aktualnych ocen wrażliwości na zmiany klimatu i ocen ryzyka wynika, że zagrożone części wód o dobrym stanie mogą utracić swój stan z przyczyn związanych z ilością wody spowodowaną skutkami zmiany klimatu, konieczne jest skuteczne ograniczenie zużycia wody, przyczyniające się do osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu tych części wód, zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/60/WE;

(iii) Państwa członkowskie muszą wyznaczyć odsetek potencjalnych oszczędności wody i potencjalnego całkowitego zużycia wody jako warunek kwalifikowalności, aby zagwarantować, że:

1. odsetek potencjalnych oszczędności wody musi wynosić co najmniej 5 %, jeżeli parametry techniczne istniejącej instalacji lub infrastruktury zapewniają już wysoki poziom wydajności, i co najmniej 25 %, jeżeli aktualny poziom wydajności (przed inwestycją) jest niski lub jeżeli inwestycje przeprowadza się na obszarach, na których uzyskanie oszczędności wody jest najbardziej potrzebne do zapewnienia osiągnięcia dobrego stanu wód (jeżeli jeszcze nie został on osiągnięty) i uniknięcia pogorszenia stanu jednolitych części wód;

2. procent efektywnego zmniejszenia zużycia wody na poziomie całej inwestycji musi wynosić co najmniej 50 % potencjalnej oszczędności wody możliwej dzięki tej inwestycji w istniejącą instalację nawadniającą lub element infrastruktury.

Warunki określone w lit. c) powinny mieć zastosowanie do inwestycji w istniejącą instalację, która wpływa jedynie na efektywność energetyczną, lub do inwestycji w utworzenie zbiornika, lub do inwestycji w wykorzystywanie odzyskanej wody, która nie wpływa na jednolitą część wód podziemnych lub powierzchniowych;

d) wsparcie może zostać przyznane na rzecz inwestycji w wykorzystanie odzyskanej wody jako alternatywnych metod dostaw wody wyłącznie wówczas, gdy dostarczanie i wykorzystywanie takiej wody odbywa się zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/741 ([51]);

([51]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/741 z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody (Dz.U. L 177 z 5.6.2020, s. 32).

e) inwestycja, która prowadzi do powiększenia netto nawadnianego obszaru, mająca wpływ na daną jednolitą część wód podziemnych lub powierzchniowych, kwalifikuje się do pomocy, tylko jeśli są spełnione oba poniższe warunki:

(i) stan jednolitej części wód w odniesieniu do ilości wody nie został określony jako mniej niż dobry w odpowiednim planie gospodarowania wodami w dorzeczu;

(ii) analiza środowiskowa pokazuje, że inwestycja nie będzie miała znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Taka analiza oddziaływania na środowisko musi być przeprowadzona lub zatwierdzona przez właściwy organ państwa członkowskiego i może również dotyczyć grupy gospodarstw rolnych.

(158) Inwestycja w tworzenie lub rozbudowę zbiornika do celów nawadniania kwalifikuje się do pomocy wyłącznie, jeżeli nie prowadzi to do znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Intensywność pomocy

(159) Maksymalna intensywność pomocy ograniczona jest do 65 % kosztów kwalifikowalnych.

(160) Intensywność pomocy, o której mowa w pkt (159), można zwiększyć do maksymalnie 80 % w przypadku następujących inwestycji:

a) inwestycje związane z co najmniej jednym z celów szczegółowych związanych ze środowiskiem i klimatem, o których mowa w pkt (152) lit. e), f) i g), lub w odniesieniu do dobrostanu zwierząt;

b) inwestycje realizowane przez młodych rolników;

c) inwestycje realizowane w regionach najbardziej oddalonych lub na mniejszych wyspach Morza Egejskiego.

(161) Intensywność pomocy, o której mowa w pkt (159), można zwiększyć do maksymalnego poziomu 85 % w przypadku inwestycji realizowanych przez małe gospodarstwa w rozumieniu art. 28 rozporządzenia (UE) 2021/2115.

(162) Intensywność pomocy, o której mowa w pkt (159), można zwiększyć maksymalnie do 100 % w przypadku następujących inwestycji:

a) inwestycje nieprodukcyjne związane z co najmniej jednym z celów szczegółowych związanych ze środowiskiem i klimatem, o których mowa w pkt (152) lit. e), f) i g);

b) inwestycje w przywracanie potencjału produkcji, o którym mowa w pkt (152) lit. d), oraz inwestycje związane z zapobieganiem ryzyku i ograniczaniem ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi, zdarzeniami nadzwyczajnymi, niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi porównywalnymi z klęską żywiołową lub działalnością zwierząt chronionych.

(163) W przypadku nawadniania intensywność pomocy nie może przekraczać:

a) 80 % kosztów kwalifikowalnych inwestycji w nawadnianie realizowanych na terenie gospodarstw dokonywanych zgodnie z pkt (157) lit. c);

b) 100 % kosztów kwalifikowalnych inwestycji w infrastrukturę rolniczą poza terenem gospodarstwa przeznaczoną do nawadniania;

c) 65 % kosztów kwalifikowalnych innych inwestycji w nawadnianie realizowanych na terenie gospodarstw.

1.1.1.2. Pomoc na inwestycje na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego w gospodarstwach rolnych

(164) Komisja uzna pomoc na inwestycje na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego w gospodarstwach rolnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. d) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych, ogólny warunek dotyczący pomocy inwestycyjnej określony w pkt (143) oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(165) Pomoc powinna być przyznawana na zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego w formie krajobrazów i budynków, które zostało formalnie uznane za dziedzictwo kulturowe lub naturalne przez właściwy organ państwa członkowskiego.

Koszty kwalifikowalne

(166) Za kwalifikowalne uznaje się następujące koszty służące zachowaniu dziedzictwa kulturowego lub naturalnego:

a) koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe;

b) prace remontowo-budowlane.

Intensywność pomocy

(167) Pomoc nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

(168) Pomoc na prace remontowo-budowlane musi być ograniczona do 10 000 EUR rocznie.

1.1.1.3. Pomoc na inwestycje związane z przetwarzaniem lub wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych

(169) Komisja uzna pomoc na inwestycje związane z przetwarzaniem lub wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych, ogólny warunek dotyczący pomocy inwestycyjnej określony w pkt (143) oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(170) Na podstawie niniejszej sekcji nie należy przyznawać pomocy na biopaliwa produkowane z roślin spożywczych i pastewnych, aby zachęcić do przechodzenia na produkcję bardziej zaawansowanych form biopaliw, jak przewidziano w Wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r.

(171) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do pomocy na inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne związane z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych zdefiniowanych w pkt (33) ppkt 47 i pkt (33) ppkt 38.

(172) Państwa członkowskie mogą przyznać pomoc na inwestycje związane z przetwarzaniem lub wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych, jeżeli pomoc taka spełnia wszystkie warunki jednego z poniższych:

a) rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 ([52]);

b) wytycznych w sprawie pomocy regionalnej;

c) niniejszej sekcji.

Koszty kwalifikowalne

(173) Pomoc może obejmować następujące koszty kwalifikowalne:

a) koszty budowy, nabycia, w tym leasingu, lub modernizacji nieruchomości, w tym inwestycje w instalację pasywną wewnątrz budynku lub okablowanie strukturalne w celu utworzenia sieci danych oraz, w razie potrzeby, w część pomocniczą pasywnej sieci na terenie prywatnym poza budynkiem, przy czym zakupione grunty kwalifikują się jedynie w zakresie nieprzekraczającym 10 % łącznych kosztów kwalifikowalnych danej operacji;

b) zakup lub leasing maszyn, urządzeń i wyposażenia do wartości rynkowej danych aktywów;

c) ogólne koszty związane z wydatkami, o których mowa w lit. a) i b), takie jak honoraria architektów, inżynierów, opłaty za konsultacje, opłaty za doradztwo w zakresie zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego, w tym studia wykonalności; studia wykonalności pozostają wydatkami kwalifikowalnymi, nawet jeśli na podstawie ich rezultatów nie dokonuje się żadnych wydatków, o których mowa w lit. a) i b);

d) koszty zakupu, opracowania lub korzystania z oprogramowania komputerowego, chmury i rozwiązań podobnych oraz zakupu patentów, licencji, praw autorskich i znaków towarowych;

([52]) Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s. 1).

(174) Następujące koszty nie są kwalifikowalne:

a) inne niż wymienione w pkt (173) koszty związane z umowami leasingu, takie jak marża leasingodawcy, koszty refinansowania odsetek, koszty ogólne i koszty ubezpieczenia;

b) kapitał obrotowy;

c) montaż instalacji lub okablowanie na potrzeby sieci danych poza terenem prywatnym;

d) koszty związane z inwestycjami służącymi wypełnieniu obowiązujących norm krajowych lub unijnych.

Intensywność pomocy

(175) Intensywność pomocy nie może przekraczać 65 %.

(176) Intensywność pomocy można zwiększyć maksymalnie do 80 % w przypadku następujących inwestycji:

a) inwestycje powiązane z co najmniej jednym z celów szczegółowych związanych ze środowiskiem i klimatem, o których mowa w pkt (152) lit. e), f) i g), lub inwestycje dotyczące pomocy na przetwarzanie produktów rolnych, lub powiązane z poprawą dobrostanu zwierząt;

b) inwestycje realizowane przez młodych rolników;

c) inwestycje realizowane w regionach najbardziej oddalonych lub na mniejszych wyspach Morza Egejskiego.

(177) Pomoc indywidualną przekraczającą próg powodujący obowiązek zgłoszenia, o którym mowa w pkt (35) lit. a), należy zgłosić Komisji zgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu.

1.1.2. *Pomoc na rozpoczęcie działalności dla młodych rolników i pomoc na rozpoczęcie działalności rolniczej*

(178) Komisja uzna pomoc na rozpoczęcie działalności za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(179) Niniejszą sekcję stosuje się do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.

(180) Pomoc przewidzianą w niniejszej sekcji można przyznawać wyłącznie na:

a) rozpoczęcie działalności przez młodych rolników;

b) rozpoczęcie działalności rolniczej.

(181) Pomoc na rozpoczęcie działalności dla młodych rolników przyznaje się młodym rolnikom zgodnie z definicją w pkt (33) ppkt 65. Pomoc przewidzianą w niniejszej sekcji można przyznawać wyłącznie MŚP.

(182) Warunkiem przyznania pomocy musi być przedłożenie biznesplanu właściwemu organowi zainteresowanego państwa członkowskiego.

Kwota pomocy

(183) Pomoc nie może przekraczać 100 000 EUR.

1.1.3. *Pomoc na rozpoczęcie działalności dla grup i organizacji producentów w sektorze rolnym*

(184) Komisja zajmuje przychylne stanowisko wobec pomocy na rozpoczęcie działalności dla grup i organizacji producentów, gdyż stwarza ona zachętę do zrzeszania się rolników. Komisja uzna zatem pomoc na rozpoczęcie działalności dla grup i organizacji producentów za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(185) Niniejszą sekcję stosuje się do całego sektora rolnego ([53]).

(186) Do objęcia pomocą kwalifikują się jedynie te grupy lub organizacje producentów, które zostały oficjalnie uznane przez właściwy organ danego państwa członkowskiego.

(187) Porozumienia, decyzje i inne postępowanie w ramach grupy lub organizacji producentów muszą być zgodne z zasadami konkurencji mającymi zastosowanie na mocy art. 206–210a rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.

(188) Alternatywą dla pomocy na rozpoczęcie działalności przyznawanej grupom lub organizacjom producentów może być pomoc w wysokości sięgającej takiej samej ogólnej kwoty, przyznawana bezpośrednio producentom w celu wyrównania ich wkładu w koszty działalności grup lub organizacji w pierwszych pięciu latach po ich utworzeniu.

(189) Państwa członkowskie mogą nadal przyznawać pomoc na rozpoczęcie działalności grupom producentów nawet po uznaniu ich za organizacje producentów na warunkach rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.

(190) Pomoc musi ograniczać się do grup i organizacji producentów objętych definicją MŚP. Komisja nie zatwierdzi pomocy państwa na pokrycie kosztów uwzględnionych w niniejszej sekcji na rzecz dużych przedsiębiorstw.

(191) Programy pomocy zatwierdzone na mocy niniejszej sekcji podlegają wymogowi dostosowania w celu uwzględnienia wszelkich zmian rozporządzeń regulujących wspólną organizację rynków produktów rolnych.

Koszty kwalifikowalne

(192) Koszty kwalifikowalne mogą obejmować koszty najmu odpowiednich pomieszczeń, zakupu sprzętu biurowego, koszty personelu administracyjnego, koszty ogólne, opłaty prawne i administracyjne, zakupu sprzętu komputerowego oraz koszty zakupu lub opłaty za użytkowanie oprogramowania komputerowego, usług w chmurze i podobnych rozwiązań. W przypadku zakupu pomieszczeń, koszty kwalifikowalne muszą ograniczać się do kosztów najmu po stawkach rynkowych.

(193) Pomocy nie można przyznać:

a) organizacjom producentów, jednostkom lub organom, takim jak spółki czy spółdzielnie, których celem jest zarządzanie jednym lub większą liczbą gospodarstw rolnych, i które są indywidualnymi producentami;

b) zrzeszeniom rolniczym, które podejmują w gospodarstwach rolnych swoich członków działania takie jak: wzajemne wsparcie, usługi zastępowania rolników i zarządzania gospodarstwem, bez angażowania się we wspólne dostosowywanie podaży do rynku;

c) grupom, organizacjom ani zrzeszeniom producentów, których cele są niezgodne z art. 152 ust. 3 i art. 156 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.

(194) Pomoc musi być udzielana w postaci zryczałtowanej, w formie rocznych rat przez pierwszych pięć lat od daty oficjalnego uznania grupy lub organizacji producentów przez właściwy organ państwa członkowskiego na podstawie biznesplanu. Państwa członkowskie mogą wypłacić ostatnią ratę wyłącznie po potwierdzeniu prawidłowej realizacji biznesplanu.

(195) Pomoc przyznawana grupom lub organizacjom producentów w celu pokrycia kosztów niezwiązanych z rozpoczęciem działalności, takich jak koszty inwestycji lub działalności promocyjnej, będzie poddawana ocenie zgodnie z przepisami regulującymi przyznawanie tego rodzaju pomocy.

Intensywność pomocy

(196) Pomoc jest ograniczona do 10 % rocznej produkcji sprzedanej przez daną grupę lub organizację i nie może przekraczać 100 000 EUR rocznie. Pomoc musi mieć charakter degresywny.

([53]) Zob. definicja sektora rolnego w pkt (34) ppkt 9.

1.1.4. *Pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne*

(197) Komisja uzna pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(198) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do pomocy dla przedsiębiorstw i grup takich przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych, które dobrowolnie zobowiążą się do przeprowadzenia operacji obejmujących co najmniej jedno zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne.

(199) Środek winien służyć utrzymaniu oraz wspieraniu niezbędnych zmian praktyk rolnych, które przynoszą pozytywne skutki dla środowiska i klimatu.

(200) Taka pomoc może obejmować wyłącznie dobrowolne zobowiązania wykraczające poza:

a) odnośne wymogi podstawowe w zakresie zarządzania i normy GAEC ustanowione na podstawie tytułu III rozdział I sekcja 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115;

b) odnośne minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, a także inne odnośne obowiązkowe wymogi ustanowione na mocy prawa krajowego i prawa Unii;

c) warunki ustanowione w zakresie utrzymywania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/2115.

(201) Wszystkie tego rodzaju obowiązkowe wymogi wskazuje się i opisuje w zgłoszeniu przekazywanym Komisji.

(202) W odniesieniu do zobowiązań, o których mowa w pkt (200) lit. b), w przypadku gdy prawo krajowe nakłada nowe wymogi, które wykraczają poza odpowiednie minimalne wymogi określone w prawie Unii, pomoc może zostać przyznana na zobowiązania przyczyniające się do zgodności z tymi wymogami na okres nie dłuższy niż 24 miesiące od dnia, w którym stały się one obowiązkowe dla gospodarstwa rolnego.

(203) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby przedsiębiorstwa prowadzące działania objęte niniejszą sekcją miały dostęp do odpowiedniej wiedzy i informacji wymaganych do realizacji takich operacji oraz aby, w celu udzielenia pomocy rolnikom zobowiązującym się do zmiany systemu produkcji, zapewniono odpowiednie szkolenie osobom potrzebującym go, a także dostęp do wiedzy eksperckiej.

(204) Zobowiązania objęte niniejszą sekcją muszą być podejmowane na okres od pięciu do siedmiu lat. Jeśli jednak jest to konieczne do osiągnięcia lub utrzymania oczekiwanych korzyści dla środowiska, państwa członkowskie mogą wyznaczyć dłuższy okres w odniesieniu do określonych rodzajów zobowiązań, w tym przez przedłużenie czasu na ich realizację o rok po zakończeniu początkowo wyznaczonego okresu ([54]). W odniesieniu do zobowiązań dotyczących zachowania, zrównoważonego wykorzystania i rozwoju zasobów genetycznych, w odniesieniu do nowych zobowiązań następujących bezpośrednio po realizacji zobowiązania w okresie początkowym lub w innych należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą ustalić krótszy okres trwający co najmniej jeden rok.

(205) Pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne dla beneficjentów innych niż przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorze rolnym można przyznać zgodnie z niniejszą częścią rozdział 3.

(206) Zobowiązania dotyczące ekstensyfikacji chowu zwierząt gospodarskich muszą spełniać przynajmniej następujące warunki:

a) cała powierzchnia wypasana danego gospodarstwa rolnego musi być zarządzana i utrzymywana w sposób zapewniający unikanie nadmiernego i niedostatecznego wypasania;

([54]) Na przykład w przypadku poddziałań mających na celu odbudowę i utrzymanie siedlisk podmokłych, pomoc może być przyznana na okres dłuższy niż siedem lat, ze względu na złożoność realizacji celów.

b) obsadę inwentarza żywego należy określić, uwzględniając wszystkie wypasane zwierzęta gospodarskie utrzymywane w gospodarstwie lub – w przypadku zobowiązania do ograniczenia wymywania substancji użyźniających – wszystkie zwierzęta utrzymywane w gospodarstwie istotne z punktu widzenia danego zobowiązania.

(207) Zobowiązania dotyczące hodowli lokalnych ras zagrożonych wyginięciem lub zachowania genetycznych zasobów roślinnych zagrożonych erozją genetyczną muszą obejmować jedno z następujących wymagań:

a) prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich lokalnych ras, genetycznie dostosowanych do jednego lub kilku tradycyjnych systemów produkcji i środowisk w danym kraju i zagrożonych wyginięciem;

b) zachowanie genetycznych zasobów roślinnych naturalnie dostosowanych do warunków lokalnych i regionalnych oraz zagrożonych erozją genetyczną.

(208) Do objęcia pomocą kwalifikują się następujące gatunki zwierząt gospodarskich: bydło, owce, kozy, koniowate, świnie, ptaki, króliki i pszczoły.

(209) Lokalne rasy uznaje się za zagrożone wyginięciem, gdy wszystkie następujące warunki są spełnione, oraz gdy w zgłoszeniu przesłanym Komisji podano i opisano te warunki:

a) stwierdzona jest liczba samic hodowlanych na poziomie krajowym;

b) liczbę tę oraz status wymienionych ras jako zagrożonych potwierdziła odpowiednio uznana właściwa jednostka naukowa;

c) odpowiednio uznana właściwa jednostka techniczna prowadzi księgę hodowlaną danej rasy;

d) zainteresowane jednostki dysponują odpowiednimi umiejętnościami i wiedzą w zakresie identyfikacji osobników zagrożonych ras.

(210) Zasoby genetyczne roślin uznaje się za zagrożone erozją genetyczną, pod warunkiem że w zgłoszeniu przesłanym Komisji wskazano i opisano wystarczające dowody na erozję genetyczną oparte na wynikach naukowych i wskaźnikach dotyczących zmniejszenia liczby rodzimych lub prymitywnych odmian lokalnych, zróżnicowania ich populacji i – w stosownych przypadkach – wskaźnikach zmian w najczęściej występujących dobrych praktykach rolnych na poziomie lokalnym.

(211) Pomocy na zachowanie zasobów genetycznych w rolnictwie oraz ich zrównoważone wykorzystanie i rozwój można udzielić w przypadku operacji nieobjętych pkt (198)–(210).

(212) Pomoc przewidziana w niniejszej sekcji może dotyczyć systemów zbiorowych i systemów płatności opartych na rezultatach, takich jak programy rolnictwa regeneratywnego, w celu zachęcania rolników do znaczącej poprawy jakości środowiska na większą skalę lub w wymierny sposób.

Koszty kwalifikowalne

(213) Pomoc, z wyjątkiem pomocy na operacje dotyczące zachowania zasobów genetycznych, o których mowa w pkt (211), obejmuje rekompensatę dla beneficjentów za część lub całość dodatkowych kosztów i utraconych dochodów wynikających z podjętych przez nich zobowiązań. Pomoc musi być przyznawana corocznie.

(214) W należycie uzasadnionych przypadkach – takich jak operacje dotyczące ochrony środowiska lub zobowiązania dotyczące rezygnacji z komercyjnego wykorzystania obszarów – pomoc może zostać przyznana w formie płatności jednorazowej na jednostkę obliczanej na podstawie dodatkowych poniesionych kosztów i utraconych dochodów.

(215) W razie potrzeby pomoc może również obejmować koszty transakcyjne do wartości maksymalnie 20 % premii wypłaconej z tytułu zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych. W przypadku gdy zobowiązania podejmowane są przez grupy przedsiębiorstw, maksymalny poziom musi wynosić 30 %.

(216) Jeżeli jednak państwo członkowskie chce rekompensować koszty transakcyjne związane ze zobowiązaniami rolno-środowiskowo-klimatycznymi, musi w przekonujący sposób udowodnić takie koszty, na przykład przedstawiając porównanie kosztów z kosztami przedsiębiorstw, które nie podjęły takich zobowiązań. Dlatego też Komisja nie będzie zatwierdzała pomocy państwa na pokrycie kosztów transakcyjnych, której celem jest dalsza realizacja przyjętych w przeszłości zobowiązań, chyba że państwo członkowskie wykaże, że koszty takie nadal występują lub że ponoszone są nowe koszty transakcyjne.

(217) W przypadku gdy koszty transakcyjne oblicza się na podstawie średniej kosztów lub średniej gospodarstw rolnych, państwa członkowskie powinny w szczególności wykazać, że duże przedsiębiorstwa nie otrzymują zbyt wysokich rekompensat. Przy obliczaniu rekompensaty państwa członkowskie muszą zwrócić uwagę, czy koszty transakcyjne w danym przypadku ponoszone są w odniesieniu do jednego gospodarstwa czy hektara.

(218) Pomocy objętej niniejszą sekcją nie można udzielać na zobowiązania objęte środkiem dotyczącym rolnictwa ekologicznego, określonym w sekcji 1.1.8 tej części.

(219) Pomoc na zachowanie zasobów genetycznych w rolnictwie obejmuje koszty następujących operacji:

a) działania celowe: działania wspierające ochronę *ex situ* i *in situ*, opis, gromadzenie i wykorzystanie zasobów genetycznych w rolnictwie, łącznie z internetowymi wykazami zasobów genetycznych obecnie zachowanych in situ wraz z ochroną in situ/w gospodarstwie, i wykazów zbiorów ex situ i baz danych;

b) działania wspólne: działania wspierające wymianę informacji między właściwymi organizacjami w państwach członkowskich zmierzające do ochrony, opisu, gromadzenia i wykorzystania zasobów genetycznych w unijnym rolnictwie;

c) działania towarzyszące: działania informacyjne, działania w zakresie upowszechniania wiedzy oraz działania doradcze na rzecz organizacji pozarządowych i innych odpowiednich zainteresowanych stron, szkolenia i przygotowywanie sprawozdań technicznych.

Intensywność pomocy

(220) Pomoc nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

(221) Pomoc musi być wypłacana na hektar. W należycie uzasadnionych przypadkach pomoc można przyznać w formie kwoty ryczałtowej lub płatności jednorazowej na jednostkę.

1.1.5. *Pomoc na zobowiązania dotyczące dobrostanu zwierząt*

(222) Komisja uzna pomoc na zobowiązania związane z dobrostanem zwierząt za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(223) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do pomocy dla przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych, które dobrowolnie podejmują się przeprowadzenia operacji obejmujących co najmniej jedno zobowiązanie dotyczące dobrostanu zwierząt.

(224) Pomoc obejmuje wyłącznie zobowiązania wykraczające poza odpowiednie obowiązkowe normy ustanowione na podstawie tytułu III rozdział I sekcja 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115 oraz inne odnośne obowiązkowe wymogi ustanowione na mocy prawa krajowego i prawa Unii.

(225) Jeżeli nie obowiązują żadne odpowiednie obowiązkowe normy ani odnośne obowiązkowe wymogi, zobowiązania muszą wykraczać poza utrwalone praktyki rolnicze na szczeblu krajowym.

(226) Wszystkie obowiązkowe normy, wymogi i utrwalone praktyki rolnicze muszą być określone i opisane w zgłoszeniu przekazywanym Komisji.

(227) W przypadku gdy prawo krajowe nakłada nowe wymogi, które wykraczają poza odpowiednie minimalne wymogi określone w prawie Unii, pomoc może zostać przyznana na zobowiązania przyczyniające się do zgodności z tymi wymogami na okres nie dłuższy niż 24 miesiące od dnia, w którym stały się one obowiązkowe dla gospodarstwa rolnego.

(228) Zobowiązania związane z dobrostanem zwierząt kwalifikujące się do pomocy muszą przewidywać bardziej rygorystyczne normy w zakresie metod produkcji w jednej z następujących dziedzin:

(a) dostarczanie wody i pożywienia oraz zapewnianie opieki nad zwierzętami zgodnie z naturalnymi potrzebami zwierząt;

(b) warunki przetrzymywania zwierząt, które poprawiają komfort zwierząt i ich swobodę ruchu, takie jak większa dostępna przestrzeń, powierzchnie podłoża, naturalne światło, kontrola mikroklimatu, a także warunki przetrzymywania zwierząt polegające na nieumieszczaniu lochy w kojcu porodowym lub na grupowym utrzymaniu, w zależności od naturalnych potrzeb zwierząt;

(c) warunki umożliwiające naturalne zachowania, takie jak wzbogacanie środowiska życia lub późne odsadzanie;

(d) dostęp do wybiegu i wypas;

(e) praktyki zwiększające odporność i długość życia zwierząt, w tym ras wolniej rosnących;

(f) praktyki mające na celu zapobieganie okaleczaniu lub kastracji zwierząt. W szczególnych przypadkach, gdy okaleczenie lub kastrację zwierząt uznaje się za konieczne, należy stosować środki znieczulające, analgezję i leki przeciwzapalne lub kastrację immunologiczną;

(g) środki sanitarne, zapobiegające chorobom niezakaźnym, które nie wymagają stosowania substancji medycznych, takich jak szczepionki, środki owadobójcze lub leki przeciwpasożytnicze.

(229) Zobowiązania związane z dobrostanem zwierząt podejmowane są na okres od jednego roku do siedmiu lat. W stosownych przypadkach w celu osiągnięcia lub utrzymania określonych korzyści dla dobrostanu zwierząt państwa członkowskie mogą wyznaczyć dłuższy okres w odniesieniu do określonych rodzajów zobowiązań, w tym przez przedłużenie czasu na ich realizację o rok po zakończeniu początkowo wyznaczonego okresu.

(230) Odnowienie umowy z beneficjentem pomocy może być również automatyczne, jeżeli szczegóły dotyczące automatycznego odnowienia zostały opisane w umowie. Mechanizm przedłużania zobowiązań związanych z dobrostanem zwierząt jest określany przez państwa członkowskie zgodnie z ich stosownymi przepisami krajowymi. O takich mechanizmach należy powiadomić Komisję w ramach zgłoszenia w sprawie pomocy państwa przyznanej zgodnie z niniejszą sekcją. Przedłużenia okresu, na jaki podjęto zobowiązania, dokonuje się z zastrzeżeniem przestrzegania warunków pomocy zatwierdzonych przez Komisję zgodnie z niniejszą sekcją.

(231) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby przedsiębiorstwa przeprowadzające operacje w ramach tego działania miały dostęp do odpowiedniej wiedzy i informacji wymaganych do realizacji takich operacji oraz aby, w celu udzielenia pomocy rolnikom zobowiązującym się do zmiany systemu produkcji, zapewniono odpowiednie szkolenie osobom potrzebującym go, a także dostęp do wiedzy eksperckiej.

Koszty kwalifikowalne

(232) Pomoc przyznaje się corocznie i może ona rekompensować przedsiębiorstwom zajmującym się produkcją podstawową produktów rolnych całość lub część dodatkowych kosztów i dochodów utraconych w wyniku podjętego przez nie zobowiązania. W należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą przyznać wsparcie w formie płatności jednorazowej na jednostkę obliczanej na podstawie dodatkowych poniesionych kosztów i utraconych dochodów.

(233) W stosownych przypadkach płatności te mogą również obejmować koszty transakcyjne do wartości maksymalnie 20 % premii wypłaconej z tytułu zobowiązań dotyczących dobrostanu zwierząt. Jeżeli jednak państwo członkowskie chce rekompensować koszty transakcyjne związane ze zobowiązaniami z tytułu dobrostanu zwierząt, musi w przekonujący sposób udowodnić takie koszty, na przykład przedstawiając porównanie kosztów z kosztami przedsiębiorstw, które nie podjęły takich zobowiązań w zakresie dobrostanu zwierząt. Dlatego też Komisja nie będzie zatwierdzała pomocy państwa na pokrycie kosztów transakcyjnych, której celem jest dalsza realizacja przyjętych w przeszłości zobowiązań z tytułu dobrostanu zwierząt, chyba że państwo członkowskie wykaże, że koszty takie nadal występują lub że ponoszone są nowe koszty transakcyjne.

(234) W przypadku gdy koszty transakcyjne oblicza się na podstawie średniej kosztów lub średniej gospodarstw rolnych, państwa członkowskie powinny w szczególności wykazać, że duże przedsiębiorstwa nie otrzymują zbyt wysokich rekompensat. Przy obliczaniu rekompensaty państwa członkowskie muszą zwrócić uwagę, czy koszty transakcyjne w danym przypadku ponoszone są w odniesieniu do jednego gospodarstwa czy hektara.

Intensywność pomocy

(235) Pomoc nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

(236) Pomoc musi być wypłacana na jednostkę. W należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą przyznać wsparcie w formie kwoty ryczałtowej lub płatności jednorazowej na jednostkę.

1.1.6. *Pomoc na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów*

(237) Komisja uzna pomoc na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(238) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.

(239) Pomoc dla beneficjentów innych niż przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorze rolnym można przyznać zgodnie z niniejszą częścią rozdział 3.

Koszty kwalifikowalne

(240) Pomoc obejmuje wyrównanie beneficjentom dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w wyniku niekorzystnych warunków na danych obszarach związanych z wdrażaniem dyrektyw 92/43/EWG, 2009/147/WE i 2000/60/WE.

(241) Jeśli jest to konieczne, pomoc może również obejmować koszty transakcyjne do wartości maksymalnie 20 % kosztów, o których mowa w pkt (240).

(242) W przypadku gdy koszty transakcyjne oblicza się na podstawie średniej kosztów lub średniej gospodarstw rolnych, państwa członkowskie powinny w szczególności wykazać, że duże przedsiębiorstwa nie otrzymują zbyt wysokich rekompensat. Przy obliczaniu rekompensaty państwa członkowskie muszą zwrócić uwagę, czy koszty transakcyjne w danym przypadku ponoszone są w odniesieniu do jednego gospodarstwa czy hektara.

(243) Pomoc związaną z dyrektywą 92/43/EWG i dyrektywą 2009/147/WE można przyznać wyłącznie w związku z niedogodnościami wynikającymi z wymogów wykraczających poza odpowiednie normy GAEC ustanowione w tytule III rozdział I sekcja 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115, a także warunków ustanowionych w zakresie utrzymywania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/2115.

(244) Pomoc związana z dyrektywą 2000/60/WE można przyznać wyłącznie w związku z niedogodnościami wynikającymi z wymogów wykraczających poza co najmniej jeden z poniższych:

a) odnośne wymogi podstawowe w zakresie zarządzania (z wyjątkiem SMR 1 wymienionego w załączniku III do rozporządzenia (UE) 2021/2115) i normy GAEC ustanowione na podstawie tytułu III rozdział I sekcja 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115;

b) warunki ustanowione w zakresie utrzymywania użytków rolnych określone przez państwo członkowskie w planie strategicznym WPR zgodnie z art. 4 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/2115.

(245) Wymogi, o których mowa w pkt (243) i (244), wskazuje się i opisuje w zgłoszeniu przekazywanym Komisji.

(246) Do objęcia pomocą kwalifikują się następujące obszary:

a) użytki rolne na obszarach Natura 2000 wyznaczane zgodnie z dyrektywami 92/43/EWG i 2009/147/WE;

b) inne wyznaczone obszary ochrony środowiska, na których obowiązują środowiskowe ograniczenia działalności rolnej, służące realizacji przepisów art. 10 dyrektywy 92/43/EWG; obszary te nie mogą przekraczać 5 % wyznaczonych obszarów Natura 2000 objętych zakresem terytorialnym danego planu strategicznego WPR;

c) użytki rolne uwzględnione w planach gospodarowania wodami w dorzeczu zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE.

Intensywność pomocy

(247) Pomoc nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

(248) Pomoc musi być corocznie wypłacana na hektar.

1.1.7. *Pomoc na rzecz obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami szczególnymi dla danego obszaru*

(249) Komisja uzna pomoc na rzecz obszarów górskich oraz innych obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(250) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.

(251) Pomoc można udzielić rolnikom aktywnym zawodowo, którzy zobowiązują się do prowadzenia działalności rolnej na obszarach wyznaczonych na podstawie art. 32 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013. Państwa członkowskie mogą przeprowadzić procedurę zawężania wyboru zgodnie z warunkami określonymi w art. 32 ust. 3 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 1305/2013.

Koszty kwalifikowalne

(252) Pomoc obejmuje wyrównanie całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami szczególnymi dla danego obszaru w zakresie produkcji rolnej na danym obszarze. Państwa członkowskie muszą wykazać odnośne ograniczenia, oraz przedstawić dowody, że kwota rekompensaty, która ma być wypłacona, nie wykracza poza wynikające z tych ograniczeń utraty dochodu i dodatkowe koszty.

(253) Dodatkowe koszty i utracone dochody należy obliczyć w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń szczególnych dla danego obszaru, w porównaniu z obszarami, na które nie mają wpływu takie ograniczenia.

Intensywność pomocy

(254) Pomoc nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych. Pomoc przyznaje się corocznie na hektar powierzchni użytków rolnych.

1.1.8. *Pomoc na rzecz rolnictwa ekologicznego*

(255) Komisja uzna pomoc na rolnictwo ekologiczne za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(256) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.

(257) Pomoc można przyznać przedsiębiorstwom lub grupom przedsiębiorstw, które dobrowolnie zobowiążą się do konwersji lub utrzymania praktyk i metod rolnictwa ekologicznego określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 ([55]).

([55]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 1).

(258) Pomoc przyznawana jest wyłącznie w odniesieniu do określonych i opisanych w zgłoszeniu pomocy państwa przekazywanym Komisji zobowiązań, które wykraczają poza poniższe normy i wymogi:

a) odnośne wymogi podstawowe w zakresie zarządzania i normy GAEC ustanowione na podstawie tytułu III rozdział I sekcja 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115;

b) odnośne minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, dobrostanu zwierząt oraz inne odnośne obowiązkowe wymogi ustanowione na mocy prawa krajowego i prawa Unii;

c) warunki ustanowione w zakresie utrzymywania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/2115.

(259) W odniesieniu do zobowiązań, o których mowa w pkt (258) lit. b), w przypadku gdy prawo krajowe nakłada nowe wymogi, które wykraczają poza odpowiednie minimalne wymogi określone w prawie Unii, pomoc może zostać przyznana na zobowiązania przyczyniające się do zgodności z tymi wymogami na okres nie dłuższy niż 24 miesiące od dnia, w którym stały się one obowiązkowe dla gospodarstwa rolnego.

(260) Zobowiązania muszą zostać zrealizowane w ciągu okresu początkowego trwającego od pięciu do siedmiu lat. W celu osiągnięcia lub utrzymania określonych oczekiwanych korzyści dla środowiska, państwa członkowskie mogą jednak wyznaczyć dłuższy okres, w tym przez przedłużenie czasu na ich realizację o rok po zakończeniu początkowo wyznaczonego okresu. W przypadku gdy pomoc udzielana jest na konwersję na rolnictwo ekologiczne, państwa członkowskie mogą wyznaczyć krótszy okres co najmniej jednego roku. W odniesieniu do nowych zobowiązań dotyczących utrzymania następujących bezpośrednio po realizacji zobowiązania w okresie początkowym, państwa członkowskie mogą ustalić krótszy okres co najmniej jednego roku.

(261) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby przedsiębiorstwa przeprowadzające operacje w ramach tego działania miały dostęp do odpowiedniej wiedzy i informacji wymaganych do realizacji takich operacji oraz aby, w celu udzielenia pomocy rolnikom zobowiązującym się do zmiany systemu produkcji, zapewniono odpowiednie szkolenie osobom potrzebującym go, a także dostęp do wiedzy eksperckiej.

Koszty kwalifikowalne

(262) Pomoc obejmuje rekompensatę dla beneficjentów za część lub całość dodatkowych kosztów i utraconych dochodów będących skutkiem tych zobowiązań. Pomoc musi być przyznawana corocznie. W należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą przyznać pomoc w formie płatności jednorazowej na jednostkę.

(263) Jeśli jest to konieczne, pomoc może również obejmować koszty transakcyjne do wartości maksymalnie 20 % premii wypłaconej z tytułu zobowiązania. W przypadku gdy zobowiązania podejmowane są przez grupy przedsiębiorstw, maksymalny poziom wynosi 30 %. Pomoc tę przyznaje się corocznie.

(264) Jeżeli jednak państwo członkowskie chce rekompensować koszty transakcyjne związane ze zobowiązaniami z tytułu rolnictwa ekologicznego, musi w przekonujący sposób udowodnić takie koszty, na przykład przedstawiając porównanie kosztów z kosztami przedsiębiorstw, które nie podjęły takich zobowiązań. Dlatego też Komisja nie będzie zatwierdzała pomocy państwa na pokrycie kosztów transakcyjnych, której celem jest dalsza realizacja przyjętych w przeszłości zobowiązań w zakresie rolnictwa ekologicznego, chyba że państwo członkowskie wykaże, że koszty takie nadal występują lub że ponoszone są nowe koszty transakcyjne.

(265) W przypadku gdy koszty transakcyjne oblicza się na podstawie średniej kosztów lub średniej gospodarstw rolnych, państwa członkowskie powinny w szczególności wykazać, że duże przedsiębiorstwa nie otrzymują zbyt wysokich rekompensat. Przy obliczaniu rekompensaty państwa członkowskie powinny zwrócić uwagę, czy koszty transakcyjne w danym przypadku ponoszone są w odniesieniu do przedsiębiorstwa czy hektara.

(266) Na podstawie niniejszej sekcji nie udziela się pomocy na zobowiązania objęte działaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym ani na pokrycie kosztów objętych sekcją poświęconą pomocy na zachęcanie producentów produktów rolnych do przystępowania do systemów jakości.

(267) Pomoc na inwestycje w produkcję podstawową i w zakresie przetwarzania oraz wprowadzania do obrotu produktów ekologicznych podlega przepisom zawartym w sekcjach 1.1.1.1 i 1.1.1.2 niniejszej części poświęconych pomocy na inwestycje.

Intensywność pomocy

(268) Pomoc nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

(269) Pomoc musi być wypłacana na hektar. W należycie uzasadnionych przypadkach pomoc można przyznać w formie kwoty ryczałtowej lub płatności jednorazowej na jednostkę.

1.1.9. *Pomoc na uczestnictwo producentów produktów rolnych w systemach jakości*

(270) Komisja uzna pomoc na uczestnictwo producentów produktów rolnych i ich grup w systemach jakości za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(271) Niniejszą sekcję stosuje się wyłącznie do producentów produktów rolnych.

Koszty kwalifikowalne

(272) Pomoc obejmuje następujące koszty kwalifikowalne w odniesieniu do systemów jakości, o których mowa w pkt (274):

a) koszty wynikające z udziału w systemie jakości, w szczególności koszty poniesione na przystąpienie do wspieranego systemu jakości i roczną składkę z tytułu udziału w tym systemie jakości, w tym w razie potrzeby wydatki na kontrole niezbędne do sprawdzenia zgodności z wymogami systemu jakości;

b) koszty obowiązkowych środków kontroli w odniesieniu do systemów jakości podejmowanych zgodnie z przepisami Unii lub prawodawstwem krajowym przez właściwy organ państwa członkowskiego lub w jego imieniu;

c) koszty działalności w zakresie badań rynkowych, koncepcji i projektowania produktu i na przygotowanie wniosków o uznanie systemów zapewniania jakości.

(273) Nie przyznaje się pomocy, o której mowa w pkt (272) lit. a) i b), na pokrycie kosztów kontroli przeprowadzanych bezpośrednio przez beneficjentów, ani w przypadkach, gdy unijne przepisy przewidują, że koszty kontroli ponoszą producenci produktów rolnych i ich grupy, bez określania faktycznego poziomu opłat.

(274) Systemy jakości, o których mowa w pkt (272) lit. a), są następujące:

a) unijne systemy jakości;

b) systemy jakości produktów rolnych, w tym systemy certyfikacji gospodarstw, uznane przez państwa członkowskie za spełniające następujące kryteria:

(i) specyfika produktu końcowego wytworzonego w ramach takich systemów jakości musi wynikać z jasnych wymogów zagwarantowania któregokolwiek z następujących elementów:

1. określonych właściwości produktu;

2. określonej metody uprawy lub produkcji;

3. jakości produktu końcowego, która w sposób znaczący przewyższa normy handlowe dotyczące danego produktu w zakresie zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i roślin, dobrostanu zwierząt lub ochrony środowiska;

(ii) system jakości musi być otwarty dla wszystkich producentów;

(iii) system jakości musi obejmować obowiązujące wiążące specyfikacje produktów końcowych, a zgodność z tymi specyfikacjami musi być weryfikowana przez organy publiczne lub niezależny organ kontroli;

(iv) system jakości musi być przejrzysty i zapewniać pełną identyfikowalność produktów rolnych;

c) dobrowolne systemy certyfikacji produktów rolnych uznane przez dane państwa członkowskie za zgodne z wytycznymi Unii dotyczącymi najlepszych praktyk, o których mowa w komunikacie Komisji z dnia 16 grudnia 2010 r. – Wytyczne UE dotyczące najlepszych praktyk dla dobrowolnych systemów certyfikacji produktów rolnych i środków spożywczych ([56]).

(275) Pomoc musi być dostępna dla wszystkich kwalifikujących się przedsiębiorstw na danym obszarze, na podstawie obiektywnie określonych warunków.

(276) Pomoc, o której mowa w pkt (272) lit. b) i c), musi zostać przyznana w formie usług dotowanych i wypłacona jednostce odpowiedzialnej za środki kontroli lub podmiotom świadczącym usługi w zakresie badań lub doradztwa.

Intensywność pomocy

(277) Pomoc, o której mowa w pkt (272) lit. a), musi być przyznawana na okres maksymalnie siedmiu lat, wypłacana corocznie i nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

(278) Pomoc, o której mowa w pkt (272) lit. b) i c), może sięgnąć 100 % rzeczywistych poniesionych kosztów.

1.1.10. *Pomoc na rzecz wsparcia technicznego w sektorze rolnym*

(279) Niniejsza sekcja obejmuje pomoc na zapewnienie wsparcia technicznego w sektorze rolnym, z wyjątkiem pomocy na usługi zastępowania rolników, która może być przyznawana wyłącznie przedsiębiorstwom zajmującym się produkcją podstawową produktów rolnych.

(280) Realizacji wsparcia technicznego mogą podejmować się grupy producentów lub inne organizacje, bez względu na ich wielkość.

(281) Pomoc musi być dostępna dla wszystkich kwalifikujących się podmiotów na danym obszarze, na podstawie obiektywnie określonych warunków. Jeżeli zapewnienie wsparcia technicznego jest podejmowane przez grupy lub organizacje producentów, członkostwo w takich grupach lub organizacjach nie może być warunkiem dostępu do usługi. Każdy wkład osób niebędących członkami w koszty administracyjne danej grupy lub organizacji musi być ograniczony do kosztów świadczenia usługi.

1.1.10.1. Pomoc na wymianę wiedzy i działania informacyjne

(282) Komisja uzna pomoc na wymianę wiedzy i działania informacyjne za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych, ogólne warunki dotyczące pomocy na wsparcie techniczne określone w pkt (279), (280) i (281) oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(283) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby działania wspierane na podstawie niniejszej sekcji były zgodne z opisem systemu wiedzy i innowacji w rolnictwie (AKIS) zawartym w planach strategicznych WPR.

(284) Pomoc obejmuje kształcenie zawodowe, działania w zakresie nabywania umiejętności, w tym szkolenia, warsztaty, konferencje i instruktaż, działalność demonstracyjną, działania informacyjne i propagowanie innowacji, które przyczyniają się do osiągnięcia co najmniej jednego z celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2115.

(285) Pomoc może obejmować także krótkoterminową wymianę zarządzających gospodarstwami rolnymi i wizyty w gospodarstwach;

Koszty kwalifikowalne

([56]) Dz.U. C 341 z 16.12.2010, s. 5.

(286) Pomoc obejmuje następujące koszty kwalifikowalne:

a) koszty organizowania kształcenia zawodowego, działań w zakresie zdobywania umiejętności (w tym szkoleń, warsztatów, konferencji i coachingu), pokazów lub działań informacyjnych;

b) koszty podróży, zakwaterowania i wydatków dziennych uczestników;

c) koszty świadczenia usług polegających na zastępowaniu uczestników na czas nieobecności;

d) w przypadku projektów demonstracyjnych kwalifikują się również następujące koszty inwestycji:

(i) koszty budowy, nabycia, w tym leasingu, lub modernizacji nieruchomości, przy czym grunty kwalifikują się jedynie w zakresie nieprzekraczającym 10 % łącznych kosztów kwalifikowalnych danej operacji; w wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach można dopuścić wyższy odsetek w odniesieniu do operacji związanych z ochroną środowiska i zachowania gleb zasobnych w węgiel;

(ii) koszty zakupu lub leasingu maszyn i urządzeń do wartości rynkowej danych aktywów;

(iii) ogólne koszty związane z wydatkami, o których mowa w pkt (i) i (ii), takie jak honoraria architektów, inżynierów i opłaty za konsultacje, opłaty za doradztwo w zakresie zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego, w tym studia wykonalności; studia wykonalności pozostają wydatkami kwalifikowalnymi, nawet jeśli na podstawie ich rezultatów nie ponosi się żadnych wydatków określonych w pkt (i) i (ii);

(iv) koszty zakupu, opracowania lub korzystania z oprogramowania komputerowego, chmury i podobnych rozwiązań oraz zakupu patentów, licencji, praw autorskich i znaków towarowych;

(v) w należycie uzasadnionych przypadkach, pomoc na projekty demonstracyjne na niewielką skalę może być przyznawana w odniesieniu do dodatkowych kosztów i utraconych dochodów odnoszących się do projektu demonstracyjnego.

(287) Koszty, o których mowa w pkt (286) lit. d) pkt (i)–(iv), kwalifikują się w stopniu, w którym poniesiono je na finansowanie projektu demonstracyjnego i na czas trwania projektu demonstracyjnego. Za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu demonstracyjnego obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości.

(288) Podmioty świadczące usługi w zakresie wymiany wiedzy i usługi informacyjne posiadają odpowiednie zdolności do wykonywania tych zadań w postaci wykwalifikowanego personelu odbywającego regularne szkolenia.

(289) Pomoc, o której mowa w pkt (286) lit. a), c) oraz lit. d) pkt (i)–(iv), musi być zapewniona w formie usług dotowanych. Pomoc na pokrycie kosztów świadczenia usług, o których mowa w pkt (286) lit. c), polegających na zastępowaniu uczestników na czas nieobecności, może być też wypłacana bezpośrednio dostawcom takich usług. Pomoc, o której mowa w pkt (286) lit. d) pkt (v), musi być wypłacana bezpośrednio beneficjentom. Pomoc na projekty demonstracyjne na małą skalę, o których mowa w pkt (286) lit. d) pkt (i)–(iv), może być wypłacana bezpośrednio beneficjentom.

Intensywność pomocy

(290) Intensywność pomocy nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

(291) W przypadku kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w pkt (286) lit. d), maksymalna kwota pomocy musi być ograniczona do 100 000 EUR w ciągu 3 lat podatkowych.

1.1.10.2. Pomoc na usługi doradcze

(292) Komisja uzna pomoc na świadczenie usług doradczych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych, ogólne warunki dotyczące pomocy na wsparcie techniczne określone w pkt (279), (280) i (281) oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(293) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby działania wspierane na podstawie niniejszej sekcji były zgodne z opisem AKIS zawartym w planach strategicznych WPR.

(294) Doradztwo musi być powiązane z co najmniej jednym z celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2115 i musi obejmować co najmniej jeden z następujących elementów:

a) obowiązki wynikające z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania i norm GAEC ustanowionych na podstawie tytułu III rozdział I sekcja 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115;

b) praktyki rolnicze korzystne dla klimatu i środowiska, o których mowa w art. 31 rozporządzenia (UE) 2021/2115, oraz utrzymywanie użytków rolnych, o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/2115;

c) wymogi ustanowione przez państwa członkowskie na potrzeby wdrożenia dyrektywy 2000/60/WE, dyrektywy 92/43/EWG, dyrektywy 2009/147/WE, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE ([57]), dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 ([58]), rozporządzenia (UE) 2016/2031, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 ([59]), art. 55 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 ([60]) oraz dyrektywy 2009/128/WE;

d) praktyki rolnicze zapobiegające rozwojowi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, jak określono w komunikacie Komisji – Europejski plan działania „Jedno zdrowie" na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe ([61]);

e) zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem;

f) środki służące modernizacji gospodarstw, zwiększaniu konkurencyjności, integracji sektorowej, innowacyjności i orientacji na rynek, jak również promowaniu przedsiębiorczości;

g) technologie cyfrowe w obszarze rolnictwa, o których mowa w art. 114 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/2115;

h) zrównoważone zarządzanie składnikami odżywczymi, w tym – najpóźniej od 2024 r. – korzystanie z narzędzia dotyczącego zrównoważonego gospodarowania składnikami odżywczymi, o którym mowa w art. 15 ust. 4 lit. g) rozporządzenia (UE) 2021/2115;

i) warunki zatrudnienia i obowiązki pracodawców, a także kwestie związane z bezpieczeństwem i higieną pracy oraz wsparciem społecznym w społecznościach rolniczych;

j) zrównoważona produkcja paszy, ocenianie paszy pod kątem zawartości składników odżywczych i wartości odżywczej, a także dokumentowanie, planowanie i kontrola procesu karmienia zwierząt utrzymywanych w warunkach fermowych paszą stosownie do potrzeb.

(295) Pomoc musi być przyznawana w formie usług dotowanych.

(296) Podmioty wybrane do świadczenia usług doradczych posiadają odpowiednie zasoby w postaci regularnie szkolonego i wykwalifikowanego personelu oraz doświadczenie w zakresie doradztwa i są wiarygodne w odniesieniu do dziedzin, których dotyczą świadczone przez nich usługi doradcze.

(297) Państwa członkowskie muszą zapewnić bezstronność doradztwa i dbać o to, by podmioty świadczące usługi doradcze nie znajdowały się w sytuacji konfliktu interesów.

([57]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszego powietrza dla Europy (Dz.U. L 152 z 11.6.2008, s. 1).

([58]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylenia dyrektywy 2001/81/WE (Dz.U. L 344 z 17.12.2016, s. 1).

([59]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt") (Dz.U. L 84 z 31.3.2016, s. 1).

([60]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 1).

([61]) Komunikat Komisji – Europejski plan działania „Jedno zdrowie" na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe (COM(2017) 339 final).

(298) W uzasadnionych i stosownych przypadkach doradztwo może być częściowo świadczone grupowo, biorąc pod uwagę sytuację poszczególnych użytkowników korzystających z usług doradczych.

Kwota pomocy

(299) Intensywność pomocy nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

(300) W ciągu dowolnego okresu trzech lat pomoc nie może przekraczać następujących kwot:

a) 25 000 EUR dla jednego przedsiębiorstwa zajmującego się produkcją podstawową produktów rolnych;

b) 200 000 EUR dla jednego przedsiębiorstwa zajmującego się przetwarzaniem produktów rolnych i wprowadzaniem ich do obrotu.

1.1.10.3. Pomoc na usługi zastępowania rolników

(301) Komisja uzna pomoc na usługi zastępowania rolników za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych, ogólne warunki dotyczące pomocy na wsparcie techniczne określone w pkt (279), (280) i (281) oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(302) Pomoc musi być przyznawana w formie usług dotowanych.

Koszty kwalifikowalne

(303) Pomoc pokrywa rzeczywiste poniesione koszty zastąpienia rolnika, osoby fizycznej, która jest członkiem gospodarstwa rolnego, lub pracownika gospodarstwa podczas ich nieobecności w pracy z powodu choroby, w tym choroby dziecka lub poważnej choroby osoby zamieszkującej z nimi w tym samym gospodarstwie domowym, która wiąże się z koniecznością sprawowania ciągłej opieki nad tą osobą, w czasie urlopu wypoczynkowego, urlopu macierzyńskiego i wychowawczego, obowiązkowej służby wojskowej, w przypadku śmierci, lub koszty opisane w pkt (286) lit. c).

(304) Całkowity czas trwania zastępstwa jest ograniczony do trzech miesięcy rocznie na beneficjenta, z wyjątkiem zastąpienia w przypadku urlopu macierzyńskiego i urlopu wychowawczego oraz obowiązkowej służby wojskowej. W odniesieniu do urlopu macierzyńskiego i urlopu wychowawczego czas trwania zastępstwa powinien być ograniczony do sześciu miesięcy w każdym z tych przypadków. W należycie uzasadnionych przypadkach Komisja może jednak zezwolić na przedłużenie tego okresu o trzy miesiące i sześć miesięcy. W odniesieniu do obowiązkowej służby wojskowej czas trwania zastępstwa powinien być ograniczony do czasu trwania takiej służby.

Intensywność pomocy

(305) Intensywność pomocy nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

1.1.11. *Pomoc na współpracę w sektorze rolnym*

(306) Komisja uzna pomoc na współpracę w sektorze rolnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(307) Niniejszą sekcję stosuje się do całego sektora rolnego zdefiniowanego w pkt (33) ppkt 9.

(308) Pomocy przewidzianej w niniejszej sekcji nie można przyznać na współpracę, w którą zaangażowane są wyłącznie jednostki badawcze.

(309) Pomoc można przyznać wyłącznie na promowanie współpracy, która przyczynia się do osiągnięcia co najmniej jednego z celów określonych w art. 6 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2115.

(310) Pomoc przyznaje się w celu wspierania form współpracy z udziałem co najmniej dwóch podmiotów niezależnie od tego czy są one aktywne w sektorze rolnym, ale współpraca ta musi przynosić korzyści głównie sektorowi rolnemu, a w szczególności:

a) współpracy między różnymi przedsiębiorstwami w sektorze rolnym, łańcuchu żywnościowym i wśród innych podmiotów prowadzących działalność w sektorze rolnym, które przyczyniają się do osiągania celów i priorytetów polityki rozwoju obszarów wiejskich, w tym grup producentów, spółdzielni i organizacji międzybranżowych;

b) tworzenia klastrów i sieci.

c) dziedziczenia gospodarstw, w szczególności w zakresie wymiany pokoleń na poziomie gospodarstwa (pomoc może być przyznawana wyłącznie rolnikom, którzy osiągnęli lub osiągną wiek emerytalny przed końcem operacji, zgodnie z warunkami określonymi przez dane państwo członkowskie w jego prawie krajowym).

(311) Pomoc można przyznać na współpracę dotyczącą w szczególności następujących działań:

a) projektów pilotażowych;

b) opracowywania nowych produktów, praktyk, procesów i technologii w sektorach rolnym i żywnościowym, o ile dotyczy to produktów rolnych;

c) współpracy między małymi podmiotami w sektorze rolnym przy organizowaniu wspólnych procedur pracy, wspólnym korzystaniu z urządzeń i zasobów;

d) pionowej i poziomej współpracy między podmiotami łańcucha dostaw na rzecz tworzenia i rozwoju krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych;

e) działalności promocyjnej w kontekście lokalnym, związanej z rozwojem krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych;

f) wspólnych działań podejmowanych w celu łagodzenia zmiany klimatu lub przystosowania się do niej;

g) wspólnych podejść do projektów środowiskowych i stosowanych praktyk środowiskowych, w tym efektywnego gospodarowania wodą, wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych ([62]) i zachowywania krajobrazów rolniczych;

h) pionowej i poziomej współpracy między podmiotami łańcucha dostaw na rzecz zrównoważonej produkcji biomasy do wykorzystania w produkcji żywności, jeżeli współpraca ta prowadzi do wytworzenia produktów rolnych i produkcji energii na własne potrzeby;

i) realizowania, w szczególności przez grupy partnerów publicznych i prywatnych, inne niż określone w art. 31 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060, strategii rozwoju lokalnego innych niż określone w art. 32 rozporządzenia (UE) 2021/1060;

j) innych form współpracy.

(312) Pomoc można przyznać wyłącznie na nowe formy współpracy, w tym istniejące formy współpracy, jeżeli podejmuje się w ich ramach nową działalność.

(313) Pomoc na rzecz tworzenia i rozwoju krótkich łańcuchów dostaw, o której mowa w pkt (311) lit. d) i e), musi obejmować jedynie łańcuchy dostaw obejmujące nie więcej niż jednego pośrednika między rolnikiem i konsumentem.

(314) Współpraca, która ma być realizowana, musi być zgodna z odpowiednimi przepisami i wymogami określonymi w odpowiedniej sekcji niniejszych wytycznych.

Koszty kwalifikowalne

([62]) Dotyczy to współpracy związanej z produkcją energii ze źródeł odnawialnych lub produkcją biopaliw w gospodarstwach rolnych, pod warunkiem że spełniono warunki określone w części II sekcja 1.1.1.1.

(315) Pomoc obejmuje następujące koszty kwalifikowalne w zakresie, w jakim dotyczą one działalności rolniczej:

a) koszty badań w odniesieniu do danego obszaru, analizy wykonalności oraz opracowanie biznesplanu lub strategii rozwoju lokalnego innej niż ta, o której mowa w art. 32 rozporządzenia (UE) 2021/1060;

b) bieżące koszty współpracy, takie jak wynagrodzenie „koordynatora";

c) koszty operacji, które mają zostać zrealizowane;

d) koszty działań promocyjnych.

(316) Pomoc musi ograniczać się do okresu maksymalnie siedmiu lat. W należycie uzasadnionych przypadkach pomoc można przyznać na dłuższy okres w odniesieniu do działań, o których mowa w pkt (311) lit. i), oraz wspólnych działań w dziedzinie środowiska i klimatu, aby osiągnąć cele szczegółowe dotyczące środowiska i klimatu określone w art. 6 ust. 1 lit. d), e) i f) rozporządzenia (UE) 2021/2115.

Intensywność pomocy

(317) Intensywność pomocy nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

(318) W przypadku operacji, o których mowa w pkt (314) lit. c), obejmujących inwestycje pomoc jest ograniczona do maksymalnej intensywności pomocy w odniesieniu do pomocy inwestycyjnej, jak określono w sekcji poświęconej pomocy inwestycyjnej.

1.2. **Zarządzanie ryzykiem i zarządzanie kryzysowe**

(319) Pomoc państwa może być stosownym środkiem wsparcia w odniesieniu do pewnych rodzajów ryzyka w sektorze rolnym, jako że działalność rolnicza sama w sobie jest szczególnie narażona na ryzyko i sytuacje kryzysowe. Istnieją jednak różnice między przedsiębiorstwami zajmującymi się produkcją podstawową produktów rolnych i przedsiębiorstwami zajmującymi się przetwarzaniem produktów rolnych i wprowadzaniem ich do obrotu, które zazwyczaj mają lepsze możliwości zabezpieczania się przed ryzykiem. Dlatego też pewne kategorie pomocy włączone do niniejszej sekcji mają zastosowanie jedynie do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.

(320) W procesie zezwalania na pomoc państwa na działalność zagrożoną ryzykiem i sytuacjami kryzysowymi Komisja uwzględnia konieczność uniknięcia niepożądanych zakłóceń konkurencji poprzez wprowadzenie wymogu minimalnego wkładu producentów w straty lub koszty takich środków pomocowych lub innych adekwatnych środków, które należy podjąć w celu zmniejszenia zagrożenia zakłócenia konkurencji oraz zagwarantowania, że pomoc państwa jest proporcjonalna do poniesionych strat. W celu zmniejszenia do minimum całkowitej kwoty przyznanej pomocy w swojej ocenie Komisja uwzględni konieczność zastosowania przez beneficjenta odpowiednich środków zapobiegania.

1.2.1. *Pomoc z tytułu wyrównania szkód w produkcji rolnej lub w środkach produkcji rolnej oraz w celu zapobiegania stratom*

1.2.1.1. Pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub zdarzeniami nadzwyczajnymi

(321) Komisja uzna pomoc mającą na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe lub zdarzenia nadzwyczajne, za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu, jeżeli spełnia ona warunki określone w niniejszej sekcji.

(322) Niniejszą sekcję stosuje się do sektora rolnego zdefiniowanego w pkt (33) ppkt 9.

(323) Ponieważ pojęcia „klęska żywiołowa" i „zdarzenie nadzwyczajne", o których mowa w art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu, wprowadzają wyjątki od ogólnego zakazu pomocy państwa na rynku wewnętrznym ustanowionego w art. 107 ust. 1 Traktatu, Komisja konsekwentnie podtrzymuje stanowisko, że ich wykładnia musi mieć charakter restrykcyjny. Stanowisko to potwierdził Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ([63]).

(324) Dotychczas Komisja przyznawała, że trzęsienia ziemi, lawiny, przypadki osunięcia się ziemi i powodzie można uznać za klęski żywiołowe. Ponadto Komisja uwzględnia inicjatywę związaną z unowocześnieniem pomocy państwa, która umożliwia grupowe wyłączenie również następujących kategorii klęsk żywiołowych: huragany, trąby powietrzne, erupcje wulkanów i pożary na obszarach naturalnych niespowodowane przez człowieka. W przeszłości Komisja uznawała za zdarzenia nadzwyczajne wojny, zamieszki wewnętrzne lub strajki oraz, w sposób ograniczony i zależny od ich zasięgu, katastrofy nuklearne lub przemysłowe oraz pożary, które spowodowały wielkie straty ([64]). Komisja będzie nadal oceniała plany przyznania pomocy państwa zgodnie z art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu w odniesieniu do poszczególnych przypadków, uwzględniając przy tym swoje dotychczasowe doświadczenie w tym zakresie.

(325) Pomoc przyznana na podstawie niniejszej sekcji spełnia łącznie następujące warunki:

a) właściwy organ państwa członkowskiego formalnie uznał dane zdarzenie za klęskę żywiołową lub zdarzenie nadzwyczajne; oraz

b) istnieje bezpośredni związek przyczynowy między klęską żywiołową lub zdarzeniem nadzwyczajnym a szkodami poniesionymi przez przedsiębiorstwo.

(326) W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą z wyprzedzeniem ustanowić kryteria, na podstawie których będzie można formalnie uznać, jak wspomniano w pkt (325) lit. a), wystąpienie wymienionych okoliczności.

(327) Pomoc wypłacana jest bezpośrednio danemu przedsiębiorstwu lub grupie producentów lub organizacji, której to przedsiębiorstwo jest członkiem. W przypadku gdy pomoc wypłacana jest grupie producentów i organizacji, kwota pomocy nie przekracza kwoty pomocy, do jakiej kwalifikuje się dane przedsiębiorstwo.

(328) Program pomocy wprowadza się w ciągu trzech lat od daty zdarzenia, a pomoc musi zostać wypłacona w ciągu czterech lat od tej daty. W odniesieniu do konkretnej klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego Komisja zatwierdzi oddzielnie zgłoszony program pomocy, który odstępuje od tej zasady w należycie uzasadnionych przypadkach wynikających np. z charakteru lub zakresu zdarzenia lub późniejszego wystąpienia szkody albo jej kontynuacji.

(329) W celu ułatwienia szybkiego zarządzania kryzysowego Komisja zatwierdzi ex ante ramowe programy pomocy na wyrównanie szkód spowodowanych przez trzęsienia ziemi, lawiny, osunięcia ziemi i powodzie, a także przez huragany, trąby powietrzne, erupcje wulkanów i pożary na obszarach naturalnych niespowodowane przez człowieka, o ile jasno określono warunki, na jakich w takich przypadkach można przyznać pomoc ([65]). W przypadku programów *ex ante* państwa członkowskie muszą przestrzegać obowiązków sprawozdawczych określonych w pkt (651).

(330) Pomoc przyznaną na wyrównanie szkód spowodowanych przez inne rodzaje klęsk żywiołowych, nie wymienione w pkt (324) i szkód spowodowanych zdarzeniami nadzwyczajnymi zgłasza się Komisji indywidualnie.

Koszty kwalifikowalne

([63]) Zob. wyrok z dnia 11 listopada 2004 r., Hiszpania/Komisja, C-73/03, EU:C:2004:711, pkt 37, oraz wyrok z dnia 23 lutego 2006 r., Atzeni i in., sprawy połączone C-346/03 i C-529/03, EU:C:2006:130 pkt 79.

([64]) Komisja uznała, że nie można uznać za zdarzenie nadzwyczajne odosobnionego pożaru w zakładzie przetwórczym, który był objęty zwykłym ubezpieczeniem komercyjnym. Co do zasady Komisja nie uznaje, że pojawienie się ognisk chorób zwierząt lub pojawienie się agrofagów roślin można uważać za wystąpienie klęsk żywiołowych lub zdarzeń nadzwyczajnych. W jednym przypadku zdarzyło się jednak, że Komisja uznała za zdarzenie nadzwyczajne bardzo rozległe ognisko całkowicie nowej choroby zwierząt.

([65]) Decyzje Komisji w sprawie pomocy państwa w sprawach: N 274b/2010, N 274a/2010, SA.33605, SA.33628, SA.36787.

(331) Koszty kwalifikowalne to kwota szkód poniesionych bezpośrednio w wyniku klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego, oszacowane przez organ publiczny, niezależnego rzeczoznawcę uznanego przez organ przyznający pomoc lub zakład ubezpieczeń.

(332) Szkody mogą obejmować:

a) szkody materialne dotyczące aktywów takich jak budynki, urządzenia, maszyny, zapasy i środki produkcji;

b) utratę dochodów spowodowaną przez pełne lub częściowe zniszczenie produkcji rolnej i środków produkcji rolnej.

(333) Szkody oblicza się na poziomie poszczególnych beneficjentów.

(334) Obliczenie szkód materialnych opiera się na kosztach naprawy lub wartości ekonomicznej przedmiotowych aktywów przed klęską żywiołową lub zdarzeniem nadzwyczajnym. Nie mogą one przekroczyć kosztów napraw lub spadku rzeczywistej wartości rynkowej spowodowanych przez klęskę żywiołową lub zdarzenie nadzwyczajne, tj. różnicy pomiędzy wartością składnika aktywów bezpośrednio przed i bezpośrednio po klęsce żywiołowej lub zdarzeniu nadzwyczajnym.

(335) Utratę dochodu oblicza się przez odjęcie:

a) iloczynu ilości produktów rolnych wyprodukowanych w roku klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego lub w każdym kolejnym roku, którego dotyczy pełne lub częściowe zniszczenie środków produkcji, i średniej ceny sprzedaży uzyskanej w danym roku;

od

b) iloczynu średniej rocznej ilości produktów rolnych wyprodukowanych w okresie trzech lat przed wystąpieniem klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego, lub średniej z trzech lat opartej na okresie pięciu lat przed wystąpieniem klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej, i uzyskanej średniej ceny sprzedaży.

(336) Kwota ta może zostać zwiększona o inne koszty poniesione przez beneficjenta z powodu klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego i musi zostać zmniejszona o wszelkie koszty nieponiesione z powodu klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego, które w innym przypadku zostałyby poniesione przez beneficjenta.

(337) Do obliczenia rocznej produkcji rolnej beneficjenta można stosować wskaźniki, pod warunkiem że zastosowana metoda obliczeń umożliwia określenie realnych strat poszczególnych beneficjentów w danym roku.

(338) Komisja może uznać inne metody obliczania szkód, pod warunkiem, że będzie przekonana, iż metody te są reprezentatywne i nie zostały ustalone na podstawie rażąco zawyżonych wyników produkcji oraz nie powodują nadwyżki rekompensaty w przypadku jakiegokolwiek beneficjenta. Pomiar wielkości spowodowanych szkód może być dostosowany do szczególnych cech charakterystycznych każdego rodzaju produktu przy użyciu jednego z poniższych sposobów:

a) wskaźników biologicznych (ilość utraconej biomasy) lub wskaźników ekwiwalentu utraty produkcji ustalonych na szczeblu gospodarstwa, na szczeblu lokalnym, regionalnym lub krajowym;

b) współczynników pogodowych (w tym wielkości opadów deszczu i temperatur) ustanawianych na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym.

Intensywność pomocy

(339) Wysokość pomocy i wszelkich innych płatności przyznanych w celu wyrównania szkód, w tym płatności w ramach polis ubezpieczeniowych, nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

1.2.1.2. Pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową

(340) Komisja uzna pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową, za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(341) Niniejszą sekcję stosuje się do pomocy przyznanej na wyrównanie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową zgodnie z definicją w pkt (33) ppkt 3. Ma ona zastosowanie wyłącznie do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.

(342) Pomoc przyznana na podstawie niniejszej sekcji spełnia łącznie następujące warunki:

a) właściwy organ zainteresowanego państwa członkowskiego formalnie uznał charakter tego zdarzenia za niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową; oraz

b) istnieje bezpośredni związek przyczynowy między niekorzystnym zjawiskiem klimatycznym porównywalnym z klęską żywiołową a szkodą poniesioną przez przedsiębiorstwo.

(343) W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą z wyprzedzeniem ustanowić kryteria, na podstawie których będzie można formalnie uznać, jak wspomniano w pkt (342) lit. a), wystąpienie wymienionych okoliczności.

(344) W przypadku programów *ex ante* państwa członkowskie muszą przestrzegać obowiązków sprawozdawczych określonych w pkt (651).

(345) Pomoc wypłacana jest bezpośrednio danemu przedsiębiorstwu lub grupie producentów lub organizacji, której to przedsiębiorstwo jest członkiem. W przypadku gdy pomoc wypłacana jest grupie producentów lub organizacji, kwota pomocy nie przekracza kwoty pomocy, do jakiej kwalifikuje się dane przedsiębiorstwo.

(346) Programy pomocy ustanawia się w terminie trzech lat od daty wystąpienia niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową. Pomoc wypłacana jest w ciągu czterech lat od tej daty.

Koszty kwalifikowalne

(347) Koszty kwalifikowalne to wysokość szkód poniesionych bezpośrednio w wyniku niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową, oszacowana przez organ publiczny, niezależnego rzeczoznawcę uznanego przez organ przyznający pomoc lub zakład ubezpieczeń.

(348) Szkody te obejmują:

a) szkody materialne dotyczące aktywów takich jak budynki gospodarskie, urządzenia i maszyny, zapasy i środki produkcji;

b) utratę dochodów spowodowaną przez pełne lub częściowe zniszczenie produkcji rolnej i środków produkcji rolnej.

(349) Obliczenia strat poniesionych wskutek niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową dokonuje się na poziomie poszczególnych beneficjentów.

(350) Szkody materialne dotyczące aktywów spowodowane przez niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową oblicza się na podstawie kosztów naprawy lub wartości ekonomicznej przedmiotowych aktywów przed wystąpieniem niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową. Nie mogą one przekroczyć kosztów napraw lub spadku rzeczywistej wartości rynkowej spowodowanych przez niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową, tzn. różnicy pomiędzy wartością aktywów bezpośrednio przed i bezpośrednio po niekorzystnym zjawisku klimatycznym porównywalnym z klęską żywiołową.

(351) W przypadku gdy utratę dochodu beneficjenta, o której mowa w pkt (348) lit. b), oblicza się na podstawie poziomu upraw lub zwierząt gospodarskich, należy wziąć pod uwagę jedynie szkody materialne związane z tymi uprawami lub zwierzętami gospodarskimi.

(352) Utratę dochodu oblicza się albo na poziomie rocznej produkcji rolnej gospodarstwa albo na poziomie zwierząt gospodarskich poprzez odjęcie:

a) iloczynu ilości produktów rolnych wyprodukowanych w roku, w którym wystąpiło niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową lub w każdym kolejnym roku, którego dotyczy pełne lub częściowe zniszczenie środków produkcji, i średniej ceny sprzedaży uzyskanej w danym roku;

od

b) iloczynu średniej rocznej ilości produktów rolnych wyprodukowanych w okresie trzech lat przed wystąpieniem niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową, lub średniej z trzech lat opartej na okresie pięciu lat przed wystąpieniem niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej, i uzyskanej średniej ceny sprzedaży.

(353) Kwota ta może zostać zwiększona o inne koszty poniesione przez beneficjenta z powodu niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową. Kwotę tę zmniejsza się o wszelkie koszty nieponiesione ze względu na niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową, które w innym przypadku zostałyby poniesione przez beneficjenta.

(354) Do obliczenia rocznej produkcji rolnej beneficjenta można stosować wskaźniki, pod warunkiem że zastosowana metoda obliczeń umożliwia określenie realnych strat poszczególnych beneficjentów w danym roku.

(355) Jeżeli MŚP utworzono przed upływem trzech lat od daty wystąpienia niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową, odniesienie do średniej rocznej ilości w okresie trzech lub pięciu lat w pkt (352) lit. b) należy rozumieć jako odnoszące się do osiągniętego obrotu lub wyprodukowanej i sprzedanej ilości przez przeciętne przedsiębiorstwo tej samej wielkości co wnioskodawca, tj. odpowiednio przez mikroprzedsiębiorstwo lub małe lub średnie przedsiębiorstwo w sektorze krajowym lub regionalnym odczuwającym skutki niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową.

(356) Komisja może uznać inne metody obliczania szkód, pod warunkiem, że będzie przekonana, iż metody te są reprezentatywne i nie zostały ustalone na podstawie rażąco zawyżonych wyników produkcji oraz nie powodują nadwyżki rekompensaty w przypadku jakiegokolwiek beneficjenta. Pomiar wielkości spowodowanych szkód może być dostosowany do szczególnych cech charakterystycznych każdego rodzaju produktu przy użyciu jednego z poniższych sposobów:

a) wskaźników biologicznych (ilość utraconej biomasy) lub wskaźników ekwiwalentu utraty produkcji ustalonych na szczeblu gospodarstwa, na szczeblu lokalnym, regionalnym lub krajowym;

b) współczynników pogodowych (w tym wielkości opadów deszczu i temperatur) ustanawianych na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym.

Intensywność pomocy

(357) Pomoc i wszelkie inne otrzymane płatności na wyrównanie szkód, w tym płatności w ramach innych środków krajowych lub unijnych lub też polis ubezpieczeniowych z tytułu szkód objętych pomocą, nie może przekraczać 80 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy może zostać zwiększona do 90 % na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami.

(358) Kwotę pomocy przyznaną na podstawie niniejszej sekcji zmniejsza się o co najmniej 50 %, jeśli przyznawana jest ona beneficjentom, którzy nie wykupili polisy ubezpieczeniowej lub nie wpłacili wkładów finansowych na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych akredytowanych w danym państwie członkowskim, które obejmują co najmniej 50 % średniej rocznej produkcji lub dochodu związanego z produkcją i obejmującą zagrożenia związane z niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi statystycznie najczęściej występującymi w danym państwie członkowskim lub regionie, które są objęte zakresem ubezpieczeń. Odstępstwo od tego warunku jest możliwe tylko wtedy, gdy państwo członkowskie może w przekonujący sposób wykazać, że mimo wszystkich podjętych odpowiednich starań, wykupienie ubezpieczenia pokrywającego statystycznie najczęściej występujące zagrożenia klimatyczne w danym państwie członkowskim lub regionie nie było możliwe w czasie wystąpienia szkody.

1.2.1.3. Pomoc na pokrycie kosztów zapobiegania chorobom zwierząt, agrofagom roślin i zarażeniu inwazyjnymi gatunkami obcymi oraz kontroli, zwalczania i likwidacji chorób zwierząt, agrofagów roślin i inwazyjnych gatunków obcych, a także pomoc mająca na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez choroby zwierząt, agrofagi roślin oraz inwazyjne gatunki obce

(359) Komisja uzna pomoc na pokrycie kosztów zapobiegania chorobom zwierząt, agrofagom roślin i zarażeniu inwazyjnymi gatunkami obcymi oraz ich kontroli, zwalczania i likwidacji, a także pomoc mającą na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez te choroby zwierząt, agrofagi roślin i inwazyjne gatunki obce za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(360) Niniejszą sekcję stosuje się do pomocy przyznanej przedsiębiorstwom zajmującym się produkcją podstawową produktów rolnych.

(361) Pomoc można wypłacać wyłącznie w przypadku, gdy spełnione są wszystkie następujące warunki:

a) w odniesieniu do chorób zwierząt, agrofagów roślin oraz zarażenia inwazyjnym gatunkiem obcym, w przypadku których istnieją przepisy unijne lub krajowe, niezależnie od tego czy zostały one ustanowione w ramach przepisów ustawowych, wykonawczych czy administracyjnych;

b) te przepisy unijne lub krajowe dotyczą jednego z poniższych:

(i) publicznego, unijnego, krajowego lub regionalnego programu zapobiegania występowaniu danej choroby zwierząt lub danego agrofaga roślin, ich kontroli, zwalczania lub likwidacji;

(ii) środków nadzwyczajnych wprowadzonych przez właściwy organ państwa członkowskiego;

(iii) środków zwalczania lub powstrzymania rozprzestrzeniania się agrofagów roślin wprowadzonych zgodnie z art. 17 i 18, art. 28 ust. 1 i 2, art. 29 ust. 1 i 2, art. 30 ust. 1 i art. 33 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/2031;

(iv) środków zwalczania lub powstrzymania rozprzestrzeniania się inwazyjnego gatunku obcego wprowadzanych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1143/2014.

(362) Programy i środki, o których mowa w pkt (361) lit. b), muszą zawierać opis odnośnych środków zapobiegania, kontroli, zwalczania i likwidacji.

(363) Pomoc nie może odnosić się do środków, odnośnie do których przepisy Unii przewidują, że koszt takich środków ponosi beneficjent, chyba że koszt takich środków pomocy całkowicie równoważą opłaty obowiązkowe dla beneficjentów.

(364) Pomoc wypłacana jest bezpośrednio danemu przedsiębiorstwu bądź grupie lub organizacji producentów, której to przedsiębiorstwo jest członkiem. W przypadku gdy pomoc wypłacana jest grupie lub organizacji producentów, kwota pomocy nie przekracza kwoty pomocy, do jakiej kwalifikuje się dane przedsiębiorstwo.

(365) Pomocy indywidualnej nie można przyznać w przypadku ustalenia, że choroba lub zarażenie agrofagiem roślin lub inwazyjnym gatunkiem obcym zostały spowodowane celowym działaniem beneficjenta lub jego zaniedbaniem.

(366) W przypadku chorób zwierząt pomoc może zostać przyznana w odniesieniu do chorób wymienionych w wykazie chorób zwierząt w art. 5 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/429, w załączniku III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/690 ([66]) lub w wykazie chorób zwierząt zawartym w Kodeksie zdrowia zwierząt lądowych przyjętym przez Światową Organizację Zdrowia Zwierząt.

(367) Pomoc można również przyznać w odniesieniu do nowo występujących chorób, które spełniają kryteria określone w art. 6 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2016/429.

(368) Programy pomocy należy wprowadzić w ciągu trzech lat od daty poniesienia kosztu lub szkody spowodowanych chorobą zwierząt, agrofagiem roślin lub inwazyjnym gatunkiem obcym. Pomoc wypłacana jest w ciągu czterech lat od tej daty. Warunki te nie mają zastosowania do kosztów określonych w pkt (370).

(369) W przypadku programów *ex ante* państwa członkowskie muszą przestrzegać obowiązków sprawozdawczych określonych w pkt (651).

Koszty kwalifikowalne

(370) W przypadku środków zapobiegania, pomoc może obejmować następujące koszty kwalifikowalne:

a) koszty środków bioasekuracji, w tym zapobiegania inwazyjnemu gatunkowi obcemu;

b) koszty kontroli zdrowotnych;

c) koszty analiz, w tym diagnostykę in vitro;

d) koszty badań i innych sposobów wykrywania, w tym testów na obecność TSE i BSE;

e) koszty nabywania, przechowywania, podawania i dystrybucji szczepionek, lekarstw i substancji do leczenia zwierząt oraz środków ochrony roślin i produktów biobójczych;

f) koszty zapobiegawczego uboju lub eliminacji zwierząt lub niszczenia upraw i produktów pochodzenia zwierzęcego;

g) koszty czyszczenia, odkażania lub dezynsekcji i deratyzacji gospodarstwa i wyposażenia w oparciu o epidemiologię i właściwości patogenu lub wektora.

(371) W przypadku środków kontroli, zwalczania i likwidacji pomoc może obejmować następujące koszty kwalifikowalne:

a) koszty badań i innych sposobów wykrywania w przypadku chorób zwierząt, w tym testów na obecność TSE i BSE;

b) koszty nabywania, przechowywania, podawania i dystrybucji szczepionek, lekarstw i substancji do leczenia zwierząt oraz środków ochrony roślin;

c) koszty uboju lub eliminacji i niszczenia zwierząt oraz niszczenia związanych z nimi produktów lub niszczenia roślin, w tym padłych lub zniszczonych w rezultacie podania szczepionek lub stosowania innych środków wskazanych przez właściwy organ państwa członkowskiego oraz czyszczenia, odkażania lub dezynsekcji i deratyzacji gospodarstwa i wyposażenia;

d) koszty nabywania, przechowywania, podawania i dystrybucji środków ochrony roślin przed inwazyjnym gatunkiem obcym;

e) koszty nabywania, przechowywania, wprowadzania i dystrybucji pułapek lub innego sprzętu ochrony zwierząt przed inwazyjnym gatunkiem obcym.

([66]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/690 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program na rzecz rynku wewnętrznego, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, oraz statystyk europejskich (Program na rzecz jednolitego rynku) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 99/2013, (UE) nr 1287/2013, (UE) nr 254/2014 i (UE) nr 652/2014 (Dz.U. L 153 z 3.5.2021, s. 1).

(372) Pomoc w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w pkt (370) i (371), przyznawana jest w formie usługi dotowanej i musi być wypłacana podmiotowi realizującemu środki zapobiegania, kontroli, zwalczania i likwidacji, z wyjątkiem kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w pkt (370) lit. e) i pkt (371) lit. b) oraz kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w pkt (370) lit. f) i pkt (371) lit. c), w przypadku agrofagów roślin oraz czyszczenia i dezynfekcji gospodarstwa rolnego i wyposażenia. W należycie uzasadnionych przypadkach pomoc dotyczącą innych kosztów niż te, o których mowa w pkt (370) i (371), można wypłacić beneficjentowi bezpośrednio w formie zwrotu faktycznie poniesionych przez niego kosztów, po przedstawieniu przez beneficjenta organowi przyznającemu pomoc dowodu poniesionych kosztów.

(373) W przypadku pomocy z tytułu wyrównywania szkód spowodowanych chorobami zwierząt, agrofagiem roślin lub zarażeniem inwazyjnym gatunkiem obcym odszkodowanie oblicza się jedynie w odniesieniu do:

a) wartości rynkowej zwierząt poddanych ubojowi, wyeliminowanych lub padłych lub związanych z nimi zniszczonych produktów lub roślin:

(i) w związku z chorobą zwierząt, agrofagiem roślin lub zarażeniem inwazyjnym gatunkiem obcym;

(ii) w ramach publicznego programu lub środka, o którym mowa w pkt (361) lit. b);

b) utraty dochodów spowodowanej obowiązkiem przeprowadzenia kwarantanny oraz trudnościami związanymi z odtworzeniem stad lub ponownym sadzeniem i obowiązkowego płodozmianu narzuconego jako część publicznego programu lub środka, o którym mowa w pkt (361) lit. b).

(374) Kwotę tę należy zmniejszyć o:

a) wszelkie koszty, które nie są bezpośrednio poniesione z powodu choroby zwierząt, agrofaga roślin lub inwazyjnego gatunku obcego, które w innym przypadku zostałyby poniesione przez beneficjenta;

b) wszelkie dochody ze sprzedaży produktów związanych z ubojem lub eliminacją zwierząt oraz zniszczeniem roślin do celów zapobiegawczych lub eliminacji na polecenie właściwego organu państwa członkowskiego.

(375) Wartość rynkową, o której mowa w pkt (373) lit. a), należy ustalić w oparciu o wartość zwierząt, produktów i roślin bezpośrednio przed pojawieniem się podejrzenia wystąpienia choroby zwierząt, inwazji agrofaga roślin lub zarażenia inwazyjnym gatunkiem obcym lub jego potwierdzeniem.

(376) Kwota pomocy, o której mowa w pkt (373), musi być ograniczona do kosztów i szkód spowodowanych przez choroby zwierząt, agrofagi roślin lub zarażenie inwazyjnym gatunkiem obcym, w odniesieniu do których właściwy organ państwa członkowskiego wykonał jedno z następujących działań:

a) formalnie uznał wystąpienie choroby, w przypadku choroby zwierząt;

b) formalnie uznał obecność szkodników, w przypadku agrofaga roślin lub inwazyjnego gatunku obcego.

(377) W wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach Komisja może zaakceptować koszty poniesione w związku z realizacją koniecznych środków innych niż te, o których mowa w niniejszej sekcji.

Intensywność pomocy

(378) Pomoc i wszelkie inne płatności otrzymane przez beneficjenta, w tym płatności w ramach innych środków krajowych lub unijnych lub też polis ubezpieczeniowych lub funduszy ubezpieczeń wzajemnych z tytułu tych samych kosztów kwalifikowalnych, nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

1.2.1.4. Pomoc dotycząca padłych zwierząt gospodarskich

(379) Komisja uzna pomoc dotyczącą padłych zwierząt gospodarskich za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(380) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.

(381) Pomoc uwarunkowana jest wprowadzeniem w zainteresowanym państwie członkowskim jednolitego programu monitorowania gwarantującego bezpieczne usuwanie padłych zwierząt gospodarskich.

Intensywność pomocy

(382) W odniesieniu do wymienionych poniżej kosztów kwalifikowalnych stosuje się następujące poziomy intensywności pomocy:

a) pomoc o stawce do 100 % kosztów wywozu padłych zwierząt gospodarskich oraz 75 % kosztów zniszczenia takich padłych zwierząt gospodarskich; pomoc na pokrycie kosztów składek ubezpieczeniowych na ubezpieczenia obejmujące koszty wywozu i zniszczenia padłych zwierząt gospodarskich można przyznać zgodnie z przepisami sekcji 1.2.1.6;

b) pomoc o stawce do 100 % na pokrycie kosztów wywozu i zniszczenia padłych zwierząt gospodarskich, w przypadku gdy pomoc jest finansowana z opłat lub obowiązkowych składek przeznaczonych na finansowanie wywozu i zniszczenia takich padłych zwierząt gospodarskich, pod warunkiem że te opłaty lub składki są ograniczone do sektora mięsnego i nałożone bezpośrednio na ten sektor;

c) pomoc o stawce 100 % na pokrycie kosztów wywozu i zniszczenia padłych zwierząt gospodarskich, w przypadku gdy istnieje obowiązek przeprowadzenia testów na obecność TSE lub w przypadku pojawienia się ogniska choroby zwierząt, o której mowa w pkt (366).

(383) Pomoc musi być przyznawana w formie usług dotowanych, z wyjątkiem przypadków, w których hodowca zwierząt będący beneficjentem pomocy jest również dostawcą usług.

(384) W celu ułatwienia zarządzania pomocą może ona być wypłacana podmiotom gospodarczym lub jednostkom, które spełniają wszystkie poniższe warunki:

a) działają na rynku niższego szczebla w stosunku do przedsiębiorstw działających w sektorze produkcji zwierzęcej;

b) świadczą usługi związane z usuwaniem i niszczeniem padłych zwierząt gospodarskich.

(385) W zakresie dotyczącym padłych zwierząt gospodarskich i odpadów rzeźniczych, Komisja nie będzie zatwierdzać pomocy dotyczącej padłych zwierząt gospodarskich przyznawanej podmiotom gospodarczym zajmującym się przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych ani pomocy na pokrycie kosztów usuwania odpadów rzeźniczych. Pomoc państwa z tytułu inwestycji związanych z usuwaniem odpadów rzeźniczych będzie podlegała analizie na podstawie odpowiednich przepisów mających zastosowanie do pomocy inwestycyjnej.

1.2.1.5. Pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione

(386) Uszkodzenia sprzętu, infrastruktury, zwierząt i roślin powodowane przez zwierzęta chronione stanowią coraz większy problem. Sukces unijnej polityki ochrony zależy częściowo od skutecznego zarządzania konfliktami między zwierzętami chronionymi i rolnikami. W związku z tym i zgodnie z zasadą proporcjonalności Komisja uzna pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione, za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(387) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.

(388) Beneficjenci muszą wnieść minimalny wkład w celu zmniejszenia ryzyka zakłócenia konkurencji i zapewnienia bodźca do minimalizowania ryzyka. Wkład ten musi mieć formę środków zapobiegawczych, takich jak ogrodzenia tam gdzie jest to możliwe lub psy stróżujące, proporcjonalnych do ryzyka spowodowania przez zwierzęta chronione szkód na danym obszarze. Przepisy niniejszego punktu nie powinny mieć zastosowania w przypadku pierwszego ataku zwierzęcia chronionego na danym obszarze. Ponadto, jeżeli zastosowanie środków zapobiegawczych nie jest racjonalnie możliwe, aby można było uznać pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym, zainteresowane państwo członkowskie musi wykazać niemożność zastosowania takich środków zapobiegawczych.

(389) Państwo członkowskie musi ustalić bezpośredni związek przyczynowy między poniesionymi szkodami a zachowaniem zwierzęcia chronionego.

(390) Pomoc wypłacana jest bezpośrednio danemu przedsiębiorstwu bądź grupie lub organizacji producentów, której to przedsiębiorstwo jest członkiem. W przypadku gdy pomoc wypłacana jest grupie i organizacji producentów, kwota pomocy nie przekracza kwoty pomocy, do jakiej kwalifikuje się dane przedsiębiorstwo.

(391) Program pomocy ustanawia się w terminie trzech lat od daty zdarzenia powodującego szkodę. Pomoc wypłacana jest w ciągu czterech lat od tej daty.

Koszty kwalifikowalne

(392) Koszty kwalifikowalne to koszty poniesione bezpośrednio w wyniku zdarzenia, które spowodowało szkodę, oszacowane przez organ publiczny, niezależnego rzeczoznawcę uznanego przez organ przyznający pomoc lub zakład ubezpieczeń.

(393) Koszty kwalifikowalne mogą obejmować:

a) szkody związane z zabitymi zwierzętami lub zniszczonymi roślinami: koszty kwalifikowalne ustala się w oparciu o wartość rynkową zwierząt zabitych przez zwierzęta chronione lub zniszczonych przez nie roślin;

b) koszty pośrednie: koszty opieki weterynaryjnej związanej z leczeniem rannych zwierząt i koszty pracy związane z poszukiwaniem zaginionych zwierząt; utrata dochodów spowodowana niższą wydajnością produkcji w związku z atakami zwierząt chronionych;

c) szkody materialne dotyczące następujących aktywów: sprzęt gospodarski, maszyny rolnicze i budynki gospodarskie oraz zapasy; obliczenie szkód materialnych opiera się na kosztach naprawy lub wartości ekonomicznej przedmiotowych aktywów przed zdarzeniem powodującym szkodę; Nie mogą one przekroczyć kosztów napraw lub spadku godziwej wartości rynkowej spowodowanego przez zdarzenie, które doprowadziło do powstania szkody, tj. różnicy między wartością majątku bezpośrednio przed danym zdarzeniem i bezpośrednio po nim.

(394) Kwotę pomocy należy zmniejszyć o wszelkie koszty nieponiesione z powodu zdarzenia powodującego szkodę, które w innym przypadku zostałyby poniesione przez beneficjenta, oraz o wszelkie dochody ze sprzedaży produktów związanych z zabitymi zwierzętami lub roślinami zniszczonymi przez zwierzęta chronione.

(395) Szkody oblicza się na poziomie poszczególnych beneficjentów.

(396) Utratę dochodu trzeba obliczyć albo na poziomie rocznej produkcji rolnej gospodarstwa albo na poziomie zwierząt gospodarskich lub upraw poprzez odjęcie:

a) iloczynu ilości produktów rolnych wyprodukowanych w roku, w którym wystąpiło zdarzenie powodujące szkodę, i średniej ceny sprzedaży otrzymanej w tym roku od

b) iloczynu średniej rocznej ilości produktów rolnych wyprodukowanych w okresie trzech lat przed wystąpieniem zdarzenia powodującego szkodę, lub średniej z trzech lat opartej na okresie pięciu lat przed wystąpieniem zdarzenia powodującego szkodę, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej, i uzyskanej średniej ceny sprzedaży.

(397) Inwestycje związane ze środkami zapobiegania szkodom powodowanym przez zwierzęta chronione mogą być wspierane na warunkach określonych w sekcji 1.1.1.1 niniejszej części w zakresie pomocy na inwestycje dla gospodarstw rolnych.

Intensywność pomocy

(398) Pomoc nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

(399) Rekompensata z tytułu kosztów pośrednich, o których mowa w pkt (393) lit. b), musi być proporcjonalna do kosztów bezpośrednich, o których mowa w pkt (393) lit. a), i nie może przekraczać 80 % całkowitych kwalifikowalnych kosztów pośrednich.

(400) Pomoc i wszelkie inne otrzymane płatności na wyrównanie szkód, w tym płatności w ramach innych środków krajowych lub unijnych lub też polis ubezpieczeniowych z tytułu szkód objętych pomocą, nie mogą przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

1.2.1.6. Pomoc na opłacenie składek ubezpieczeniowych

(401) Ubezpieczenie to często najbardziej pomocne narzędzie dobrego zarządzania ryzykiem i w sytuacjach kryzysowych. Mając to na uwadze oraz uwzględniając ograniczone możliwości finansowe rolników, Komisja zajmuje przychylne stanowisko wobec pomocy państwa z tytułu składek ubezpieczeniowych w odniesieniu do produkcji podstawowej produktów rolnych.

(402) Komisja uzna pomoc dla rolników na opłacenie składek ubezpieczeniowych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(403) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.

(404) Pomoc nie może stanowić bariery w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego w zakresie usług ubezpieczeniowych. W szczególności pomoc nie może być ograniczona do ubezpieczenia zapewnianego przez jedną tylko firmę ubezpieczeniową lub grupę firm lub do ubezpieczenia uzależnionego od warunku, że umowa ubezpieczenia ma być zawarta z firmą założoną w danym państwie członkowskim.

(405) Systemy reasekuracji będą analizowane indywidualnie.

Koszty kwalifikowalne

(406) Kosztami kwalifikowalnymi są koszty składek ubezpieczeniowych z tytułu ubezpieczenia od szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe lub zdarzenia nadzwyczajne, niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywane z klęską żywiołową, choroby zwierząt, agrofagi roślin i inwazyjny gatunek obcy, wywóz i zniszczenie padłych zwierząt gospodarskich oraz od szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione, o których mowa w sekcjach 1.2.1.1, 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.4 i 1.2.1.5, jak również przez inne niekorzystne zjawiska klimatyczne lub szkody spowodowane przez incydenty środowiskowe.

(407) Płatności z tytułu ubezpieczeń mogą wyrównywać wyłącznie szkody, o których mowa w pkt (406), i nie mogą wiązać się z wymogami dotyczącymi rodzaju ani ilości przyszłej produkcji ani ich określać.

(408) W odniesieniu do pomocy z tytułu opłat składek ubezpieczeniowych z tytułu ubezpieczeń na wypadek strat spowodowanych przez incydenty środowiskowe wystąpienie incydentu środowiskowego wymaga formalnego uznania za taki przez właściwy organ danego państwa członkowskiego.

(409) W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą z wyprzedzeniem ustanowić kryteria, na podstawie których będzie można formalnie uznać wystąpienie wymienionych okoliczności.

(410) Wskaźniki, o których mowa w pkt (337) i (338), mogą zostać zastosowane do obliczenia rocznej produkcji rolnej danego beneficjenta oraz wielkości szkody.

Intensywność pomocy

(411) Intensywność pomocy nie może przekroczyć 70 % kosztów składki ubezpieczeniowej. W przypadku pomocy na wywóz i zniszczenie padłych zwierząt gospodarskich, intensywność pomocy nie może przekroczyć 100 % kosztów składki ubezpieczeniowej w przypadku składek ubezpieczeniowych na wywóz padłych zwierząt gospodarskich oraz 75 % kosztów składki ubezpieczeniowej w przypadku składek ubezpieczeniowych na zniszczenie padłych zwierząt gospodarskich.

(412) Państwa członkowskie mogą ograniczyć kwotę składki ubezpieczeniowej kwalifikującej się do pomocy, stosując odpowiednie pułapy.

1.2.1.7. Pomoc na wkład finansowy na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych

(413) Komisja uzna pomoc na wkład finansowy na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych w celu wypłaty rolnikom rekompensat za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(414) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.

(415) Przedmiotowe fundusze ubezpieczeń wzajemnych:

a) są akredytowane przez właściwy organ państwa członkowskiego zgodnie z prawem krajowym;

b) prowadzą przejrzystą politykę w odniesieniu do wpłat do funduszu i wypłat;

c) posiadają przejrzyste zasady podziału odpowiedzialności za długi.

(416) Państwa członkowskie określają przepisy w zakresie tworzenia funduszy ubezpieczeń wzajemnych i zarządzania nimi, w szczególności odnośnie do przyznawania rekompensat oraz administrowania i monitorowania zgodności ze wspomnianymi przepisami. Państwa członkowskie zapewniają, aby warunki dotyczące funduszy przewidywały kary w przypadku zaniedbań ze strony beneficjenta.

Koszty kwalifikowalne

(417) Kosztami kwalifikowalnymi są koszty wkładu finansowego na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych w celu wypłaty rolnikom rekompensat z tytułu szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe lub zdarzenia nadzwyczajne, niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywane z klęską żywiołową, choroby zwierząt, agrofagi roślin i inwazyjny gatunek obcy, wywóz i zniszczenie padłych zwierząt gospodarskich oraz od szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione, o których mowa w sekcjach 1.2.1.1, 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.4 i 1.2.1.5, jak również przez inne niekorzystne zjawiska klimatyczne lub szkody spowodowane przez incydenty środowiskowe. Wkład finansowy może dotyczyć wyłącznie kwot wypłaconych przez fundusz ubezpieczeń wzajemnych jako finansowej rekompensaty dla przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.

(418) W odniesieniu do pomocy na wkład finansowy na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych w celu wypłaty odszkodowania z tytułu szkód spowodowanych przez incydenty środowiskowe wystąpienie incydentu środowiskowego wymaga formalnego uznania za taki przez właściwy organ danego państwa członkowskiego.

(419) W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą z wyprzedzeniem ustanowić kryteria, na podstawie których będzie można formalnie uznać wspomniane wystąpienie wymienionych okoliczności.

(420) Wskaźniki, o których mowa w pkt (337) i (338), mogą zostać zastosowane do obliczenia rocznej produkcji rolnej danego beneficjenta oraz wielkości szkody.

Intensywność pomocy

(421) Pomoc nie może przekraczać 70 % kosztów kwalifikowalnych.

1.3. **Inne rodzaje pomocy w sektorze rolnym**

1.3.1. *Pomoc na likwidację zdolności produkcyjnych*

(422) Niniejszą sekcję stosuje się do całego sektora rolnego zdefiniowanego w pkt (33) ppkt 9.

1.3.1.1. Likwidacja zdolności produkcyjnych ze względów związanych ze zdrowiem ludzi, zwierząt lub roślin bądź z przyczyn sanitarnych, etycznych lub środowiskowych

(423) Komisja uzna pomoc na likwidację zdolności produkcyjnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(424) Likwidacja zdolności produkcyjnych dokonywana jest ze względów związanych ze zdrowiem ludzi, zwierząt lub roślin bądź z przyczyn sanitarnych, etycznych lub środowiskowych, takich jak zmniejszenie ogólnej gęstości obsady.

(425) Beneficjent musi wnieść minimalny wkład w postaci podjęcia ostatecznej i nieodwołalnej decyzji o przeznaczeniu miejsca produkcji do rozbiórki lub o ostatecznej likwidacji danych zdolności produkcyjnych. Decyzja ta będzie się wiązała z całkowitą likwidacją zdolności produkcyjnych przez dane przedsiębiorstwo lub – w należycie uzasadnionych przypadkach – z częściową likwidacją zdolności produkcyjnych. Beneficjent zobowiązany jest złożyć prawnie wiążące zobowiązanie do ostatecznej i nieodwołalnej likwidacji zdolności produkcyjnych oraz do niepodejmowania takiej samej działalności w innym miejscu. Zobowiązania takie muszą być wiążące również dla przyszłego nabywcy danego gruntu lub obiektu.

(426) Do objęcia pomocą kwalifikują się wyłącznie przedsiębiorstwa, które faktycznie zajmowały się produkcją, oraz zdolności produkcyjne, które pozostawały nieustannie w użyciu przez okres pięciu lat poprzedzających likwidację zdolności produkcyjnych. W sytuacji, gdy zdolność produkcyjna została już ostatecznie zlikwidowana lub jej likwidacja jest nieunikniona, ze strony beneficjenta nie ma minimalnego (wystarczającego) wkładu, zatem nie można przyznać pomocy.

(427) Komisja zastrzega sobie prawo do obwarowania zezwolenia na udzielenie pomocy dodatkowymi warunkami.

(428) Do otrzymania pomocy kwalifikują się wyłącznie przedsiębiorstwa spełniające normy unijne. Przedsiębiorstwa niespełniające norm unijnych, które i tak musiałyby zaprzestać produkcji, są wykluczane.

(429) W celu uniknięcia erozji i innych ujemnych skutków dla środowiska, obszary rolne wycofane z produkcji trzeba z zasady poddać zalesieniu lub przekształcić w obszary naturalne w ciągu dwóch lat w sposób dający wystarczającą gwarancję uniknięcia negatywnego wpływu na środowisko. Aby zapobiec negatywnym skutkom klimatycznym, zalesiania gruntów rolnych przekształconych w tereny podmokłe lub torfowiska nie powinno się przeprowadzać niewłaściwie. Ewentualnie obszary rolne można ponownie wykorzystywać po upływie 20 lat od chwili efektywnej likwidacji zdolności produkcyjnych. Do tego czasu takie obszary rolne muszą być utrzymywane w dobrej kulturze rolnej zgodnej z ochroną środowiska zgodnie z normami GAEC ustanowionymi na podstawie tytułu III rozdział I sekcja 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115 oraz właściwymi przepisami wykonawczymi. Zamknięcie instalacji objętych zakresem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE ([67]) należy przeprowadzać zgodnie z art. 11 i 22 wspomnianej dyrektywy.

(430) Pomoc przyznawana w ramach programu pomocy musi być dostępna dla wszystkich kwalifikujących się przedsiębiorstw.

Koszty kwalifikowalne

(431) Pomoc obejmuje rekompensatę za utratę wartości aktywów obliczoną według ich aktualnej ceny rynkowej.

(432) W przypadku likwidacji zdolności produkcyjnych z przyczyn środowiskowych lub związanych z klimatem istnieje możliwość przyznania, oprócz rekompensaty za utratę wartości aktywów, płatności motywacyjnej, która nie może przekraczać 20 % wartości aktywów.

(433) Można również przyznać rekompensatę za koszty poniesione w związku ze zniszczeniem zdolności produkcyjnych.

(434) Pomoc można również wypłacić w celu wyrównania obowiązkowych kosztów społecznych, poniesionych wskutek wykonania decyzji o likwidacji.

(435) Pomoc na zalesianie i przekształcenie gruntu w obszar naturalny przyznaje się zgodnie z przepisami określonymi w sekcjach 2.1.1 i 2.1.2 i zasadami dotyczącymi inwestycji nieprodukcyjnych określonymi w sekcji 1.1.1.1 niniejszej części.

Intensywność pomocy

([67]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17).

(436) Maksymalna intensywność pomocy jest określana w następujący sposób:

a) do 100 % z tytułu rekompensaty za utratę wartości aktywów, rekompensaty za koszty poniesione w związku ze zniszczeniem zdolności produkcyjnych oraz wyrównania obowiązkowych kosztów społecznych, poniesionych wskutek wykonania decyzji o likwidacji;

b) do 120 % z tytułu rekompensaty za utratę wartości aktywów w przypadku likwidacji z przyczyn środowiskowych.

1.3.1.2. Likwidacja zdolności produkcyjnych z innych powodów

(437) Komisja uzna pomoc na likwidację zdolności produkcyjnych z innych powodów niż powody określone w pkt (424) za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(438) Likwidacji dokonuje się z powodów związanych z restrukturyzacją sektora, dywersyfikacją lub przejściem na wcześniejszą emeryturę.

(439) Muszą zostać spełnione warunki określone w pkt (425)–(429).

(440) Jak określono w pkt (62), nie można przyznawać pomocy, która koliduje z mechanizmami wspólnej organizacji rynków produktów rolnych. Programy pomocy stosowane w sektorach, w których obowiązują limity produkcji lub kwoty, będą oceniane indywidualnie.

(441) Pomoc przyznaje się w ramach programu, o określonych celach i harmonogramie, mającego na celu restrukturyzację sektora, dywersyfikację lub wcześniejsze emerytury.

(442) Aby zapewnić szybkie efekty dla rynku, czas trwania programów pomocy ukierunkowanych na likwidację zdolności produkcyjnych w zestawieniu z potrzebami rynku powinien być ograniczony do maksymalnie sześciu miesięcy na składanie kandydatur oraz do kolejnych dwunastu miesięcy na faktyczną likwidację działalności. Komisja nie uzna programów pomocy o czasie trwania przekraczającym trzy lata, gdyż doświadczenie pokazuje, że mogą one opóźniać wdrożenie koniecznych zmian.

(443) Program pomocy musi być dostępny na tych samych warunkach dla wszystkich podmiotów gospodarczych w danym sektorze. W celu zapewnienia maksymalnych efektów, państwo członkowskie musi stosować przejrzysty system zaproszeń do wyrażenia zainteresowania, podawanych do publicznej wiadomości i zachęcających do udziału wszystkie potencjalnie zainteresowane przedsiębiorstwa. Jednocześnie organizacją programu pomocy należy zarządzać w taki sposób, aby nie nakłaniać zainteresowanych przedsiębiorstw do zawierania antykonkurencyjnych umów ani do stosowania praktyk uzgodnionych oraz aby nie ułatwiać im takich praktyk.

Koszty kwalifikowalne oraz intensywność pomocy

(444) Zastosowanie mają przepisy dotyczące kosztów kwalifikowalnych oraz przepisy dotyczące intensywności pomocy określone w sekcji 1.2.2.1, z wyjątkiem kosztów, o których mowa w pkt (432).

1.3.2. *Pomoc na przeniesienie działalności rolniczej*

(445) Komisja uzna pomoc na przeniesienie działalności rolniczej za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(446) Niniejszą sekcję stosuje się do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.

(447) Przeniesienie działalności rolniczej musi służyć realizacji celu leżącego w interesie publicznym. takiego jak względy środowiskowe lub sanitarne, lub względy związane ze zdrowiem zwierząt, roślin lub ludzi. Interes publiczny, którym uzasadnia się przyznanie pomocy na podstawie niniejszej sekcji, musi zostać określony we właściwych przepisach danego państwa członkowskiego. Beneficjent musi wnieść minimalny wkład w postaci zobowiązania do przywrócenia opuszczonego miejsca do stanu satysfakcjonującego pod względem ochrony środowiska, w tym do rozbiórki i zniszczenia obiektów znajdujących się na opuszczonym miejscu.

(448) Pomoc przewidziana w niniejszej sekcji, która obejmuje inwestycje określone w pkt (449) lit. b) i c), musi być zgodna z ogólnymi warunkami dotyczącymi pomocy na inwestycje określonymi w pkt (143) niniejszych wytycznych.

Intensywność pomocy

(449) Stosuje się następującą poziomy intensywności pomocy:

a) w przypadku gdy przeniesienie działalności rolniczej wiąże się z rozbiórką, przemieszczeniem i ponownym wzniesieniem lub z przejęciem innych istniejących obiektów, oraz z przywróceniem opuszczonego miejsca do stanu satysfakcjonującego pod względem ochrony środowiska, maksymalna intensywność pomocy może sięgnąć 100 % rzeczywistych poniesionych kosztów;

b) w przypadku gdy w wyniku przeniesienia następuje modernizacja takich obiektów lub wzrost zdolności produkcyjnych, w odniesieniu do kosztów związanych z modernizacją obiektów lub zwiększeniem zdolności produkcyjnych zastosowanie mają poziomy intensywności pomocy na inwestycje, o których mowa w pkt (159), (160), (161) i (162). Do celów niniejszego punktu zwykłego zastąpienia istniejącego budynku czy instalacji nowym odtworzonym budynkiem lub instalacją bez gruntownej zmiany produkcji czy stosowanej technologii nie uznaje się za związane z modernizacją;

c) jeśli przeniesienie dotyczy działalności w pobliżu osad wiejskich, ma na celu poprawę jakości życia lub zwiększenie efektywności środowiskowej osady i dotyczy małej infrastruktury, intensywność pomocy może wynieść do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

1.3.3. *Pomoc dla sektora produkcji zwierzęcej*

(450) Komisja zajmuje przychylne stanowisko wobec pomocy, która przyczynia się do zachowania i poprawy jakości genetycznej unijnych zwierząt gospodarskich. W związku z tym uzna pomoc w sektorze produkcji zwierzęcej za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(451) Niniejszą sekcję stosuje się do MŚP zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych. Komisja nie zatwierdzi pomocy państwa dla dużych przedsiębiorstw, na pokrycie kosztów objętych zakresem niniejszej sekcji.

(452) Pomoc musi być zapewniana w formie usługi dotowanej i nie obejmuje bezpośrednich płatności na rzecz beneficjentów.

Koszty kwalifikowalne

(453) Pomoc obejmuje koszty zakładania i prowadzenia ksiąg hodowlanych oraz badań przeprowadzonych przez osoby trzecie lub w ich imieniu, w celu określenia jakości genetycznej lub wydajności zwierząt gospodarskich, z wyjątkiem kontroli podejmowanych przez właściciela zwierząt gospodarskich i rutynowych kontroli jakości mleka.

(454) Koszty kwalifikowalne obejmują:

a) następujące koszty administracyjne związane ze sporządzeniem i prowadzeniem ksiąg hodowlanych, o których mowa w pkt (453):

(i) koszty gromadzenia danych dotyczących zwierząt i zarządzania nimi np. pochodzenie zwierzęcia, data urodzenia, data inseminacji, data i przyczyny zgonu, oraz ocen ekspertów, aktualizacji i przetwarzania danych niezbędnych do zakładania i prowadzenia ksiąg hodowlanych;

(ii) koszty zadań administracyjnych związanych z wpisem odpowiednich danych dotyczących zwierząt do ksiąg hodowlanych;

(iii) koszty aktualizacji oprogramowania do zarządzania danymi wpisywanymi do ksiąg hodowlanych;

(iv) koszty publikowania informacji dotyczących ksiąg hodowlanych i danych z ksiąg hodowlanych w internecie;

(v) inne powiązane koszty administracyjne;

b) następujące koszty badań przeprowadzanych w celu określenia jakości genetycznej lub wydajności zwierząt gospodarskich, o których mowa w pkt (453):

(i) koszty badań lub kontroli;

(ii) powiązane koszty gromadzenia i oceny danych pochodzących z takich badań i kontroli w odniesieniu do poprawy zdrowia zwierząt i poziomu ochrony środowiska;

(iii) powiązane koszty gromadzenia i oceny danych pochodzących z takich badań i kontroli mających na celu ocenę jakości genetycznej zwierząt na potrzeby wdrażania zaawansowanych metod hodowlanych i na utrzymanie różnorodności genetycznej;

(iv) koszty administracyjne dotyczące kosztów określonych powyżej w pkt (i)–(iii).

Intensywność pomocy

(455) Pomoc może obejmować do 100 % finansowania kosztów administracyjnych związanych ze sporządzeniem i utrzymaniem ksiąg hodowlanych, o których mowa w pkt (454) lit. a).

(456) Pomoc może obejmować do 70 % kosztów badań przeprowadzonych przez osoby trzecie lub w ich imieniu, w celu określenia jakości genetycznej lub wydajności zwierząt gospodarskich, o których mowa w pkt (454) lit. b).

1.3.4. *Pomoc na działania promocyjne dotyczące produktów rolnych*

(457) Komisja uzna pomoc na działania promocyjne dotyczące produktów rolnych i artykułów spożywczych wytworzonych w oparciu o produkty rolne, wymienionych w załączniku I do rozporządzenia (UE) 1144/2014, za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(458) Niniejszą sekcję stosuje się do całego sektora rolnego zdefiniowanego w pkt (33) ppkt 9. Beneficjentami pomocy na organizację konkursów, targów i wystaw, o których mowa w pkt (468)lit. a), są tylko MŚP.

(459) Działanie promocyjne ma na celu albo informowanie społeczeństwa o cechach produktów rolnych np. poprzez organizowanie konkursów, uczestnictwo w targach i działania w zakresie komunikacji, poprzez rozpowszechnianie wiedzy naukowej lub publikacje zawierające udokumentowane informacje albo zachęcenie podmiotów gospodarczych lub konsumentów do nabywania danego produktu rolnego poprzez kampanie promocyjne. Działanie promocyjne może być realizowane na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich.

(460) Środki promocyjne mogą:

(a) odnosić się konkretnie do produktów objętych systemami jakości, o których mowa w pkt (274) lub

b) mieć ogólny charakter i przynosić korzyści wszystkim producentom danego rodzaju produktów.

(461) Środki promocyjne muszą być zgodne z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 ([68]), a także, w stosownych przypadkach, ze szczególnymi przepisami dotyczącymi etykietowania.

(462) Przy zgłaszaniu pomocy indywidualnej lub programu pomocy na działania promocyjne państwa członkowskie zobowiązane są do przesłania Komisji reprezentatywnych próbek materiałów promocyjnych. Jeśli w momencie zgłoszenia materiały te nie są dostępne, państwa członkowskie muszą się zobowiązać się do dostarczenia ich na późniejszym etapie, a w każdym przypadku przed rozpoczęciem działań promocyjnych.

(463) Środki promocyjne przekraczające próg powodujący obowiązek zgłoszenia, o którym mowa w pkt (35) lit. b), należy zgłaszać indywidualnie.

(464) Realizacji środków promocyjnych mogą podejmować się grupy producentów lub inne organizacje, bez względu na ich wielkość. Jeżeli środki promocyjne realizowane są przez grupy producentów lub inne organizacje, dostęp do nich nie może być uzależniony od członkostwa w tych grupach lub organizacjach, a wszelki wkład w postaci opłat administracyjnych na rzecz danej grupy lub organizacji musi być ograniczony do kosztu realizacji środków promocyjnych.

(465) Pomoc musi być przyznawana w jednej z następujących form:

a) w formie usług dotowanych;

b) w formie zwrotu rzeczywistych kosztów poniesionych przez beneficjenta;

c) w przypadku pomocy na symboliczne nagrody – również w gotówce.

(466) Na zasadzie odstępstwa od pkt (465) pomoc na rzecz kampanii promocyjnych musi być przyznawana wyłącznie w formie usług dotowanych.

(467) Pomoc na symboliczne nagrody, o której mowa w pkt (468) lit. a) pkt (v), może być wypłacana podmiotowi realizującemu środki promocyjne wyłącznie w przypadku, gdy nagroda została faktycznie przyznana, i po przedstawieniu dowodu jej przyznania.

Koszty kwalifikowalne

(468) Koszty, które kwalifikują się do objęcia pomocą na promowanie produktów rolnych, to:

a) koszty związane z organizacją konkursów, targów i wystaw oraz uczestnictwem w nich, pod warunkiem że pomoc jest dostępna dla wszystkich kwalifikujących się podmiotów na danym obszarze, na podstawie obiektywnie określonych warunków:

   (i) opłaty z tytułu uczestnictwa;

   (ii) koszty podróży i koszty transportu produktów związanych z uczestnictwem w konkursach, targach i wystawach;

   (iii) koszty publikacji i stron internetowych zapowiadających imprezę;

   (iv) wynajem pomieszczeń i stanowisk wystawowych oraz koszt montażu i demontażu tych stanowisk;

   (v) koszty symbolicznych nagród do wartości 3 000 EUR na nagrodę i na zwycięzcę konkursu;

b) koszty publikacji na papierze i w mediach elektronicznych, stron internetowych i spotów reklamowych w mediach elektronicznych, radiu i telewizji mających przedstawiać oparte na faktach informacje dotyczące producentów z danego regionu lub producentów danego produktu, pod warunkiem że informacje te są neutralne oraz, że wszyscy zainteresowani producenci mają takie same możliwości zaprezentowania się w danej publikacji;

([68]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 18).

c) koszty rozpowszechniania wiedzy naukowej i udokumentowanych informacji dotyczących:

(i) systemów jakości, o których mowa w pkt (274), otwartych dla produktów rolnych z innych państw członkowskich i państw trzecich;

(ii) generycznych produktów rolnych oraz ich wartości odżywczych i zalecanych sposobów wykorzystywania tych produktów;

d) koszty kampanii promocyjnych ukierunkowanych na konsumentów, organizowanych w mediach lub w punktach sprzedaży detalicznej, a także kosztów materiałów promocyjnych rozprowadzanych bezpośrednio wśród konsumentów.

Odniesienie do konkretnego przedsiębiorstwa, znaku towarowego lub miejsca pochodzenia

(469) Działania promocyjne, o których mowa w pkt (468) lit. c), i kampanie promocyjne, o których mowa w pkt (468) lit. d), a w szczególności działania promocyjne o charakterze ogólnym i przynoszące korzyści wszystkim producentom danego typu produktów, o których mowa w pkt (468) lit. b), nie mogą zawierać odniesień do żadnego konkretnego przedsiębiorstwa, znaku towarowego ani miejsca pochodzenia. Kampanie promocyjne, o których mowa w pkt (468) lit. (d), nie mogą być poświęcone produktom konkretnego przedsiębiorstwa ani większej liczby przedsiębiorstw. Komisja nie uzna za zgodną pomocy państwa na promocję w przypadkach, gdy zagraża ona sprzedaży produktów z innych państw członkowskich lub ostro krytykuje te produkty.

(470) Ograniczenie dotyczące odniesienia do miejsca pochodzenia określone w pkt (469) zdanie pierwsze nie ma jednak zastosowania do:

(a) działań promocyjnych i kampanii promocyjnych, o których mowa odpowiednio w pkt (468) lit. c) i d), które odnoszą się w szczególności do produktów objętych systemami jakości, o których mowa w pkt (274), pod warunkiem spełnienia następujących warunków:

i) jeśli działanie promocyjne lub kampania promocyjna odnoszą się konkretnie do oznaczeń zatwierdzonych przez Unię, o których mowa w tytule II rozporządzenia (UE) nr 1151/2012, mogą one zawierać informacje na temat pochodzenia produktów, pod warunkiem że informacje te odpowiadają dokładnie informacjom zarejestrowanym przez Unię;

ii) w przypadku gdy działanie promocyjne lub kampania promocyjna dotyczą produktów objętych systemami jakości innymi niż systemy oznaczeń zatwierdzone przez Unię, o których mowa w tytule II rozporządzenia (UE) nr 1151/2012, można podać pochodzenie produktów, o ile takie odniesienia są drugorzędne w komunikacie. W celu określenia, czy informacja na temat pochodzenia ma charakter drugorzędny, Komisja weźmie pod uwagę całkowitą ilość tekstu, wielkość symbolu, w tym ilustracje i ogólny wygląd etykiety w odniesieniu do pochodzenia w porównaniu z tekstem lub symbolem stanowiącym kluczową część oferty tzn. częścią komunikatu, która nie koncentruje się konkretnie na pochodzeniu produktu. Odniesienie do miejsca pochodzenia nie może być dyskryminujące, nie może zachęcać do konsumpcji produktu tylko ze względu na jego pochodzenie, musi być zgodne z zasadami ogólnymi prawa Unii i nie może prowadzić do ograniczenia swobodnego przepływu produktów rolnych z naruszeniem art. 34 Traktatu;

(b) działań promocyjnych i kampanii promocyjnych na rynkach lokalnych lub dotyczących produktów na rynkach lokalnych, mających na celu zachowanie społeczności rolniczej, o ile spełnione są następujące warunki:

i) wskazanie pochodzenia produktu jest drugorzędne w głównym komunikacie;

(ii) działanie promocyjne lub kampania promocyjna są proporcjonalne do założonego celu. W tym względzie Komisja bierze pod uwagę, czy środek przyczynia się do realizacji celów WPR określonych w art. 39 Traktatu oraz kryteria związane z metodami produkcji i sezonowym charakterem produktu, aby zapewnić, by korzyści płynące z krótkiego łańcucha dostaw produktu nie zostały zniwelowane negatywnymi skutkami zastosowanych metod produkcji ([69]).

Intensywność pomocy

([69]) Takimi jak emisje związane z ogrzewaniem szklarni.

(471) Intensywność pomocy w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w pkt (468) lit. a), b) i c), nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

(472) Intensywność pomocy w odniesieniu do kampanii promocyjnych dotyczących konkretnie produktów objętych systemami jakości, o których mowa w pkt (468) lit. d) w związku z pkt (460) lit. a), nie może przekraczać 50 % kosztów kwalifikowalnych kampanii lub 80 % w przypadku promocji w państwach trzecich. Jeżeli udział sektora pokrywa co najmniej 50 % kosztów, niezależnie od formy udziału, na przykład w formie specjalnych podatków, intensywność pomocy może wynieść do 100 %.

(473) Intensywność pomocy na rzecz ogólnych kampanii promocyjnych, o których mowa w pkt (468) lit. d) w związku z pkt (460) lit. b), nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

1.3.5. *Pomoc dla regionów najbardziej oddalonych i mniejszych wysp Morza Egejskiego*

(474) Komisja uzna pomoc dla regionów najbardziej oddalonych i mniejszych wysp Morza Egejskiego za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(475) Niniejszą sekcję stosuje się do całego sektora rolnego zdefiniowanego w pkt (33) ppkt 9.

(476) W odniesieniu do regionów najbardziej oddalonych, na podstawie art. 23 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 228/2013, art. 107, 108 i 109 Traktatu nie mają zastosowania do następujących rodzajów pomocy udzielanej przez państwa członkowskie zgodnie z tym rozporządzeniem:

a) środki na rzecz lokalnej produkcji rolnej zgodnie z rozdziałem IV tego rozporządzenia;

b) pomoc udzielana przez Francję na rzecz sektora cukru zgodnie z art. 23 ust. 3 tego rozporządzenia;

c) pomoc na programy ochrony roślin na podstawie art. 24 tego rozporządzenia;

d) pomoc udzielana przez Hiszpanię na rzecz produkcji tytoniu na Wyspach Kanaryjskich zgodnie z art. 28 tego rozporządzenia.

(477) Z wyjątkiem wymienionych przypadków przepisy dotyczące pomocy państwa mają zastosowanie do środków w odniesieniu do regionów najbardziej oddalonych bez uszczerbku dla art. 23 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 228/2013.

(478) W odniesieniu do mniejszych wysp Morza Egejskiego, na podstawie art. 17 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 229/2013, art. 107, 108 i 109 Traktatu nie mają zastosowania do płatności dokonywanych na podstawie rozdziałów III i IV tego rozporządzenia przez Grecję zgodnie z tym rozporządzeniem.

(479) Z wyjątkiem wymienionych przypadków przepisy dotyczące pomocy państwa mają zastosowanie do środków w odniesieniu do mniejszych wysp Morza Egejskiego bez uszczerbku dla art. 17 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 229/2013.

Koszty kwalifikowalne

(480) Dodatkowe koszty transportu produktów rolnych, które zostały wyprodukowane w regionach najbardziej oddalonych i na mniejszych wyspach Morza Egejskiego, kwalifikują się do rekompensaty pod następującymi warunkami:

a) beneficjenci muszą prowadzić działalność produkcyjną w regionach najbardziej oddalonych i na mniejszych wyspach Morza Egejskiego;

b) pomoc z góry obiektywnie obliczono na podstawie ustalonej kwoty lub wskaźnika na tonokilometr lub innej odpowiedniej jednostki;

c) dodatkowe koszty transportu obliczane są na podstawie podróży produktów wewnątrz granic krajowych na obszarze danego państwa członkowskiego przy wykorzystaniu środków transportu, które generują najniższe koszty dla beneficjenta, z uwzględnieniem kosztów zewnętrznych dla środowiska;

d) dla regionów najbardziej oddalonych kwalifikujące się dodatkowe koszty transportu mogą obejmować koszty transportu produktów rolnych z miejsca ich produkcji do miejsc w najbardziej oddalonych obszarach, w których są one dalej przetwarzane.

(481) Plany przyznania pomocy państwa na inne koszty niż dodatkowe koszty transportu, przeznaczonej na zaspokojenie potrzeb regionów najbardziej oddalonych oraz mniejszych wysp Morza Egejskiego Komisja będzie rozpatrywać indywidualnie, zgodnie z warunkami określonymi w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz szczególnymi przepisami mającymi zastosowanie do tych regionów, w stosownych przypadkach uwzględniając również zgodność danych środków z planami strategicznymi WPR dotyczącymi odnośnych regionów, oraz ich wpływ na konkurencję zarówno w tych regionach, jak i w pozostałych częściach Unii.

1.3.6. *Pomoc na scalanie gruntów rolnych*

(482) Komisja uzna pomoc na scalanie gruntów rolnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

Koszty kwalifikowalne

(483) Koszty kwalifikowalne muszą ograniczać się do kosztów prawnych, administracyjnych i kosztów badań związanych ze scalaniem gruntów.

Intensywność pomocy

(484) Intensywność pomocy nie może przekraczać 100 % faktycznie poniesionych kosztów.

1.3.7. *Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze rolnym*

(485) Komisja uzna pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze rolnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(486) Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze rolnym, która nie spełnia warunków określonych w niniejszej sekcji, jest oceniana zgodnie z zasadami ramowymi dotyczącymi pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną.

(487) Niniejszą sekcję stosuje się do całego sektora rolnego zdefiniowanego w pkt (33) ppkt 9.

(488) Wspierany projekt leży w interesie wszystkich przedsiębiorstw działających w danym sektorze lub podsektorze rolnym.

(489) Przed terminem rozpoczęcia realizacji wspieranego projektu w internecie publikowane są następujące informacje:

a) termin rozpoczęcia realizacji wspieranego projektu;

b) cele wspieranego projektu;

c) przybliżona data opublikowania oczekiwanych rezultatów wspieranego projektu;

d) miejsce opublikowania w internecie oczekiwanych rezultatów wspieranego projektu;

e) zaznaczenie, że rezultaty są dostępne nieodpłatnie dla wszystkich przedsiębiorstw działających w danym sektorze lub podsektorze rolnym.

(490) Wyniki projektu objętego pomocą są dostępne w internecie począwszy od daty zakończenia takiego projektu lub od daty podania wszelkich informacji dotyczących takich wyników członkom jakiejkolwiek organizacji, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej. Wyniki są dostępne w internecie przez okres co najmniej pięciu lat od daty zakończenia projektu objętego pomocą.

(491) Pomoc udzielana jest bezpośrednio organizacji prowadzącej badania i upowszechniającej wiedzę. Środek nie może obejmować świadczenia pomocy na rzecz przedsiębiorstw działających w sektorze rolnym w oparciu o ceny produktów rolnych.

Koszty kwalifikowalne

(492) Koszty kwalifikowalne obejmują:

a) koszty personelu związane z personelem badawczym, technicznym i innym personelem pomocniczym w zakresie, w jakim pracuje on przy danym projekcie;

b) koszty aparatury i sprzętu w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeśli aparatura i sprzęt nie są wykorzystywane na potrzeby projektu przez cały okres ich użytkowania, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości;

c) koszty budynków i gruntów w zakresie i przez okres, w jakich są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeżeli chodzi o budynki, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości. W odniesieniu do gruntów kosztami kwalifikowalnymi są koszty przekazania na zasadach handlowych lub faktycznie poniesione koszty kapitałowe;

d) koszty badań wykonywanych na podstawie umowy, wiedzy i patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji udzielonej przez źródła zewnętrzne w warunkach pełnej konkurencji oraz koszty doradztwa i równorzędnych usług wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby projektu;

e) dodatkowe koszty ogólne i inne koszty operacyjne, w tym koszty materiałów, dostaw i podobnych produktów, poniesione bezpośrednio w wyniku realizacji projektu.

Intensywność pomocy

(493) Intensywność pomocy nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

ROZDZIAŁ 2.

Pomoc dla sektora leśnego

(494) Sektor leśny nie wchodzi w zakres stosowania art. 42 Traktatu oraz jego załącznika I. Art. 107, 108 i 109 Traktatu mają zastosowanie do pomocy przyznawanej przez państwa członkowskie dla sektora leśnego. Mimo że produkcja korka naturalnego surowego, odpadów korka, korka kruszonego, granulowanego lub mielonego (CN 4501) oraz produkcja kasztana jadalnego (*Castanea spp.*, kod CN 0802 41 00) objęte są załącznikiem I do Traktatu, pomoc na działalność w zakresie leśnictwa odnosząca się do tych drzew może wchodzić w zakres niniejszego rozdziału.

(495) Jak wynika z art. 5 lit. b) i art. 6 ust. 1 lit. d)–f) oraz h) rozporządzenia (UE) 2021/2115 pomoc na rzecz zrównoważonego i przyjaznego dla klimatu użytkowania gruntów może obejmować rozwój obszarów leśnych i zrównoważone zarządzanie lasami. Niniejszy rozdział ma na celu zapewnienie spójności między rozporządzeniem (UE) 2021/2115 i powiązanymi z nim aktami wykonawczymi i delegowanymi a ogólnymi zasadami pomocy państwa dotyczącymi pomocy dla sektora leśnego. Zasady te wpływają na koszty kwalifikowalne i intensywność pomocy na podstawie niniejszego rozdziału.

(496) Przepisy zawarte w niniejszym rozdziale nie naruszają możliwości przyznania pomocy państwa dla sektora leśnego zgodnie z przepisami Unii wspólnymi dla wszystkich sektorów bądź obowiązującymi w sektorach handlu i przemysłu, jak określono w pkt (32). Pomoc na inwestycje w zakresie efektywności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych nie wchodzi w zakres niniejszego rozdziału, gdyż pomoc taka musi być zgodna z Wytycznymi w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r., chyba że jest ona zwolniona z obowiązku zgłoszenia. Niniejsze wytyczne nie mają zastosowania do przemysłu związanego z leśnictwem.

(497) Zakres stosowania niniejszego rozdziału obejmuje pomoc dla sektora leśnego w sposób określony w pkt (21) lit. (b).

(498) Zgodnie z niniejszym rozdziałem Komisja uzna pomoc państwa dla sektora leśnego finansowaną wyłącznie ze środków krajowych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz szczególne wymagania określone w sekcjach 2.1–2.9.

(499) Jeżeli jednak pomoc dla sektora leśnego jest współfinansowana w ramach EFRROW, Komisja uzna taką pomoc państwa za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, pod warunkiem że spełnia ona następujące warunki:

a) pomoc jest uwzględniona w planie strategicznym WPR sporządzonym zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/2115 jako pomoc współfinansowana ze środków EFRROW albo jako dodatkowe finansowanie krajowe takiej pomocy;

b) pomoc nie jest przyznana na potrzeby kapitału obrotowego, z wyjątkiem przypadków, gdy pomoc udzielana jest w formie instrumentów finansowych;

c) pomoc nie jest przyznana jako pomoc z tytułu prowadzenia działalności, chyba że w odpowiednich przepisach Unii wyraźnie przewidziano wyjątki;

d) pomoc nie jest przyznana przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji zgodnie z definicją w pkt (33) ppkt 63;

e) pomoc nie jest przyznana przedsiębiorstwu, na którym ciąży niezrealizowany nakaz zwrotu pomocy wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji uznającej pomoc za niezgodną z prawem i rynkiem wewnętrznym;

f) pomoc spełnia warunki określone w pkt (496).

2.1. **Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę rentowności lasów**

(500) Komisja uzna pomoc na inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę rentowności lasów za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(501) Niniejsza sekcja dotyczy pomocy na: zalesianie i tworzenie terenów zalesionych; tworzenie, odtwarzanie lub odnowę systemów rolno-leśnych; zapobieganie zniszczeniom lasów wskutek pożarów lasów, klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych, katastrof, zdarzeń związanych ze zmianą klimatu, działania agrofagów i ognisk choroby oraz odtwarzanie lasów, inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych oraz ich wartość dla środowiska tudzież ich potencjał w zakresie łagodzenia zmiany klimatu oraz inwestycje w technologie w dziedzinie leśnictwa oraz w przetwarzanie, transport i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych.

(502) Następujące koszty nie są kwalifikowalne:

a) kapitał obrotowy;

b) zakup uprawnień do płatności;

c) zakup gruntów za kwotę przekraczającą 10 % całkowitych wydatków kwalifikowalnych dla danej operacji, z wyjątkiem zakupu gruntów w celu ochrony środowiska i zachowania gleb zasobnych w węgiel, który to zakup może kwalifikować się do stawki wyższej niż 10 %;

d) odsetki od zadłużenia, z wyjątkiem dotacji udzielonych w formie dotacji na spłatę odsetek lub dotacji na opłaty gwarancyjne.

2.1.1. *Pomoc na zalesianie i tworzenie terenu zalesionego*

(503) Komisja uzna pomoc na zalesianie i tworzenie terenu zalesionego za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(504) Następujące minimalne wymagania w zakresie ochrony środowiska naturalnego mają zastosowanie w kontekście zalesiania i tworzenia terenu zalesionego:

a) przy wyborze sadzonych gatunków, obszarów i stosowanych metod unika się niewłaściwego zalesiania wrażliwych siedlisk, takich jak torfowiska i tereny podmokłe, oraz negatywnego wpływu na obszary o wysokiej wartości ekologicznej, w tym obszary cenne przyrodniczo na obszarach wiejskich. Na obszarach wyznaczonych w ramach sieci Natura 2000 zgodnie z dyrektywą 92/43/EWG i dyrektywą 2009/147/WE zezwala się wyłącznie na zalesianie zgodne z celami w zakresie zarządzania danymi obszarami oraz uzgodnione z organami państw członkowskich odpowiedzialnymi za wdrażanie programu Natura 2000;

b) przy wyborze gatunków, odmian, ekotypów i pochodzenia drzew uwzględnia się potrzebę zapewnienia odporności na zmianę klimatu i klęski żywiołowe, jak również pedologiczny i hydrologiczny stan danego obszaru oraz potencjalny inwazyjny charakter danych gatunków w warunkach lokalnych, określony przez państwa członkowskie. Beneficjent jest zobowiązany do ochrony lasu i opieki nad nim co najmniej w okresie, w którym wypłacana jest premia z tytułu utraconych dochodów z działalności rolniczej oraz premia na utrzymanie. Obejmuje to, w stosownych przypadkach, pielęgnowanie, przerzedzanie lub wypas w celu dalszego rozwoju lasu oraz regulowanie konkurencji ze strony roślinności zielnej i zapobieganie powstawaniu podszycia niosącego zagrożenie pożarowe. W przypadku gatunków szybko rosnących państwa członkowskie określają minimalne i maksymalne odstępy czasowe przed ścinką drzew. Minimalny okres wynosi nie mniej niż 8 lat, a maksymalny okres nie przekracza 20 lat;

c) w przypadkach, gdy ze względu na trudne warunki glebowe, środowiskowe lub klimatyczne, w tym degradację środowiska, nie można oczekiwać, że sadzenie wieloletnich gatunków drzewiastych doprowadzi do utworzenia pokrywy leśnej zgodnie z definicją zawartą w obowiązującym ustawodawstwie krajowym, dane państwo członkowskie może zezwolić beneficjentowi na utworzenie innej zadrzewionej powierzchni, takiej jak krzewy lub krzaki dostosowane do warunków lokalnych. Beneficjent zapewnia ten sam poziom opieki i ochrony, jaki ma zastosowanie do lasów;

d) w przypadku operacji w zakresie zalesiania, prowadzących do utworzenia lasów o wielkości powyżej określonego progu wyznaczonego przez państwa członkowskie, działania te powinny składać się z:

(i) sadzenie gatunków dostosowanych pod względem ekologicznym lub gatunków odpornych na zmianę klimatu na danym obszarze biogeograficznym, co do których nie stwierdzono w ramach oceny skutków, aby miały zagrażać różnorodności biologicznej oraz usługom ekosystemowym czy też mieć negatywny wpływ na zdrowie ludzi;

(ii) przynajmniej 10 % drzew liściastych na obszar albo przynajmniej trzy gatunki lub odmiany drzew, z których najrzadsze pokrywają przynajmniej 10 % obszaru.

(505) Zgłoszenie przekazywane Komisji powinno zawierać należyty opis wykazujący zgodność z warunkami określonymi w pkt (504) oraz uzasadnienie wszelkich zastosowanych odstępstw.

Koszty kwalifikowalne

(506) Pomoc obejmuje koszty zalesiania i tworzenia terenu zalesionego na gruntach rolniczych i nierolniczych. Ponadto pomoc w formie rocznej premii na hektar można przyznać w celu pokrycia utraconych dochodów z rolnictwa i kosztów utrzymania, w tym wczesnego i późnego oczyszczania, na maksymalny okres ustalony przez państwo członkowskie. Wsparcie na pokrycie kosztów sprzętu do zalesiania i tworzenia terenu zalesionego może być udzielane wyłącznie w ramach sekcji 2.1.5. Koszty zalesiania mogą obejmować zastąpienie obumarcia w pierwszym roku. Koszty zalesiania mogą obejmować zastąpienie nieznacznej skali obumarcia w pierwszych latach po sadzeniu. Wsparcie na pokrycie kosztów zastąpienia obumarcia na dużą skalę może być udzielane wyłącznie w ramach sekcji 2.1.3.

(507) Nie można przyznać pomocy na sadzenie drzew w zagajnikach o krótkiej rotacji, choinek świątecznych ani szybko rosnących drzew z przeznaczeniem na produkcję energii, ani na inwestycje w zalesianie, które nie są spójne z celami w zakresie klimatu i środowiska ani z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej, określonymi w ogólnoeuropejskich wytycznych dotyczących zalesiania i ponownego zalesiania ([70]). Sadzone gatunki muszą być dostosowane do warunków środowiskowych i klimatycznych danego obszaru i spełniać minimalne wymagania w zakresie ochrony środowiska, o których mowa w pkt (504).

Intensywność pomocy

(508) Pomoc nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.1.2. *Pomoc na zakładanie, odtwarzanie lub odnowę systemów rolno-leśnych*

(509) Komisja uzna pomoc na zakładanie, odtwarzanie lub odnowę systemów rolno-leśnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(510) Pomoc może zostać przyznana na zakładanie systemów rolno-leśnych zgodnie z definicją w pkt (33)(10).

Koszty kwalifikowalne

(511) Pomoc obejmuje koszty zakładania, odtwarzania lub odnowy systemów rolno-leśnych, a na pokrycie kosztów utrzymania może zostać przyznana roczna premia na hektar, na maksymalny okres ustalony przez państwo członkowskie.

(512) Państwa członkowskie określają strukturę i skład systemu rolno-leśnego, uwzględniając lokalne warunki glebowe, klimatyczne i środowiskowe, gatunki leśne i potrzebę zagwarantowania zrównoważonego rolniczego wykorzystania gruntów.

Intensywność pomocy

(513) Pomoc nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.1.3. *Pomoc na zapobieganie zniszczeniom lasów i odtwarzanie zniszczonych lasów*

(514) Komisja uzna pomoc na zapobieganie zniszczeniom lasów wskutek pożarów lasów, klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęską żywiołową, innych niekorzystnych zjawisk klimatycznych, działania agrofagów roślin, zarażenia inwazyjnym gatunkiem obcym, katastrof, zjawisk związanych ze zmianą klimatu oraz na wyrównanie związanych z nimi szkód i inwestycje w utrzymanie zdrowia lasów za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 2 lit. b) lub, w zależności od przypadku, art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

Koszty kwalifikowalne

(515) Pomoc może obejmować koszty inwestycji w środki zapobiegania i wyrównania, takie jak:

a) utworzenie infrastruktury ochronnej; w przypadku pasów przeciwpożarowych pomoc może obejmować również pomoc na pokrycie kosztów utrzymania; nie udziela się pomocy na działalność związaną z rolnictwem na obszarach objętych zobowiązaniami rolno-środowiskowymi, o których mowa w części II sekcja 1.1.4.; ;

b) lokalne działania na małą skalę podejmowane w celu zapobiegania pożarom lub innym zagrożeniom naturalnym, w tym koszty wykorzystywania wypasanych zwierząt, uwzględniając szopy, pojenie, ogrodzenia i transport zwierząt;

([70]) Przyjętych podczas konferencji ministerialnej na temat ochrony lasów w Europie w dniach 12-13 listopada 2008 r. (https://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/08/Pan-EuropeanAfforestationReforestationGuidelines.pdf).

c) instalowanie i modernizacja urządzeń do monitorowania pożarów lasów, występowania agrofagów, inwazyjnych gatunków obcych i chorób oraz urządzeń łączności;

d) przywracanie potencjału leśnego zniszczonego wskutek pożarów, klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęską żywiołową, innych niekorzystnych zjawisk klimatycznych, inwazji agrofagów roślin, inwazyjnych gatunków obcych, katastrof i zjawisk związanych ze zmianą klimatu. W odniesieniu do szkód spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi porównywalnymi z klęską żywiołową, agrofagami roślin lub zarażeniem inwazyjnym gatunkiem obcym, jeśli szkody te można powiązać ze zmianą klimatu, beneficjenci powinni uwzględnić w procesie naprawiania szkód środki na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu w celu zminimalizowania szkód i strat spowodowanych podobnymi zdarzeniami w przyszłości;

e) koszty inwestycji związanych z utrzymaniem zdrowia lasów.

(516) W przypadku przywracania potencjału leśnego, o którym mowa w pkt (515) lit. (d), pomoc uzależniona jest od formalnego uznania przez właściwy organ państwa członkowskiego, że wystąpiło co najmniej jedno ze zjawisk, o których mowa w tym punkcie oraz, w odpowiednich przypadkach, przedstawienia przez beneficjentów dowodu na istnienie odpowiednich narzędzi zarządzania ryzykiem na potrzeby ewentualnego wystąpienia w przyszłości zdarzenia powodującego szkodę. Takie odpowiednie narzędzia zarządzania ryzykiem mogą obejmować objęcie ubezpieczeniem lub funduszem ubezpieczeń wzajemnych lub odpowiednie środki zapobiegawcze na wypadek zdarzenia powodującego szkodę.

(517) W przypadku pomocy na zapobieganie zniszczeniom lasów przez agrofagi roślin lub zarażenie inwazyjnym gatunkiem obcym, ryzyko wystąpienia agrofagów roślin lub zarażenia inwazyjnym gatunkiem obcym musi zostać poparte dowodami naukowymi i uznane przez publiczną jednostkę naukową. W stosownych przypadkach zgłoszenie musi zawierać wykaz organizmów szkodliwych, które mogą stać się agrofagami roślin.

(518) Kwalifikujące się operacje muszą być spójne z planem ochrony lasów ustanowionym przez państwo członkowskie, jeśli chodzi o zniszczenie wskutek pożaru lasu lub czynników biotycznych.

(519) Do objęcia pomocą związaną z zapobieganiem pożarom lasów kwalifikują się wyłącznie obszary leśne sklasyfikowane zgodnie z planami ochrony lasów ustanowionymi przez dane państwo członkowskie.

(520) Nie przyznaje się pomocy z tytułu utraty dochodów wskutek pożarów, klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęską żywiołową, innych niekorzystnych zjawisk klimatycznych, inwazji agrofagów roślin, zarażenia inwazyjnym gatunkiem obcym, katastrof i zjawisk związanych ze zmianą klimatu.

Intensywność pomocy

(521) Pomoc może być przyznana do 100 % kwalifikujących się kosztów.

(522) Pomoc przyznana na koszty kwalifikowalne, o których mowa w pkt (515) lit. (d), oraz wszelkie inne płatności otrzymane przez beneficjenta, w tym płatności w ramach innych środków krajowych lub unijnych lub też polis ubezpieczeniowych w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, ogranicza się do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.1.4. *Pomoc na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiskowa*

(523) Komisja uzna pomoc na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

Koszty kwalifikowalne

(524) Pomoc można przyznać na inwestycje, które mają na celu realizację zobowiązań związanych ze środowiskiem, zapewnianiem usług ekosystemowych lub zwiększaniem użyteczności publicznej lasu i gruntów zalesionych na danym obszarze lub zwiększaniem potencjału ekosystemów w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, nie wykluczając korzyści gospodarczych w perspektywie długoterminowej.

Intensywność pomocy

(525) Pomoc nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.1.5. *Pomoc na inwestycje w technologie w dziedzinie leśnictwa oraz w przetwarzanie, transport i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych*

(526) Komisja uzna pomoc na inwestycje w technologie w dziedzinie leśnictwa oraz w przetwarzanie, transport i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

Koszty kwalifikowalne

(527) Pomoc można przyznać na inwestycje w technologie w dziedzinie leśnictwa lub związane z przetwarzaniem, transportem i wprowadzaniem do obrotu produktów leśnych o zwiększonej wartości dodanej.

(528) Inwestycje związane ze zwiększaniem wartości gospodarczej lasów muszą być uzasadnione w odniesieniu do spodziewanych korzyści dla lasów w co najmniej jednym gospodarstwie rolnym oraz mogą obejmować inwestycje w maszyny leśne i praktyki korzystne dla gleb i pozwalające zaoszczędzić zasoby.

(529) Inwestycje związane z użyciem drewna jako surowca lub źródła energii muszą być ograniczone do wszystkich prac poprzedzających przetwórstwo przemysłowe.

Intensywność pomocy

(530) Pomoc ograniczona jest do 65 % kwoty kosztów kwalifikowalnych. Intensywność można zwiększyć do maksymalnie 80 % w przypadku inwestycji realizowanych w regionach najbardziej oddalonych lub na mniejszych wyspach Morza Egejskiego oraz w przypadku inwestycji związanych z co najmniej jednym z celów szczegółowych związanych ze środowiskiem i klimatem, o których mowa w art. 73 ust. 4 lit. a) pkt (i) rozporządzenia (UE) 2021/2115.

2.1.6. *Pomoc na inwestycje w infrastrukturę związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem leśnictwa*

(531) Komisja uzna pomoc na inwestycje w infrastrukturę związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem leśnictwa za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

Koszty kwalifikowalne

(532) Pomoc obejmuje inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne, które dotyczą infrastruktury związanej z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem leśnictwa, w tym z dostępem do gruntów leśnych, scalaniem i poprawą jakości gruntów, cyfryzacją w leśnictwie, utworzeniem magazynów czasowego składowania oraz dostawą zrównoważonej energii, efektywnością energetyczną, dostawą i oszczędnością wody oraz wykorzystywaniem zwierząt gospodarskich zamiast maszyn.

Intensywność pomocy

(533) W przypadku: inwestycji nieprodukcyjnych, inwestycji, których wyłącznym celem jest podniesienie wartości środowiskowej lasów oraz inwestycji dotyczących dróg leśnych, które są udostępniane publicznie bezpłatnie i służą wielofunkcyjnym aspektom lasu, intensywność pomocy nie może przekroczyć 100 % kosztów kwalifikowalnych.

(534) Intensywność pomocy nie może przekroczyć 80 % w przypadku inwestycji realizowanych w regionach najbardziej oddalonych lub na mniejszych wyspach Morza Egejskiego oraz w przypadku inwestycji związanych z co najmniej jednym z celów szczegółowych związanych ze środowiskiem i klimatem, o których mowa w art. 73 ust. 4 lit. a) pkt (i) rozporządzenia (UE) 2021/2115.

(535) We wszystkich innych przypadkach intensywność pomocy nie może przekroczyć 65 % kosztów kwalifikowalnych.

2.1.7. *Pomoc na inwestycje na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego znajdującego się w lasach*

(536) Komisja uzna pomoc na inwestycje na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego znajdującego się w lasach za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. d) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(537) Pomoc powinna być przyznawana na zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego w formie naturalnych krajobrazów i budynków, które zostały formalnie uznane za dziedzictwo kulturowe lub przyrodnicze przez właściwy organ państwa członkowskiego.

Koszty kwalifikowalne

(538) Za kwalifikowalne uznaje się następujące koszty służące zachowaniu dziedzictwa kulturowego lub naturalnego:

a) koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe;

b) prace remontowo-budowlane.

Intensywność pomocy

(539) Pomoc nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych. Pomoc na prace remontowo-budowlane musi być ograniczona do 10 000 EUR rocznie.

2.1.8. *Pomoc na wkład finansowy na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych w leśnictwie*

(540) Komisja uzna pomoc na wkład finansowy na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(541) Niniejszą sekcję stosuje się do przedsiębiorstw zajmujących się leśnictwem.

(542) Przedmiotowe fundusze ubezpieczeń wzajemnych:

a) są akredytowane przez właściwy organ państwa członkowskiego zgodnie z prawem krajowym;

b) prowadzą przejrzystą politykę w odniesieniu do wpłat do funduszu i wypłat;

c) posiadają przejrzyste zasady podziału odpowiedzialności za długi.

(543) Państwa członkowskie określają przepisy w zakresie tworzenia funduszy ubezpieczeń wzajemnych i zarządzania nimi, w szczególności odnośnie do przyznawania rekompensat oraz administrowania i monitorowania zgodności ze wspomnianymi przepisami. Państwa członkowskie zapewniają, aby warunki dotyczące funduszy przewidywały kary w przypadku zaniedbań ze strony beneficjenta.

Koszty kwalifikowalne

(544) Koszty kwalifikowalne to koszty wkładu finansowego na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych w celu wypłaty posiadaczom lasów i zarządcom lasów rekompensat z tytułu szkód spowodowanych przez pożary lasów, klęski żywiołowe, niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową, inne niekorzystne zjawiska klimatyczne, agrofagi roślin, zarażenia inwazyjnym gatunkiem obcym, katastrofy, zjawiska związane ze zmianą klimatu, o których mowa w pkt (514), oraz z tytułu szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione, o których mowa w sekcji 2.8.5. Wkład finansowy może dotyczyć wyłącznie kwot wypłaconych przez fundusz ubezpieczeń wzajemnych jako finansowej rekompensaty dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze leśnictwa.

(545) W odniesieniu do pomocy na wkład finansowy na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych w celu wypłaty odszkodowania z tytułu szkód spowodowanych przez incydenty środowiskowe wystąpienie incydentu środowiskowego wymaga formalnego uznania za taki przez właściwy organ danego państwa członkowskiego.

(546) W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą z wyprzedzeniem ustanowić kryteria, na podstawie których będzie można formalnie uznać, jak wspomniano w pkt (545), wystąpienie wymienionych okoliczności.

Intensywność pomocy

(547) Pomoc nie może przekraczać 70 % kosztów kwalifikowalnych.

2.2. Pomoc na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów na obszarach leśnych

(548) Komisja uzna pomoc związaną z płatnościami na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru powstałych z uwagi na wymogi wynikające z wdrożenia dyrektyw 92/43/EWG, 2009/147/WE lub 2000/60/WE za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, aby przyczynić się do osiągnięcia co najmniej jednego z celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2115, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(549) Pomoc przewidziana w niniejszej sekcji przyznawana jest rocznie na hektar lasu w celu wyrównania beneficjentom wszystkich poniesionych kosztów dodatkowych i dochodów utraconych w wyniku niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru występujących na danych obszarach, w tym wszelkich kosztów transakcyjnych, lub ich części.

Beneficjenci pomocy

(550) Pomoc może zostać przyznana posiadaczom lasów, zarządcom lasów i ich stowarzyszeniom.

Koszty kwalifikowalne

(551) Do objęcia pomocą mogą kwalifikować się następujące obszary:

a) obszary leśne Natura 2000 wyznaczane zgodnie z dyrektywami 92/43/EWG i 2009/147/WE;

b) inne wyznaczone obszary ochrony środowiska, na których obowiązują środowiskowe ograniczenia działalności leśnej, służące realizacji przepisów art. 10 dyrektywy 92/43/EWG, pod warunkiem że obszary te nie przekraczają 5 % powierzchni wyznaczonych obszarów Natura 2000 objętych zasięgiem terytorialnym każdego planu strategicznego WPR.

Intensywność pomocy

(552) Dodatkowe koszty i utracone dochody, o których mowa w pkt (549), muszą być obliczane na podstawie ograniczeń wynikających z dyrektywy 92/43/EWG, 2009/147/WE i 2000/60/WE.

(553) Intensywność pomocy nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.3. Pomoc na usługi leśno-środowiskowe i klimatyczne oraz ochronę lasów

(554) Komisja uzna pomoc na usługi leśno-środowiskowe i klimatyczne oraz inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(555) Pomoc obejmuje dobrowolne zobowiązania w dziedzinie zarządzania, które uznaje się za korzystne dla osiągnięcia co najmniej jednego z celów szczegółowych związanych z klimatem i środowiskiem określonych w art. 6 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2115, wykraczające poza odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione w przepisach krajowych dotyczących leśnictwa lub w innych właściwych przepisach krajowych lub unijnych. Odpowiednie obowiązkowe wymogi muszą być określone i opisane w zgłoszeniu pomocy państwa przekazywanym Komisji.

(556) Zobowiązania podejmowane są na okres od pięciu do siedmiu lat. Jeśli jednak jest to konieczne i należycie uzasadnione, w odniesieniu do konkretnych rodzajów zobowiązań państwa członkowskie mogą wyznaczyć dłuższy okres. W należycie uzasadnionych sytuacjach, np. w przypadku genetycznych zasobów leśnych, państwa członkowskie mogą w zgłoszeniu pomocy państwa wyznaczyć krótszy okres trwający co najmniej jeden rok. Interwencje zarządcze niezbędne jedynie raz lub kilka razy w ciągu cyklu życia lasu również są kwalifikowalne.

Koszty kwalifikowalne i sposoby pomocy

(557) Koszty kwalifikowalne można obliczyć albo:

(a) jako rekompensatę dla beneficjentów za całość lub część poniesionych dodatkowych kosztów i dochodów utraconych w wyniku podjętych zobowiązań. Jeśli jest to konieczne, może również obejmować koszty transakcyjne do wartości maksymalnie 20 % premii pomocy wypłaconej z tytułu zobowiązań leśno-środowiskowych. Pomoc może dotyczyć systemów zbiorowych i systemów płatności opartych na rezultatach, takich jak programy rolnictwa regeneratywnego, w celu zachęcania beneficjentów do znaczącej poprawy jakości środowiska na większą skalę lub w wymierny sposób. Oprócz rekompensaty istnieje możliwość przyznania płatności motywacyjnej, która nie może przekraczać 20 % wartości rekompensaty;

(b) na podstawie wartości usług leśno-środowiskowych i klimatycznych, które nie są wynagradzane na rynku, w tym systemów zbiorowych i systemów płatności opartych na rezultatach, takich jak programy rolnictwa regeneratywnego.

(558) W należycie uzasadnionych przypadkach, takich jak operacje dotyczące ochrony środowiska, pomoc na zobowiązania dotyczące rezygnacji z komercyjnego wykorzystania drzew i lasów może zostać przyznana jako zryczałtowana lub jednorazowa płatność na jednostkę, obliczona na podstawie dodatkowych kosztów i utraconych dochodów.

(559) Pomocy można udzielić na zachowanie i promowanie genetycznych zasobów leśnych w ramach operacji nieobjętych pkt (554)–(558).

(560) Operacje dotyczące zachowania zasobów genetycznych w leśnictwie obejmują:

a) działania celowe: działania wspierające ochronę *ex situ* i *in situ*, opis, gromadzenie i wykorzystanie zasobów genetycznych w leśnictwie, łącznie z internetowymi wykazami zasobów genetycznych obecnie zachowanych *in situ* wraz z ochroną w gospodarstwie leśnym oraz wykazy zbiorów *ex situ* i bazy danych;

b) działania wspólne: działania wspierające wymianę informacji między właściwymi organizacjami w państwach członkowskich zmierzające do ochrony, opisu, gromadzenia i wykorzystania zasobów genetycznych w unijnym leśnictwie;

c) działania towarzyszące: działania informacyjne, działania w zakresie upowszechniania wiedzy oraz działania doradcze na rzecz organizacji pozarządowych i innych odpowiednich zainteresowanych stron, szkolenia i przygotowywanie sprawozdań technicznych.

Intensywność pomocy

(561) Maksymalna intensywność pomocy jest określana w następujący sposób:

(a) do 120 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku usług związanych z bioróżnorodnością, klimatem, wodą lub glebami oraz systemów zbiorowych i systemów płatności opartych na rezultatach, takich jak programy rolnictwa regeneratywnego;

(b) do wysokości wartości usług leśno-środowiskowych i klimatycznych, które nie są wynagradzane na rynku, w przypadku systemów, w ramach których koszty kwalifikowalne oblicza się na podstawie pkt (557) lit. (b);

(c) do 100 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku zachowania i promowania genetycznych zasobów leśnych i we wszystkich pozostałych przypadkach.

2.4. **Pomoc na wymianę wiedzy i działania informacyjne w sektorze leśnym**

(562) Komisja uzna pomoc na wymianę wiedzy i działania informacyjne w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(563) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby działania wspierane na podstawie niniejszej sekcji były zgodne z opisem AKIS zawartym w planie strategicznym WPR.

(564) Pomoc przewidziana w niniejszej sekcji może pokrywać koszty wszelkich stosownych działań mających na celu promowanie innowacji, szkoleń, sporządzania i aktualizacji planów, studiów, a także wymiany i rozpowszechniania wiedzy oraz informacji, które przyczyniają się do osiągnięcia co najmniej jednego z celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2115.

(565) Pomoc może obejmować krótkoterminowe wymiany osób zarządzających lasami i wizyty w lasach. Takie programy i wizyty powinny dotyczyć w szczególności metod lub technologii zrównoważonej gospodarki leśnej, rozwoju nowych możliwości biznesowych i nowych technologii, a także poprawy odporności lasów. Pomoc na działania pokazowe może obejmować odpowiednie koszty inwestycyjne.

Intensywność pomocy

(566) Intensywność pomocy nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.5. **Pomoc na usługi doradcze w sektorze leśnym**

(567) Komisja uzna pomoc na usługi doradcze w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(568) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby działania wspierane na podstawie niniejszej sekcji były zgodne z opisem AKIS zawartym w planie strategicznym WPR.

(569) Usługi doradcze muszą obejmować wymiar gospodarczy, środowiskowy i społeczny oraz dostarczać aktualnych informacji technologicznych i naukowych opracowanych w drodze badań naukowych i innowacji.

(570) Doradztwo dla posiadaczy lasów musi być powiązane z co najmniej jednym celem szczegółowym określonym w art. 6 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2115 i obejmować co najmniej odpowiednie obowiązki na mocy dyrektywy 92/43/EWG, dyrektywy 2009/147/WE i dyrektywy 2000/60/WE. Może obejmować również kwestie związane z efektywnością gospodarczą i środowiskową gospodarstwa leśnego.

(571) Państwa członkowskie muszą zapewnić bezstronność udzielanego doradztwa i dbać o to, by doradcy nie znajdowali się w sytuacji konfliktu interesów.

(572) Pomoc musi być przyznawana w formie usług dotowanych.

Koszty kwalifikowalne

(573) Pomoc przyznaje się, aby ułatwić posiadaczom lasów korzystanie z usług doradczych w celu poprawy efektywności gospodarczej i środowiskowej ich gospodarstw rolnych, przedsiębiorstw lub inwestycji i zwiększenia ich przyjazności dla klimatu oraz ich odporności na zmianę klimatu. Pomoc może zostać przyznana również na ustanowienie planów urządzenia lasów.

Intensywność pomocy

(574) Intensywność pomocy nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych i nie może przekraczać 200 000 EUR na przedsiębiorstwo w ciągu dowolnego okresu trzech lat.

2.6. **Pomoc na współpracę w sektorze leśnym**

(575) Komisja uzna pomoc na współpracę w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(576) Pomoc można przyznać wyłącznie na promowanie współpracy, która przyczynia się do osiągnięcia co najmniej jednego z celów określonych w art. 6 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2115.

(577) Pomoc przyznaje się w celu wspierania współpracy z udziałem co najmniej dwóch podmiotów, niezależnie od tego, czy są one aktywne w sektorze leśnym, czy w sektorach leśnym i rolnym, ale współpraca ta musi przynosić korzyści wyłącznie sektorowi leśnemu lub sektorowi leśnemu i rolnemu. Współpraca może przybrać w szczególności następujące formy:

a) współpraca między różnymi przedsiębiorstwami w sektorze leśnym i wśród innych podmiotów prowadzących działalność w sektorach rolnym i leśnym, które przyczyniają się do osiągania co najmniej jednego z celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2115, w tym grup producentów i spółdzielni;

b) tworzenie klastrów i sieci.

(578) Pomoc nie może być przyznawana na współpracę, w którą zaangażowane są wyłącznie jednostki badawcze.

(579) Pomoc można przyznać na współpracę dotyczącą w szczególności następujących działań:

a) projektów pilotażowych;

b) rozwoju nowych produktów, praktyk, procesów i technologii w sektorze leśnym;

c) współpracy między małymi podmiotami w sektorze leśnym przy organizowaniu wspólnych procedur pracy, wspólnym korzystaniu z urządzeń i zasobów;

d) pionowej i poziomej współpracy między podmiotami łańcucha dostaw na rzecz tworzenia i rozwoju krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych;

e) działalności promocyjnej w kontekście lokalnym, związanej z rozwojem krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych;

f) wspólnych działań podejmowanych w celu łagodzenia zmiany klimatu lub przystosowania się do niej;

g) realizowania, w szczególności przez grupy partnerów publicznych i prywatnych, inne niż określone w art. 31 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060, strategii rozwoju lokalnego innych niż określone w art. 32 rozporządzenia (UE) 2021/1060.

(580) Pomocy na tworzenie klastrów i sieci udziela się wyłącznie nowo powstałym klastrom i sieciom oraz tym, które podejmują nową dla nich działalność.

(581) Pomoc na rzecz tworzenia i rozwoju krótkich łańcuchów dostaw, o której mowa w pkt (579) lit. (d) oraz (e), musi obejmować jedynie łańcuchy dostaw obejmujące nie więcej niż jednego pośrednika między posiadaczem/zarządcą lasu i konsumentem.

Koszty kwalifikowalne oraz intensywność pomocy

(582) Pomoc obejmuje następujące koszty kwalifikowalne w zakresie, w jakim dotyczą one działalności w zakresie leśnictwa:

a) koszty badań w odniesieniu do danego obszaru, analizy wykonalności oraz opracowanie biznesplanu lub strategii rozwoju lokalnego innej niż ta, o której mowa w art. 32 rozporządzenia (UE) 2021/1060;

b) bieżące koszty współpracy, takie jak wynagrodzenie „koordynatora";

c) koszty operacji, które mają zostać zrealizowane;

d) koszty działań promocyjnych;

e) koszty opracowania planów urządzenia lasów lub równoważnych instrumentów.

(583) Pomoc ogranicza się do okresu maksymalnie siedmiu lat, z wyjątkiem działań, o których mowa w pkt (579) lit. g), oraz wspólnych działań w dziedzinie środowiska i klimatu w odpowiednio uzasadnionych przypadkach, aby osiągnąć cele szczegółowe dotyczące środowiska i klimatu określone w art. 6 ust. 1 lit. d), e) i f) rozporządzenia (UE) 2021/2115

(584) Koszty operacji, o których mowa w pkt (582) lit. c), obejmujących inwestycje, w szczególności bezpośrednie koszty konkretnych projektów związanych z realizacją planu urządzenia lasu lub równoważnego planu, muszą być ograniczone do kosztów kwalifikowalnych i do maksymalnej intensywności pomocy na pomoc inwestycyjną w sektorze leśnym, jak określono w niniejszej części sekcja 2.1 poświęcona pomocy inwestycyjnej.

(585) Intensywność pomocy nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.7. **Pomoc na rozpoczęcie działalności dla grup i organizacji producentów w sektorze leśnym**

(586) Komisja uzna pomoc na rozpoczęcie działalności dla grup i organizacji producentów w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(587) Do objęcia pomocą kwalifikują się jedynie te grupy lub organizacje producentów, które zostały oficjalnie uznane przez właściwy organ danego państwa członkowskiego na podstawie przedłożonego biznesplanu. Pomoc przyznaje się pod warunkiem zobowiązania się przez państwo członkowskie do sprawdzenia, czy cele określone w biznesplanie zostały osiągnięte w ciągu pięciu lat od dnia uznania grupy lub organizacji producentów.

(588) Porozumienia, decyzje i tym podobne zawarte w ramach grupy lub organizacji producentów muszą być zgodne z zasadami konkurencji mającymi zastosowanie na mocy art. 206–210a rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.

(589) Pomocy nie przyznaje się:

a) organizacjom producentów, jednostkom lub organom, takim jak spółki czy spółdzielnie, których celem jest zarządzanie co najmniej jednym gospodarstwem leśnym, a które w związku z tym muszą być uznawane za indywidualnych producentów;

b) innym zrzeszeniom w sektorze leśnym, które podejmują w gospodarstwach swoich członków działania takie jak wzajemne wsparcie i usługi w zakresie zarządzania lasem bez angażowania się we wspólne dostosowywanie podaży do rynku.

Beneficjenci pomocy

(590) Pomoc można przyznać grupom lub organizacjom producentów lub, do wysokości takiej samej ogólnej kwoty, bezpośrednio producentom w celu wyrównania ich wkładu w koszty działalności grup lub organizacji w pierwszych pięciu latach po ich utworzeniu.

Koszty kwalifikowalne

(591) Koszty kwalifikowalne mogą obejmować koszty najmu odpowiednich pomieszczeń, zakupu sprzętu biurowego, koszty personelu administracyjnego, koszty ogólne, opłaty prawne i administracyjne, zakupu sprzętu komputerowego oraz koszty zakupu lub opłaty za użytkowanie oprogramowania komputerowego, usług w chmurze i podobnych rozwiązań. W przypadku zakupu pomieszczeń, koszty kwalifikowalne muszą ograniczać się do kosztów najmu po stawkach rynkowych. Nie wypłaca się pomocy w odniesieniu do kosztów poniesionych po piątym roku od uznania grupy lub organizacji producentów przez właściwy organ państwa członkowskiego na podstawie biznesplanu.

(592) Jeżeli pomocy udziela się w formie rocznych rat, państwa członkowskie muszą wypłacić ostatnią ratę dopiero po zweryfikowaniu prawidłowej realizacji biznesplanu.

Intensywność pomocy

(593) Intensywność pomocy nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

(594) Łączna kwota pomocy jest ograniczona do 500 000 EUR.

2.8. **Inne rodzaje pomocy dla sektora leśnego na rzecz realizacji celów w zakresie ekologii, ochrony i rekreacji**

(595) Komisja uzna, iż środki pomocy państwa, których głównym celem jest utrzymanie, poprawa lub przywrócenie ekologicznych, ochronnych i rekreacyjnych funkcji lasów, różnorodności biologicznej i zdrowia ekosystemu leśnego są zgodne z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszej sekcji.

(596) Państwa członkowskie muszą wykazać, że środki pomocy przyczynią się do zachowania lub poprawy ekologicznych, ochronnych i rekreacyjnych funkcji lasów, różnorodności biologicznej i zdrowego ekosystemu leśnego.

(597) Na podstawie niniejszej sekcji nie można przyznawać pomocy na rzecz przemysłu leśnego lub dla pozyskiwania drewna do celów komercyjnych, transportu lub przetwarzania drewna bądź innych zasobów leśnych na produkty albo w celu wytwarzania energii elektrycznej. Nie można przyznać pomocy na wycinkę, której głównym celem jest ekonomicznie opłacalne pozyskanie drewna, lub na zwykłą odnowę drzewostanu.

Intensywność pomocy

(598) Pomoc w odniesieniu do wszystkich środków, o których mowa w niniejszej sekcji, nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.8.1. *Pomoc na szczególne działania i interwencje w sektorze leśnym, której głównym celem jest utrzymanie lub przywrócenie ekosystemu leśnego i bioróżnorodności lub tradycyjnego krajobrazu*

(599) Komisja uzna pomoc na sadzenie, przycinanie, przerzedzanie i wycinkę drzew oraz innej roślinności w istniejących lasach, usuwanie leżących drzew i koszty planowania takich działań, pomoc na pokrycie kosztów leczenia oraz zapobiegania rozprzestrzenianiu się agrofagów, chorób drzew oraz zarażeniu inwazyjnym gatunkiem obcym oraz pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez agrofagi, choroby drzew i zarażenie inwazyjnym gatunkiem obcym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych i wspólne zasady określone w pkt (595), (596) i (597) i jeżeli głównym celem takich działań jest przyczynianie się do zachowania lub przywrócenia ekosystemu leśnego i bioróżnorodności lub tradycyjnego krajobrazu.

(600) Pomoc na pokrycie kosztów leczenia oraz zapobiegania rozprzestrzenianiu się agrofagów, chorób drzew oraz zarażeniu inwazyjnym gatunkiem obcym oraz pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez agrofagi, choroby drzew i zarażenie inwazyjnym gatunkiem obcym może zostać przyznana z tytułu następujących kosztów kwalifikowalnych:

a) kosztu środków zapobiegawczych i środków leczenia, w tym przygotowania gleby do ponownego sadzenia oraz produktów, narzędzi i materiałów koniecznych do takich działań. Należy przestrzegać zasad integrowanej ochrony roślin określonych w art. 14 dyrektywy 2009/128/WE i załączniku III do niej, w szczególności w odniesieniu do stosowania środków ochrony roślin, zgodnie z wymogami ustanowionymi w art. 55 rozporządzenia (WE) nr 1107/2009;

b) strat w zniszczonym drzewostanie i przywrócenia wartości rynkowej drzewostanu zniszczonego w wyniku wydania przez organy nakazu zwalczania danej choroby lub agrofaga. Przy obliczaniu wartości strat drzewostanu można uwzględnić potencjalny wzrost zniszczonego drzewostanu przed osiągnięciem normalnego wieku wyrębu.

2.8.2. *Pomoc na utrzymanie i poprawę jakości gleby oraz zapewnienie równomiernego i zdrowego wzrostu drzew w sektorze leśnym*

(601) Komisja uzna pomoc na utrzymanie i poprawę jakości gleby oraz zapewnienie równomiernego i zdrowego wzrostu drzew w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych, wspólne zasady określone w pkt (595), (596) i (597) oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(602) Pomoc może zostać udzielona na utrzymanie i poprawę jakości gleby w lasach, oraz na zapewnienie równomiernego i zdrowego wzrostu drzew.

(603) Środki mogą obejmować użyźnianie gleby i inne działania w celu zachowania jej naturalnej równowagi, zmniejszenie nadmiernego zagęszczenia roślinności i zapewnienie wystarczającej retencji wody oraz prawidłowego odwadniania. Państwa członkowskie powinny wykazać, że zastosowane środki nie spowodują zmniejszenia różnorodności biologicznej, wymywania substancji użyźniających, ani nie będą niekorzystnie wpływać na naturalne ekosystemy wodne bądź strefy ochronne ujęć wody.

(604) Pomoc może obejmować koszty planowania takich działań.

2.8.3. *Przywracanie i utrzymanie naturalnych ścieżek, elementów i cech krajobrazu oraz siedlisk przyrodniczych zwierząt w sektorze leśnym*

(605) Komisja uzna pomoc na przywracanie i utrzymanie naturalnych ścieżek, elementów i cech krajobrazu oraz siedlisk przyrodniczych zwierząt w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych, wspólne zasady określone w pkt (595), (596) i (597) oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(606) Pomoc można przyznać na przywracanie i utrzymanie naturalnych ścieżek, elementów i cech krajobrazu oraz siedlisk przyrodniczych zwierząt, w tym na koszty planowania.

(607) Środki mające na celu realizację dyrektywy 92/43/EWG i dyrektywy 2009/147/WE są wyłączone z tego rodzaju pomocy, gdyż należy je wprowadzać zgodnie z warunkami określonymi w sekcji 2.2 niniejszej części.

2.8.4. *Pomoc na utrzymanie dróg w celu zapobiegania pożarom lasów*

(608) Komisja uzna pomoc na utrzymanie dróg celu zapobiegania pożarom lasów za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych, wspólne zasady określone w pkt (595), (596) i (597) oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(609) Pomoc na utrzymanie dróg powinna mieć na celu zapobieganie pożarom lasów. Związek między celem pomocy i utrzymaniem dróg powinien być wykazany w zgłoszeniu pomocy państwa przekazywanym Komisji.

2.8.5. *Pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych w lasach przez zwierzęta chronione*

(610) Komisja uzna pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych w lasach przez zwierzęta chronione za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych, wspólne zasady określone w pkt (595), (596) i (597) oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(611) Beneficjenci muszą być zobowiązani wnieść minimalny wkład w celu zmniejszenia ryzyka zakłócenia konkurencji i zapewnienia bodźca do minimalizowania ryzyka. Wkład ten musi mieć formę środków zapobiegawczych, takich jak ogrodzenia tam gdzie to możliwe, proporcjonalnych do ryzyka spowodowania przez zwierzęta chronione szkód na danym obszarze leśnym. Jeśli nie ma możliwości zastosowania racjonalnych środków zapobiegawczych, aby można było uznać pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym, zainteresowane państwo członkowskie musi w zgłoszeniu pomocy państwa przekazywanym Komisji wykazać niemożność zastosowania takich środków zapobiegawczych.

(612) Konieczne jest ustalenie bezpośredniego związku przyczynowego między poniesionymi szkodami a zachowaniem zwierząt.

(613) Programy pomocy dotyczące konkretnego zdarzenia powodującego szkodę należy ustanowić w terminie trzech lat od daty jego wystąpienia. Pomoc wypłacana jest w ciągu czterech lat od tej daty.

(614) Szkody oblicza się na poziomie poszczególnych beneficjentów.

Koszty kwalifikowalne

(615) Koszty kwalifikowalne to koszty szkód poniesionych bezpośrednio w wyniku zdarzenia powodującego szkodę, oszacowane przez organ publiczny, niezależnego rzeczoznawcę uznanego przez organ przyznający pomoc lub zakład ubezpieczeń.

(616) Szkody mogą obejmować:

a) uszkodzenia żywych drzew. Pomoc może być przyznawana w celu wyrównania strat w zniszczonym drzewostanie i przywrócenia wartości rynkowej drzewostanu zniszczonego przez zwierzęta chronione. Przy obliczaniu wartości rynkowej strat drzewostanu można uwzględnić potencjalny wzrost zniszczonego drzewostanu przed osiągnięciem normalnego wieku wyrębu;

b) inne koszty poniesione przez beneficjenta z powodu zdarzenia powodującego szkodę, takie jak środki leczenia, w tym przygotowanie gleby do ponownego sadzenia oraz produkty, narzędzia i materiały konieczne do takich działań;

c) szkody materialne dotyczące następujących aktywów: sprzęt leśniczy, maszyny i budynki. Obliczenie szkód materialnych opiera się na kosztach naprawy lub wartości ekonomicznej przedmiotowych aktywów przed zdarzeniem powodującym szkodę. Nie powinny one przekroczyć kosztu naprawy lub zmniejszenia godziwej wartości rynkowej spowodowanego tym zdarzeniem, tzn. różnicy między wartością aktywów w okresie bezpośrednio poprzedzającym zdarzenie powodujące szkodę i w okresie bezpośrednio po nim następującym.

(617) Kwotę tę należy zmniejszyć o wszelkie koszty nieponiesione z powodu zdarzenia powodującego szkodę, które w innym przypadku zostałyby poniesione przez beneficjenta.

(618) Środki zapobiegawcze w odniesieniu do szkód powodowanych przez zwierzęta chronione w lasach mogą być wspierane na podstawie sekcji 2.1.4 jako ochrona siedlisk i działania związane z różnorodnością biologiczną.

(619) Pomoc na naprawę szkód spowodowanych w lasach przez zwierzęta chronione może zostać przyznana, jeżeli spełnione są warunki określone w sekcji 2.1.3.

(620) Pomoc i wszelkie inne otrzymane płatności na wyrównanie szkód, w tym płatności w ramach środków krajowych lub unijnych czy też polis ubezpieczeniowych, nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.9. **Pomoc w sektorze leśnym dostosowana do środków pomocy dla rolnictwa**

(621) W przeszłości Komisja sformułowała swoją politykę, iż w odniesieniu do szczególnych środków pomocy, które w mniejszym stopniu zakłócają konkurencję, sektory rolny i leśny podlegają wspólnym zasadom.

(622) W związku z tym Komisja uzna pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze leśnym i pomoc na scalanie gruntów leśnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeżeli warunki określone w sekcjach 2.9.1 i 2.9.2 zostaną spełnione.

(623) Intensywność pomocy nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.9.1. *Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze leśnym*

(624) Komisja uzna pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych, warunek określony w pkt (623) oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

(625) Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze leśnym, która nie spełnia warunków określonych w niniejszej sekcji, jest oceniana zgodnie z zasadami ramowymi dotyczącymi pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną.

(626) Wspierany projekt leży w interesie wszystkich przedsiębiorstw działających w danym sektorze lub podsektorze leśnym.

(627) Przed terminem rozpoczęcia realizacji wspieranego projektu w internecie publikowane są następujące informacje:

a) termin rozpoczęcia realizacji wspieranego projektu;

b) cele wspieranego projektu;

c) przybliżona data opublikowania oczekiwanych rezultatów wspieranego projektu;

d) miejsce opublikowania w internecie oczekiwanych rezultatów wspieranego projektu;

e) zaznaczenie, że rezultaty wspieranego projektu są dostępne nieodpłatnie dla wszystkich przedsiębiorstw działających w danym sektorze lub podsektorze leśnym.

(628) Wyniki projektu objętego pomocą są dostępne w internecie począwszy od daty zakończenia takiego projektu lub od daty podania wszelkich informacji dotyczących takich wyników członkom jakiejkolwiek organizacji, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej. Wyniki są dostępne w internecie przez okres co najmniej pięciu lat od daty zakończenia projektu objętego pomocą.

(629) Pomoc udzielana jest bezpośrednio organizacji prowadzącej badania i upowszechniającej wiedzę i nie obejmuje świadczenia pomocy na rzecz przedsiębiorstw działających w sektorze leśnym w oparciu o ceny produktów leśnych.

Koszty kwalifikowalne

(630) Pomoc jest ograniczona do następujących kosztów kwalifikowalnych:

a) koszty personelu związane z personelem badawczym, technicznym i innym personelem pomocniczym w zakresie, w jakim pracują oni przy danym projekcie;

b) koszty aparatury i sprzętu w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeśli aparatura i sprzęt nie są wykorzystywane na potrzeby projektu przez cały okres ich użytkowania, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości;

c) koszty budynków i gruntów w zakresie i przez okres, w jakich są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeżeli chodzi o budynki, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości. W przypadku gruntów kosztami kwalifikowalnymi są koszty przekazania na zasadach handlowych lub faktycznie poniesione koszty kapitałowe;

d) koszty badań wykonywanych na podstawie umowy, wiedzy i patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji udzielonej przez źródła zewnętrzne w warunkach pełnej konkurencji oraz koszty doradztwa i równorzędnych usług wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby projektu;

e) dodatkowe koszty ogólne i inne koszty operacyjne, w tym koszty materiałów, dostaw i podobnych produktów, poniesione bezpośrednio w wyniku realizacji projektu.

Intensywność pomocy

(631) Intensywność pomocy nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.9.2. *Pomoc na scalanie gruntów leśnych*

(632) Komisja uzna pomoc na scalanie gruntów leśnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi określone w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych, warunek określony w pkt (623) oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

Koszty kwalifikowalne

(633) Koszty kwalifikowalne muszą ograniczać się do rzeczywistych poniesionych kosztów prawnych, administracyjnych i kosztów badań związanych ze scalaniem gruntów.

ROZDZIAŁ 3.

Pomoc na obszarach wiejskich współfinansowana przez EFRROW lub przyznana jako dodatkowe finansowanie krajowe na takie współfinansowane interwencje

(634) Niniejszy rozdział ma zastosowanie do:

a) pomocy na podstawowe usługi na obszarach wiejskich ([71]);

b) pomocy na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich

c) pomocy na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne na obszarach wiejskich dla beneficjentów innych niż rolnicy;

d) pomocy dla beneficjentów innych niż rolnicy na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów;

e) pomocy na promowanie i wspieranie systemów jakości bawełny lub środków spożywczych i ich stosowania przez rolników;

f) pomocy na współpracę na obszarach wiejskich, w tym pomocy na uczestnictwo w projektach w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność („RLKS") i w projektach grupy operacyjnej europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa („EPI");

g) pomocy na ustanowienie funduszy ubezpieczeń wzajemnych.

(635) Komisja uzna pomoc, o której mowa w pkt (634), za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona następujące warunki:

a) pomoc jest uwzględniona w planie strategicznym WPR na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/2115 i zgodnie z tym rozporządzeniem jako pomoc współfinansowana ze środków EFRROW albo jako dodatkowe finansowanie krajowe takiej pomocy;

b) pomoc nie jest przyznana na potrzeby kapitału obrotowego, z wyjątkiem przypadków, gdy pomoc udzielana jest w formie instrumentów finansowych;

c) pomoc nie jest przyznana jako pomoc z tytułu prowadzenia działalności, chyba że w odpowiednich przepisach Unii wyraźnie przewidziano wyjątki;

d) pomoc nie jest przyznana przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji zgodnie z definicją w pkt (33) ppkt 63;

e) pomoc nie jest przyznana przedsiębiorstwu, na którym ciąży niezrealizowany nakaz zwrotu pomocy wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji uznającej pomoc za niezgodną z prawem i rynkiem wewnętrznym.

(636) Przepisy zawarte w niniejszym rozdziale są bez uszczerbku dla możliwości przyznania pomocy państwa dla obszarów wiejskich zgodnie z przepisami Unii obowiązującymi we wszystkich sektorach bądź w sektorach handlu i przemysłu.

(637) Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do inwestycji w zakresie oszczędzania energii i energii ze źródeł odnawialnych. Pomoc taka musi być zgodna z Wytycznymi w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r., chyba że jest ona zwolniona z obowiązku zgłoszenia.

([71]) Art. 107, 108 i 109 Traktatu mają zastosowanie do pomocy na podstawowe usługi na obszarach wiejskich w zakresie, w jakim stanowią one pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, biorąc również pod uwagę interpretację pomocy państwa przedstawioną w zawiadomieniu Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa (Dz.U. C 262 z 19.7.2016, s. 1).

CZĘŚĆ III

KWESTIE PROCEDURALNE

1. *Czas trwania programów pomocy i ocena*

(638) Zgodnie z praktyką ustanowioną w poprzednich wytycznych, aby przyczynić się do zwiększenia przejrzystości i regularnego przeglądu wszystkich istniejących programów pomocy, Komisja zatwierdza jedynie programy pomocy o ograniczonym czasie trwania. Czas trwania programów obejmujących pomoc państwa na interwencje, w ramach których korzysta się ze współfinansowania z EFRROW zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/2115, ograniczony jest do okresu programowania 2023–2027. Jeżeli przepisy Unii na to zezwalają oraz zgodnie z określonymi w nich warunkami, państwa członkowskie mogą nadal podejmować nowe zobowiązania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/2115 i powiązanych z nim aktów delegowanych i wykonawczych. Komisja będzie zatem stosowała niniejsze wytyczne również do takich nowych zobowiązań. Czas trwania innych programów pomocy nie może przekraczać siedmiu lat.

(639) Aby zagwarantować, że zakłócenie konkurencji i wymiany handlowej będzie ograniczone, Komisja może także zażądać poddania programów pomocy, o których mowa w pkt (640), ocenie *ex post*. Oceny będą przeprowadzane w odniesieniu do programów, w przypadku których potencjalne zakłócenie konkurencji i wymiany handlowej jest szczególnie duże, tj. może wystąpić ryzyko poważnego ograniczenia lub zakłócenia konkurencji, jeśli ich wdrożenie nie zostanie w odpowiednim czasie poddane przeglądowi.

(640) Przeprowadzenie oceny *ex post* może być konieczne w przypadku programów pomocy o dużym budżecie, programów zawierających nowatorskie elementy lub programów, w których przewidziano istotne zmiany rynkowe, technologiczne lub regulacyjne. Ocena będzie wymagana w przypadku programów, w których budżet pomocy państwa lub rozliczone wydatki przekraczają 150 mln EUR w danym roku lub 750 mln EUR w całym okresie ich trwania, tj. łącznym czasie trwania danego programu i każdego poprzedniego programu obejmującego podobny cel i podobny obszar geograficzny, począwszy od dnia 1 stycznia 2023 r. Biorąc pod uwagę cele oceny, a także aby uniknąć nakładania na państwa członkowskie nadmiernego obciążenia, przeprowadzenie oceny *ex post* jest wymagane wyłącznie w odniesieniu do programów pomocy, których łączny okres obowiązywania przekracza trzy lata, począwszy od dnia 1 stycznia 2023 r.

(641) Od wymogu przeprowadzenia oceny *ex post* można odstąpić w przypadku programów pomocy będących bezpośrednimi następcami wcześniejszego programu, który służył realizacji zbliżonego celu, obejmował ten sam obszar geograficzny i został poddany ocenie oraz w odniesieniu do którego przedstawiono ostateczne sprawozdanie oceniające zgodnie z planem oceny zatwierdzonym przez Komisję, niezawierające żadnych negatywnych ustaleń. W przypadku gdy ostateczne sprawozdanie z oceny programu okaże się niezgodne z zatwierdzonym planem oceny, dany program musi zostać zawieszony ze skutkiem natychmiastowym.

(642) Celem oceny powinna być weryfikacja realizacji przyjętych założeń i spełnienia warunków leżących u podstaw zgodności programu z rynkiem wewnętrznym, w szczególności weryfikacja konieczności zastosowania środka pomocy i jego skuteczności w świetle jego celów ogólnych i szczegółowych. W ocenie powinno się uwzględnić także wpływ danego programu na konkurencję i wymianę handlową.

(643) W przypadku programów pomocy objętych wymogiem oceny zgodnie z pkt (640), państwa członkowskie muszą zgłosić projekt planu oceny, który będzie stanowił integralną część przeprowadzanej przez Komisję oceny programu, w następujący sposób:

a) razem z programem pomocy, jeżeli w jego budżecie kwota pomocy państwa przekracza 150 mln EUR w dowolnym roku lub 750 mln EUR w całym okresie jego realizacji;

b) w terminie 30 dni roboczych po dokonaniu istotnej zmiany skutkującej zwiększeniem budżetu programu do ponad 150 mln EUR w dowolnym roku lub do 750 mln EUR w całym okresie realizacji programu;

c) w terminie 30 dni roboczych po oficjalnym zaksięgowaniu wydatków w ramach programu przekraczających 150 mln EUR w którymkolwiek roku.

(644) Projekt planu oceny musi być zgodny ze wspólnymi zasadami metodycznymi ustanowionymi przez Komisję ([72]). Państwa członkowskie muszą opublikować plan oceny zatwierdzony przez Komisję.

(645) Ocena *ex post* musi zostać przeprowadzona przez eksperta, który jest niezależny od organu przyznającego pomoc, na podstawie planu oceny. W ramach każdej oceny należy sporządzić przynajmniej jedno okresowe i jedno końcowe sprawozdanie z oceny. Państwa członkowskie muszą opublikować oba sprawozdania.

(646) Końcowe sprawozdanie z oceny trzeba przedłożyć Komisji na tyle wcześnie, aby mogła ocenić ewentualne przedłużenie okresu obowiązywania programu pomocy, i najpóźniej dziewięć miesięcy przed jego wygaśnięciem. Termin ten może zostać skrócony w przypadku programów powodujących uruchomienie wymogu oceny w ciągu ostatnich dwóch lat ich wdrażania. Dokładny zakres i zasady każdej oceny zostaną określone w decyzji o zatwierdzeniu programu pomocy. W zgłoszeniu wszelkich późniejszych środków pomocy o podobnym celu trzeba opisać, w jaki sposób uwzględniono wyniki oceny.

2. ***Klauzula przeglądowa***

(647) W odniesieniu do operacji przedsięwziętych zgodnie z częścią II sekcje 1.1.4, 1.1.5, 1.1.8 i 2.3 państwa członkowskie muszą przewidzieć klauzulę przeglądową w celu umożliwienia ich dostosowania w przypadku zmiany odpowiednich obowiązkowych norm, wymogów lub obowiązków, o których mowa w wymienionych sekcjach, i poza które zobowiązania wymienione w tych sekcjach muszą wykraczać.

(648) Operacje podjęte zgodnie z częścią II sekcje 1.1.4, 1.1.5, 1.1.8 i 2.3, które wykraczają poza okres programowania rozwoju obszarów wiejskich 2023–2027, muszą zawierać klauzulę przeglądową w celu umożliwienia ich dostosowania do ram prawnych kolejnego okresu programowania.

(649) W przypadku gdy dostosowania, o których mowa w pkt (647) i (648), nie zostaną zaakceptowane lub nie zostaną wdrożone przez beneficjenta, zobowiązanie traci ważność, a kwota pomocy powinna zostać obniżona do kwoty pomocy odpowiadającej okresowi do wygaśnięcia zobowiązania.

3. ***Sprawozdania i monitorowanie***

(650) Zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2015/1589 ([73]) i rozporządzeniem Komisji (WE) nr 794/2004 ([74]) państwa członkowskie mają obowiązek przedkładania Komisji sprawozdań rocznych.

(651) Sprawozdanie roczne musi zawierać także informacje dotyczące:

a) przedmiotowych chorób zwierząt lub agrofagów roślin na podstawie części II sekcja 1.2.1.3;

b) danych meteorologicznych na temat rodzaju, daty wystąpienia, relatywnej skali i lokalizacji klęsk żywiołowych lub niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęską żywiołową, o których mowa w części II sekcja odpowiednio 1.2.1.1 i 1.2.1.2.

(652) W poszczególnych przypadkach Komisja zastrzega sobie prawo do zażądania dodatkowych informacji dotyczących istniejących programów pomocy, gdy informacje takie są jej niezbędne do wywiązania się z obowiązków na mocy art. 108 ust. 1 Traktatu.

([72]) Dokument roboczy służb Komisji dotyczący wspólnych metod oceny pomocy państwa, Bruksela, 28 maja 2014 r., SWD(2014) 179 final.

([73]) Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 9).

([74]) Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1).

(653) Państwa członkowskie mają obowiązek zagwarantowania, że prowadzone są szczegółowe rejestry obejmujące wszystkie środki związane z przyznaniem pomocy. Takie rejestry muszą zawierać wszelkie informacje niezbędne do ustalenia, czy spełniono wszystkie warunki określone w niniejszych wytycznych dotyczące, w stosowanych przypadkach, kosztów kwalifikowalnych i maksymalnej dopuszczalnej intensywności pomocy. Dokumentację należy przechowywać przez 10 lat od daty przyznania pomocy i na żądanie przekazać ją Komisji.

4. ***Stosowanie wytycznych***

(654) Komisja będzie stosować niniejsze wytyczne od 1 stycznia 2023 r.

(655) Komisja będzie stosować niniejsze wytyczne w odniesieniu do wszystkich zgłaszanych środków pomocy, względem których musi podjąć decyzję po 1 stycznia 2023 r., nawet w przypadku gdy dana pomoc została zgłoszone przed tą datą. Pomoc indywidualna udzielona w ramach zatwierdzonych programów pomocy i zgłoszona Komisji w związku z obowiązkiem indywidualnego zgłaszania takiej pomocy będzie jednak oceniana w ramach wytycznych, które mają zastosowanie do zatwierdzonego programu pomocy będącego podstawą prawną tej indywidualnej pomocy.

(656) Pomoc niezgodna z prawem będzie oceniana zgodnie z przepisami obowiązującymi w dniu przyznania pomocy. Pomoc indywidualna przyznana w ramach niezgodnego z prawem programu pomocy będzie oceniana na podstawie wytycznych mających zastosowanie do danego niezgodnego z prawem programu w okresie, w którym daną indywidualną pomoc przyznano.

(657) Zgodne z pkt 737 wytycznych z 2014 r. w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich ([75]) mają one zastosowanie do 31 grudnia 2022 r. Niniejsze wytyczne zastąpią wytyczne z 2014 r. w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich po ich wygaśnięciu. W odniesieniu do interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich współfinansowanych przez EFRROW, w przypadkach gdy prawo Unii na to pozwala i zgodnie z warunkami określonymi w obowiązujących przepisach dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, państwa członkowskie mogą jednak nadal podejmować nowe zobowiązania na mocy wytycznych z 2014 r. w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich zgodnie z ich pkt 719.

(658) Komisja może w każdej chwili podjąć decyzję o przeglądzie lub zmianie niniejszych wytycznych, jeśli okaże się to konieczne z przyczyn związanych z polityką konkurencji lub w celu uwzględnienia innych dziedzin unijnej polityki, takich jak rozwój rolnictwa i rozwój obszarów wiejskich lub kwestii związanych z polityką zdrowia dotyczącą ludzi i zwierząt, ochrony roślin, środowiska i klimatu, zobowiązań międzynarodowych bądź też z innych uzasadnionych powodów.

5. ***Propozycje stosownych środków***

(659) Zgodnie z art. 108 ust. 1 Traktatu Komisja proponuje państwom członkowskim wprowadzenie zmian w ich obecnych programach pomocy w celu dostosowania ich do niniejszych wytycznych najpóźniej do 30 czerwca 2023 r.

(660) Państwa członkowskie zaprasza się do wyrażenia wyraźnej i bezwarunkowej zgody na zaproponowane stosowne środki w ciągu dwóch miesięcy od dnia publikacji niniejszych wytycznych w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. W razie braku jakiejkolwiek odpowiedzi Komisja uzna, że dane państwo członkowskie nie zgadza się na zaproponowane środki.

([75]) Dz.U. C 204 z 1.7.2014, s. 1.

Brak sprzeciwu wobec zgłoszonej koncentracji

(Sprawa M.10949 – GONVARRI / MAJORITY SHAREHOLDERS / HIDRIA)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2022/C 485/02)

W dniu 24 listopada 2022 r. Komisja podjęła decyzję o niewyrażaniu sprzeciwu wobec powyższej zgłoszonej koncentracji i uznaniu jej za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Decyzja ta została oparta na art. 6 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004 ([1]). Pełny tekst decyzji dostępny jest wyłącznie w języku angielskim i zostanie podany do wiadomości publicznej po uprzednim usunięciu ewentualnych informacji stanowiących tajemnicę handlową. Tekst zostanie udostępniony:

— w dziale dotyczącym połączeń przedsiębiorstw na stronie internetowej Komisji poświęconej konkurencji (http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/). Powyższa strona została wyposażona w różne funkcje pomagające odnaleźć konkretną decyzję w sprawie połączenia, w tym indeksy wyszukiwania według nazwy przedsiębiorstwa, numeru sprawy, daty i sektora,

— w formie elektronicznej na stronie internetowej EUR-Lex (http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=pl) jako dokument nr 32022M10949. Strona EUR-Lex zapewnia internetowy dostęp do prawa Unii Europejskiej.

([1]) Dz.U. L 24 z 29.1.2004, s. 1.

Brak sprzeciwu wobec zgłoszonej koncentracji

(Sprawa M.10932 – ZF / HELLA / NGK / CLARIOS / AHEAD JV)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2022/C 485/03)

W dniu 14 grudnia 2022 r. Komisja podjęła decyzję o niewyrażaniu sprzeciwu wobec powyższej zgłoszonej koncentracji i uznaniu jej za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Decyzja ta została oparta na art. 6 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004 ([1]). Pełny tekst decyzji dostępny jest wyłącznie w języku angielskim i zostanie podany do wiadomości publicznej po uprzednim usunięciu ewentualnych informacji stanowiących tajemnicę handlową. Tekst zostanie udostępniony:

— w dziale dotyczącym połączeń przedsiębiorstw na stronie internetowej Komisji poświęconej konkurencji (http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/). Powyższa strona została wyposażona w różne funkcje pomagające odnaleźć konkretną decyzję w sprawie połączenia, w tym indeksy wyszukiwania według nazwy przedsiębiorstwa, numeru sprawy, daty i sektora,

— w formie elektronicznej na stronie internetowej EUR-Lex (http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=pl) jako dokument nr 32022M10932. Strona EUR-Lex zapewnia internetowy dostęp do prawa Unii Europejskiej.

([1]) Dz.U. L 24 z 29.1.2004, s. 1.

IV

(Informacje)

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

Kursy walutowe euro [1]

20 grudnia 2022 r.

(2022/C 485/04)

1 euro =

	Waluta	Kurs wymiany		Waluta	Kurs wymiany
USD	Dolar amerykański	1,0599	CAD	Dolar kanadyjski	1,4451
JPY	Jen	140,58	HKD	Dolar Hongkongu	8,2488
DKK	Korona duńska	7,4388	NZD	Dolar nowozelandzki	1,6816
GBP	Funt szterling	0,87530	SGD	Dolar singapurski	1,4347
SEK	Korona szwedzka	11,0615	KRW	Won	1 363,73
CHF	Frank szwajcarski	0,9854	ZAR	Rand	18,4239
ISK	Korona islandzka	151,50	CNY	Yuan renminbi	7,3900
NOK	Korona norweska	10,5098	HRK	Kuna chorwacka	7,5471
BGN	Lew	1,9558	IDR	Rupia indonezyjska	16 537,09
CZK	Korona czeska	24,181	MYR	Ringgit malezyjski	4,6991
HUF	Forint węgierski	403,88	PHP	Peso filipińskie	58,549
PLN	Złoty polski	4,6757	RUB	Rubel rosyjski	
RON	Lej rumuński	4,9125	THB	Bat tajlandzki	36,853
TRY	Lir turecki	19,7744	BRL	Real	5,6234
AUD	Dolar australijski	1,5972	MXN	Peso meksykańskie	20,9355
			INR	Rupia indyjska	87,6649

[1] *Źródło*: referencyjny kurs wymiany walut opublikowany przez EBC.

INFORMACJE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

Nota informacyjna Komisji na podstawie art. 16 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty

Obowiązek użyteczności publicznej w zakresie wykonywania regularnych przewozów lotniczych

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2022/C 485/05)

Państwo członkowskie	Hiszpania
Trasa	Minorka–Madryt
Termin udostępnienia obsługi trasy objętej obowiązkiem użyteczności publicznej wspólnotowym przewoźnikom lotniczym	1 maja 2023 r.
Adres, pod którym bezpłatnie udostępnia się tekst oraz wszelkie inne informacje lub dokumentację dotyczącą obowiązku użyteczności publicznej	Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana Dirección General de Aviación Civil Subdirección General de Transporte Aéreo Paseo de la Castellana nr 67 28071 Madryt Hiszpania Tel. +34 91 597 7837 Faks +34 91 597 8643 Adres poczty elektronicznej: osp.dgac@mitma.es

Począwszy od dnia 1 maja 2023 r. trasy objęte obowiązkiem użyteczności publicznej mogą być obsługiwane na zasadzie dostępu w ramach wolnej konkurencji. Jeżeli żaden przewoźnik lotniczy nie przedstawi programu przewozów zgodnego z nałożonym obowiązkiem użyteczności publicznej, dostęp zostanie ograniczony od dnia 1 listopada 2023 r. do dnia 30 kwietnia 2024 r. do jednego przewoźnika lotniczego w drodze odpowiedniej procedury przetargowej zgodnie z art. 16 ust. 9 rozporządzenia (WE) nr 1008/2008.

Ogłoszenie Komisji na podstawie art. 17 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty

Zaproszenie do składania ofert w zakresie wykonywania regularnych przewozów lotniczych zgodnie z obowiązkiem użyteczności publicznej

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2022/C 485/06)

Państwo członkowskie	Włochy
Trasy	Pantelleria – Trapani i z powrotem Pantelleria – Palermo i z powrotem Pantelleria – Catania i z powrotem Lampedusa – Palermo i z powrotem Lampedusa – Catania i z powrotem
Okres obowiązywania umowy	1 lipca 2023 r. – 31 października 2025 r.
Ostateczny termin składania ofert	2 miesiące od daty publikacji niniejszego ogłoszenia
Adres, pod którym udostępnia się tekst zaproszenia do składania ofert oraz wszelkie niezbędne informacje lub dokumentację dotyczące przetargu publicznego i obowiązku użyteczności publicznej	ENAC Direzione Trasporto Aereo e Licenze Viale Castro Pretorio, n. 118 00185 Roma WŁOCHY Tel. +39 06 44596247 E-mail: osp@enac.gov.it Strona internetowa: http://www.mit.gov.it http://www.enac.gov.it

SPROSTOWANIA

Sprostowanie do zaproszenia do składania wniosków 2023 – EAC/A10/2022 – program Erasmus+

(Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej C 444 z dnia 23 listopada 2022 r.)

(2022/C 485/07)

Strona 18 pkt 5 – Termin składania wniosków:

W odniesieniu do akcji kluczowej 2 dodaje się następujący termin składania wniosków:

Europejskie imprezy sportowe na dużą skalę	21 lutego 2023 r., godz. 17.00

ISSN 1977-1002 (wydanie elektroniczne)
ISSN 1725-5228 (wydanie papierowe)

Urząd Publikacji
Unii Europejskiej
L-2985 Luksemburg
LUKSEMBURG

PL